

ଚକ୍ରାନ୍ତକାବ୍ୟ

ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ

[ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର ଡୁମାଙ୍କ 'The Conspirators'
ବହିର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ]

ଅନୁବାଦକ :

ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ପାଣି

B. A. (Hons.) B. Ed.

ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

ପ୍ରକାଶକ :

ଅଭିରାମ ମହାପାତ୍ର

ବ୍ରହ୍ମମନ୍ଦିର

କଟକ-୨ : ବ୍ରହ୍ମପୁର-୧

ମୁଦ୍ରକ :

ବ୍ରହ୍ମପ୍ରକାଶିନୀ

କଟକ-୧

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୭୩

ପୁନର୍ମୁଦ୍ରଣ : ୧୯୮୪

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୫.୦୦

ପୂର୍ବାହସ

ପ୍ରାନ୍ତର ପ୍ୟାରିସ ସହର କଥା । ସମସ୍ତ ୧୭୧୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ
ରାଜା ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଲୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ଆଗରୁ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥାନ୍ତି ।
ତାଙ୍କ ପୁଅ ତା ପୂର୍ବରୁ ମୃତ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଦଶବର୍ଷ ବୟସ ନାହିଁ
ପ୍ରାନ୍ତର ରାଜା ହେଲେ ।

ନୂଆରାଜା ନାବାଳକ । ତେଣୁ ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ରହିବା
ଦରକାର । ସେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରିବେ ।
ଏଥିପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଥିଲେ । ଜଣେ ଡିଉକ୍ ମେନ୍, ଆଉଜଣେ
ଡିଉକ୍ ଅରଲିନ୍ସ । ଡିଉକ୍ ଅରଲିନ୍ସ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ହେଲେ !
ଡିଉକ୍ ମେନ୍ଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଡିରେସ୍ ମେନ୍ ସ୍ପେନ୍ସରାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ
ଡିଉକ୍ ଅରଲିନ୍ସଙ୍କ ଜାଗାରେ ନିଜ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା କରିବା
ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ତାପରେ—

ସକାଳ ଆଠଟା ସମୟ । ରେନେଡ଼ି ଶ୍ରାଲେପ୍ ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ଆରବୀ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ପାରସ୍‌ର ନିଉବିଜ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ । ପରଶେଷରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିବାର ସେ ଦେଖିଲେ । ସେ ମନେ ମନେ କହି ଉଠିଲେ, “ଏହିପରି ଜଣେ ଲୋକ ମୋର ଆବଶ୍ୟକ ।” ଆଗନ୍ତୁକ ବେଶ୍ ଫାର୍ବିକାୟ ଓ ବଳବାନ୍ । ତାଙ୍କର ପୋଷାକ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକରେ ଝଟୁଥିଲା । ଅଶ୍ୱାରେ ତାଙ୍କର ଏକ ସୁଫାର୍ବ ତରବାର । ଗସ୍ତରେ ସେ ଚାଲି ଆସିବାବେଳେ ସାନବାହନ ସବୁ ଦୁଇକଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା । ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଦେଖି ରେନେଡ଼ି ଶ୍ରାଲେପ୍ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ଘୋଡ଼ାକୁ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ ନିକଟରେ ଠିଆ କରାଇ ସେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଟୋପି ପୁରାଇ କହିଲେ, “ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣ ଜଣେ ସୈନିକ ।”

“ହଁ, ଆପଣ ମୋତେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ବୋଲି ଡାକି ପାରନ୍ତି ।”
—ଆଗନ୍ତୁକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ମୁଁ ରେନେଡ଼ି ଶ୍ରାଲେପ୍ । ଜଣେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜି ହେବେ ।”

“ଯଦି ସେଥିରେ ଅର୍ଥର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନ ହୁଏ, ତେବେ ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି, କାରଣ ମୋ

ନିକଟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟାଏ ପେନ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଆଜ୍ଞା, କିଏ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ?”

ରେନେଡ଼ି ଶ୍ରୀଲେପ ଘୋଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲାଇ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ସହ ଗୁମ୍ରାଂ ଗୋଟାଏ କଡ଼କୁ ଚାଲିଗଲେ । ଧୀର ସ୍ୱରରେ ସେ କହିଲେ,
 “ରଞ୍ଜିତ ହରମେଶ୍ୱାର ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ହରମେଶ୍ୱାର ଆଉର୍ନ ନାମକ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ସୁବର୍ଣ୍ଣାଙ୍କର ପ୍ରେମାଶ୍ରୁ । ଗତ ରାତିରେ ଆମେ ଏକ ସ୍ୱେଜନାଲପୁର ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ବସି ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲୁ । ଏତିକିବେଳେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆମ ପାଖ କୋଠରୀରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଆମେ ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିଲୁ; ତାହା ଶୁଣିବା ଆମର ଉଚିତ ନ ଥିଲା ।”

“ବୁଝି ଲି; ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଏହି ପ୍ରେମିକା ଆଉର୍ନଙ୍କ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ?”

“ହଁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କହିଲେ, ‘ଫିଲିପ୍ ଅରଲିନ୍‌ସ୍ ସୁନ୍ଦର ଆଉର୍ନଙ୍କ ସହ ପ୍ରେମାବଦ୍ଧ । ଆଉର୍ନ ତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇଥିବା ଏକ କବିତାରେ ତାଙ୍କୁ ସୁଦ୍ଧ-ଦେବତା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏହା ଆଠଦିନ ପୂର୍ବର କଥା । ଆଜି ସକାଳେ ଅରଲିନ୍‌ସ୍ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ କେତେକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପହାର ପଠାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଆଉର୍ନ ଅରଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । କିଶୋରୀ ଆଉର୍ନ ହରମେଶ୍ୱାରଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମଣିମୁକ୍ତାଦି ଅଳଙ୍କାରକୁ ଅଧିକ ଭଲପାଆନ୍ତି ।”

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ, “ବୁଝି ଲି—ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଏ କଥା ଶୁଣି ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଉଠିଲେ !”

“ହଁ, ସେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠକୁ ଚାଲିଯାଇ ଦୂର ଘରରେ କହିଲେ, ‘ଆଉ ନି ଅର୍ଲ୍‌ଲ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆଦୌ ସତ ନୁହେଁ । ସେ ଏହା କହିଛନ୍ତି ସେ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ।’ ଏହା ଶୁଣି ଲୁପାୟାର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ‘ମୁଁ ଏହା କହିଛି ଏବଂ ପୁନଃବାର କହୁଛି ।’ ଲୁପାୟାର ରକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍, ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ହେଲେ ପାର୍ଗି ଓ ରାଉନ୍ । ରାଉନ୍ ଜଣେ ଯୁବକ ।”

“ତେବେ ଆପଣ ଓ ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ହତ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ—ତନିଜଣଙ୍କ ବରୁଦରେ ଦୁଇଜଣ ।”

“ହଁ, ତନିଜଣଙ୍କ ବରୁଦରେ ଦୁଇଜଣ । ମେଇଲଟ୍‌ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ନଅଟାରୁ ସାତେ ନଅଟା ଭିତରେ ଆମର ସାକ୍ଷାତ ହେବାର କଥା । ଆମର ଆଉ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲି ଓ ସ୍ଥିର କରିଥିଲି ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଭେଟିବି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି । ଆପଣ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବେ କି ?” କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ । ଆମେ ଆଉ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପଛପାଖେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଯିବି ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଓ ତାଙ୍କର ଭୃତ୍ୟ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଘୋଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଉଲେପ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲି; ମାତ୍ର ସେମାନେ ଘରେ ନଥିଲେ । ନିଉବ୍‌ଲ୍ ନିକଟରେ ଏହି ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଦେଖାହେଲା । ସେ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ ଭାଲେପ, ଧନ୍ୟବାଦ ମହାଶୟ ! ମୋର ବିଶ୍ୱାସ
ଦିନେ ନା ଦିନେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଉପକାରର ପ୍ରତିଦାନ ଦେଇ
ପାରିବି ।” — ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ କହିଲେ ।

ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ସେମାନେ ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚାଲିଲେ ।
ସେଠାରେ ଏକ ଗାଡ଼ି ଠିଆହୋଇଥିଲା । ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଭିନିଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି
ଗାଡ଼ିରୁ ଚଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ମାରବରେ ଜଙ୍ଗଲ
ଭିତରକୁ ଚାଲିଲେ । ଶେଷରେ ସେମାନେ ବୃକ୍ଷଲତା ଘେରୁ ଏକ
ସବୁଜ ଘାସ ପଡ଼ିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଲମ୍ବାୟାରକୁ
ଏବଂ ଭାଲେପ୍ ଫାରଗିକୁ ପ୍ରତିହତ୍ୟା ରୂପେ ବାଛିନେଲେ । ତରୁଣ
ରାଉନ୍ ଡକ୍ଟରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କିନ୍ତୁ
ବ୍ୟଗ୍ର ନ ହୋଇ ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ତାଙ୍କର କୋଟ୍ ଖୋଲୁ-
ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରାଉନ୍ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ-
ଉଠିଲେ । ତା ଦେଖି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ, “ଏତେ ବ୍ୟଗ୍ର
ହୁଅନାହିଁ । ଯୁଦ୍ଧ କଲବେଳେ ଏପରି ବ୍ୟଗ୍ରତା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।
ତୁମପରି ତରୁଣ ଥିବାବେଳେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏପରି ହେଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ
ତୃପ୍ତାୟ ବା ତତ୍ପର ଥର ଆଦାତ ପାଇବା ପରେ ମୁଁ ବୁଝିଲି ଯେ
ମୋର ପଥ ଭ୍ରମପୂର୍ଣ୍ଣ ।” ଏହା କହି ସେ ତାଙ୍କର ସୁଦୃଢ଼ ତରବାର
ବାହାରକଲେ । ଉପହାସ କରି ରାଉନ୍ କହିଲେ, “ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର
ଜନିଷଟାଏ । ମୋ ମା’ ଏଇପରି ଏକ ଘାବ ଛଡ଼ି ମାଂସ ସିଝାଇବା
ପାଇଁ ବଂଚନ୍ତାର କରୁଥିଲେ ।”

“ତୁମ ମା’ଙ୍କ ନିକଟରୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ତୁମକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ
କରିବାକୁ ମୁଁ ବାସ୍ତବିକ୍ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ । ମନେରଖ, ମୋ ସଂଗେ
ଯୁଦ୍ଧ କଲବେଳେ ତୁମର ଭାବିବା ଉଚିତ ଯେ ତୁମେ ଗୁରୁକଠାରୁ

ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରୁଛ । ତେଣୁ ମୋଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବା ତୁମର ଉଚିତ ।” — କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ ।

ମାତ୍ର ଗୁଡେନ୍ ସେଥିପ୍ରତି କର୍ତ୍ତୃପାତ କଲେନାହିଁ । ସେ ବିଜୁଳି ବେଗରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦୋଡ଼ିଗଲେ ଏବଂ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ । ଗୁଡେନ୍ ଏହା ଦେଖି ହସିଉଠିଲେ ।

ହସି ହସି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ, “କେତେ ପାଦ ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯିବା ଅର୍ଥ ଶମ୍ଭୁ ନିକଟରୁ ପଳାଇଯିବା ନୁହେଁ । ଛତ୍ରା କରୁଥିଲେ ମୁଁ ତୁମ ଶରୀରରେ ମୋର ଚରବାର ବନ୍ଧ କରିପାରିଥାନ୍ତି ।”

ଏ କଥାରେ ଗୁଡେନ୍ ରାଗି ଉଠିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ, କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଚରବାରର ଅଗ୍ରଭାଗ ତାଙ୍କ ଶରୀର ସ୍ପର୍ଶ କରିଛି । ସେ କ୍ଷୋଧାନ୍ନ ହୋଇଉଠିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବିଜୁଳି ବେଗରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଗୁଡେନ୍‌ଙ୍କ ଚରବାରକୁ ଆଘାତକଲେ ଏବଂ ତାହା ଯାଇ କୋଡ଼ିଏ ଫୁଟ ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା । ଗୁଡେନ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଇ ଭୂମିରୁ ଚରବାର ଉଠାଇ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟାରେ ସେ ନିଜେ ଏକ ଶିଶୁ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଏହି ସାହସୀ ଯୁବକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଉଦ୍‌ୟେ ସେ ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଲମ୍ବାୟାର ଗୋଟାଏ ଗଛକୁ ଆଉଜି ବସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶରୀରର ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ ଚରବାରର ଆଘାତ; କିନ୍ତୁ ଏହା ମାରମ୍ଭକ ନଥିଲା ।

ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଣ୍ଟା ମାଡ଼ି ବସି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଆନ୍ତି । ଫାରୁଗି ଏବଂ ଗୁଲେପ ପରସ୍ପରର ଆଘାତରେ ଶତବିଷିତ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ, “ଦେଖ,

ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ସାହସୀ ଭାବ୍ୟକ୍ତି ନିବୋଧତା ଯୋଗୁଁ କେବଳ ରକ୍ତସ୍ନାତ ।”

“ହଁ”, ରଞ୍ଜେନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—“ଆପଣଙ୍କ ଉକ୍ତି ଯଥାର୍ଥ । ଆମ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତି ।”

ଲମ୍ପାୟାର ଆଖି ଖୋଲି ବୁଝିଲେ । ଆଗରେ ତାଙ୍କର ହରମେଖାଲକୁ ଦେଖି ସେ କହିଲେ, “ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଡାକ୍ତର ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି—ତାଙ୍କୁ ଡାକିଦିଅନ୍ତୁ । ତାପରେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଆପଣ ପୀରସ୍ ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ । ଆଜି ରାତି ଗ୍ରାଣ୍ଡ ଥ୍ରୁ ଏଠିର ହଲ୍‌କୁ ଯିବେ । ସେଠାରେ କେହି ମୋ ବିଷୟ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ କହିବେ ଯେ ଆପଣ ମୋତେ ଏକ ସପ୍ତାହ ହେଲ ଦେଖିନାହାନ୍ତି ।”

ପୀରସି ଭାଲେପ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରେମ୍ ଯାହା ନିର୍ବିଘ୍ନ ଏବଂ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ହେଉ । ସେଠାରୁ ଫେରିବା ପରେ ଏ ବନ୍ଧୁକୁ ଭୁଲିଯିବେ ନାହିଁ ।”

ହରମେଖାଲ, ଭାଲେପ୍ ଏବଂ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଗାଡ଼ି ନିକଟକୁ ଆସି ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଲମ୍ପାୟାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ତାପରେ ହରମେଖାଲ ତାଙ୍କ ରୁକରକୁ ଘୋଡ଼ା ଛୁଡ଼ି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଫ୍ରଗେ ଯିବା ପାଇଁ ଅଦେଶଦେଲେ । ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇ ସେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କୁ ଏହି ଘୋଡ଼ାଟି ଉପହାର ଦେଲେ । କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ କହିଲେ, “ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯଦି କେବେ ଦରକାର ହୁଏ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

ଭବିଷ୍ୟତରେ କେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ହରମେଖାଲ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ । କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଆପଣ ଫିଲିନ୍‌ଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ଲନରମେଣ୍ଟର ସନ୍ଧାନ

ନେବେ । ସେ ଆପଣଙ୍କୁ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ରକ୍ ଫିନେଟ୍‌ଙ୍କର ସନ୍ଦାନ ଦେବେ ।”

ଭାଲେସ୍ ମେନ୍‌ର ଉତ୍ତର-ପତ୍ନୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଶୁଣି କରୁଥିଲେ । ସେ ଉତ୍ତରଙ୍କର ପ୍ରାସାଦ ‘ଆରସେନଲ’ ଆଡ଼କୁ ଯାଯାକଲେ । ପରଦିନ ସେ ସ୍ତେନ୍ ଚାଲିଗଲେ ।

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ନେଇ ପ୍ୟାରିସ୍ ଗଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ତାହାକୁ ବିକ୍ରି କରିଦେଲେ ।

ହରମେଶ୍‌ଲ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୁଇଟି ଚିଠି ଆସିଛି । ଖଣ୍ଡି ଏ ଚିଠିର ହସ୍ତାକ୍ଷର ତାଙ୍କର ଜଣାଶୁଣା । ଚିଠି ଖୋଲି ସେ ପଢ଼ିଲେ—

ପ୍ରିୟ ବ୍ୟଥୁ,

ନିଜର ହୃଦୟ ଉପରେ କାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ । ମୁଁ ବହୁଦିନ ଯାଏ କାହାକୁ ପ୍ରେମ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଆପଣ ମୋ ନିକଟକୁ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଆସିଲେ ମୋର ଭୃତ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ଅନୁପସ୍ଥିତି ବିଷୟ ଜଣାଇଦେବ । ମୋର ଭୃତ୍ୟ ଏପରି ମିଥ୍ୟା କହିବା ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରେନା । ବିଦାୟ ବ୍ୟଥୁ ! ମୋ ଉପରେ କିଛି ହେବେ ନାହିଁ । ଆଜିଠାରୁ ଦଶ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରାନ୍ତସର ଜଣେ ସତ୍‌ସାହସୀ ବିଶିଷ୍ଟ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବି ।

ସୋଫି ଆର୍ଭର୍

“ଭଗବାନ୍ !”—ହରମେଶ୍‌ଲ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ—
“ବିଚର ଲମ୍ପାୟାରକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ମୁଁ ନିଜକୁ କେବେହେଲେ କ୍ଷମା କରିପାରିନଥାନ୍ତି ।”

ଅନ୍ୟ ଚିଠି ଶୁଣି ତଳେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ତାହା ଉଠାଇ ନେଇ ଖୋଲିଲେ । ହସ୍ତାକ୍ଷର ତାଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜଣା । ଚିଠି ଶେଷରେ କାହାର ନାମ ନଥିଲା । ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା—

“ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ଥାନେ ଯାହା କହନ୍ତି ଆପଣ ଯଦି ବାସ୍ତବରେ ସେହିପରି ସାହସୀ, ତେବେ ଜୀବନରେ କଳ୍ପନାଶୀତ ଭାବେ ବଡ଼ହେବାପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଜଣେ ପ୍ରୟତ୍ନ । ଆଜି ରାତିରେ ଆପଣ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଥିଏଟର ହଲ୍‌କୁ ଆସନ୍ତୁ । ମାଳତୀଦର-ଧାରା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ ଭେଟିବ । ଆପଣ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବାପାଇଁ କେବଳ ‘ସିସେମ୍‌ଖୋଲ’ ଶବ୍ଦ କହିବେ ।”

ଚିଠିଶୁଣି କୌଣସି ନାଶର ହାତ ଲେଖା ।

ଦୁଇ

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଥିଏଟର ହଲ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତାହା ଲୋକପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମାଳତୀଦରଧାରା ସଂଗେ ତାଙ୍କର ଦେଖା ହୋଇ ନପାରେ ବୋଲି ସେ ଆଶଙ୍କା କଲେ; କାରଣ ଚିଠିରେ ସାକ୍ଷାତର ସ୍ଥାନ ଲେଖାଯାଇନଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଚରୁଣ ଉଡ଼ିବ୍ ରିଟେଲିଉଜ୍ ସଂଗେ ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ଏହି ଉଡ଼ିବ୍ ଧନୀ, ସୁଶ୍ରୀ ଏବଂ ଗର୍ବୀ ଥିଲେ । ଚରୁଣୀମାନେ ତାଙ୍କପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆସକ୍ତ ଥିଲେ । ସେ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବ୍ୟୁତ୍ଥାନକାରୀଙ୍କ ସଂଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ସେଇ ପାଖ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ବେଳେ ରିଟେଲିଉ ତାଙ୍କ ହାତ ଧରି ପକାଇଲେ ଓ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ସେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କୁ

ଅନୁରୋଧ କଲେ । ହରମେଷ୍ଟାଲ କିନ୍ତୁ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ର ।

ରିଚେଲିଉ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଲମ୍ପାସ୍ତାର କେଉଁଠି ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ?”

“ସେ ପାଣ୍ଡିତ ଏବଂ ଶୟ୍ୟାଶାସ୍ତ୍ରୀ ।”

“ଆଉ ପାରୁଣି ?”

“ସେ ତାଙ୍କ ବାହୁରେ ଆଦାତ ପାଇଛନ୍ତି ।”

ହରମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ କାନ ପାଖରେ କେହି ଧୀର ମଧୁର ସ୍ଵରରେ ଡାକିଲା । ସେ ରିଚେଲିଉଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ । ଗାଡ଼ ମାଳ ରଙ୍ଗର ଚଦରଧାରଣୀ ଜଣେ ଉଦ୍ରମହିଳା ତାଙ୍କୁ ଡାକୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସହ ସେ ଟିକିଏ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଧୀର ସ୍ଵରରେ ଉଦ୍ରମହିଳା କହିଲେ, “ଏପରି ଅସମୟରେ ଏଠାକୁ ଆସିଥିବାରୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣେ ଯେ ଆପଣ ମୋ ଚିଠିର କାରଣ ଜାଣିବାପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ।”

“ଆପଣ ମୋର ଅଜ୍ଞାତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଷୟରେ ସବୁକିଛି ଜାଣିଲ ପରି ମନେହେଉଛି ।”

“ମୁଁ ଜାଣେ, ଆପଣ ସୈନ୍ୟବିଭାଗରେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅରୁଲିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧିରଜା ହେଲା ପରେ ଆପଣ ସେ ଆସନ ହରାଇଛନ୍ତି; କାରଣ ଆପଣ ମେନ୍‌ର ଓଉଜ୍‌କର ବନ୍ଧୁ । କେବଳ ଆପଣ ନୁହଁନ୍ତି, ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଲୁଇଙ୍କ ଦରବାରରେ ଯେତେ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ପରି ବିତାଡ଼ିତ । ଆଉ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଜାଣେ ଯେ ଅରୁଲିନ୍ଦ୍ର ସୁନ୍ଦର ଆର୍ତ୍ତକୁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ଅନ୍ତର କରିନେଇଛନ୍ତି ।”

“କିନ୍ତୁ ‘ସିସେମ୍ ଖୋଲ୍’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କଣ ? ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଧନରହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁହାର ଦ୍ଵାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଏ ଶବ୍ଦ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।”

“ହଁ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆପଣ ଯଦି ଦ୍ଵାର ଖୋଲି ପାରିବେ ତେବେ ସହରର ଆଲୋକ ମଧ୍ୟକୁ ଆସିବେ । ଯେଉଁ ନାଟକ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି ଆପଣ ହେବେ ତାର ଅଭିନେତା ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଆପଣ ବିଜୟୀ ହୋଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ପରାଜିତ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ବିଜୟୀ ହେଲେ ଆପଣ ପ୍ରଭୁର ଧନ ସମ୍ମାନ ଲଭ କରିବେ ।”

“ଆଉ ପରାଜିତ ହେଲେ ମୋତେ କ’ଣ ହଇଜବାକୁ ପଡ଼ିବ ?”

“ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନ ।”

“ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବି । ତେବେ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ କିଏ ମୋ ନିକଟକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ।”

“ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଇଯିବି । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଖି ବନ୍ଦ କରିଦିବି । ଆପଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିବେ ଯେ ଏ ବିଷୟରେ କାହାର ଆଗରେ କିଛି ପ୍ରକାଶ କରିବେ ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ।”

“ଆସନ୍ତୁ, ମୋ ଗାଡ଼ି ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।”

ଫର୍ଦ୍ଦ କୋଟ୍ ଏବଂ ଟୋପିରେ ଗାଡ଼ିଗୁଲକର ଦେହ ଓ ମୁଖ ଅଦ୍ଭୁତ । ଜଣେ ଗୁଳର ଗୋଟାଏ ହାତରେ ଗାଡ଼ିର ଦରଜା ଖୋଲିଦେଲା । ଅନ୍ୟ ହାତରେ ସେ ତାର ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇଥାଏ । ଭଦ୍ରମଣ୍ଡଳୀ ହରମେଣ୍ଡାଲଙ୍କ ଆଖିରେ କଲା ସିଲିକ୍ଟ ଏକ ପଟି ବାନ୍ଧି ଗୁଲକକୁ କହିଲେ, “ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ତୁମେ ଜାଣ ।”

ଦିନି

ଗାଡ଼ି ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଚାଲିଲା ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଏକ ଲୁହାଁ ଫାଟକ ଖୋଲିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରିଲେ । ସେମାନେ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପରେ ଫାଟକ ବନ୍ଦ ହେଲା । ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରାକାର ରାସ୍ତାରେ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଛି । ଚାକର ଦରଜା ଖୋଲି ଦେଲା । ଏକ ବଡ଼ କୋଠର ଦେଇ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କୁ ଏକ ଛୋଟ କୋଠରକୁ ନିଆଗଲା । କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଆଖିର ପଟି ନ ଖୋଲି ସେଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା । ଶେଷରେ ସେ ଆଖିର ବନ୍ଧନ ଖୋଲିଦେଲା । କୋଠର ଭିତରେ ସେ ଏକା । ତାପତର ଏକ ଦରଜା ଖୋଲିଲା ଏବଂ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳା କୋଠରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ମେନ୍ ଡିଭିଜନ୍ ପତ୍ନୀକୁ ଦେଖି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ବସି ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଗବିତା ଯେ ମେନ୍ ଡିଭିଜନ୍ ଯାହା ହରାଇଛନ୍ତି, ତାହା ପୁଣି ଫେରି ପାଇବାକୁ ଆପଣ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଆଶା କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ତରବାର ଏବଂ ଜୀବନ ଆପଣଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରୁଛି ।”

ଡିଭିଜନ୍ ପତ୍ନୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଭଲେପ୍ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ଯାହା କହିଥିଲେ ତାହା ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ । ଆସନ୍ତୁ, ଆମର ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରନ୍ତୁ ।” ଡିଭିଜନ୍ ପତ୍ନୀଙ୍କ ସହ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଅନ୍ୟ ଏକ କୋଠରକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ଚାରିଜଣ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଲିନାକ୍ ଚର୍ଚ୍ଚର ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ, ଜଣେ କାର୍ଡିନାଲ । ବୟସ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚାଶ ବର୍ଷ । ସେ

ଉତ୍କଳ ସମୃଦ୍ଧ ଏବଂ ବିଦ୍ବାନ୍ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଅତି ଭଦ୍ର । ଦ୍ଵିତୀୟବ୍ୟକ୍ତି ପମ୍ପାଠୁ ରଜା ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଲୁକ୍କଙ୍କ ମୃତ ପୁଅଙ୍କର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ଅରୁଲିନସ୍ ସେନ୍ ରଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବାରୁ ସେ ଅରୁଲିନସ୍ଙ୍କର ବିରୋଧୀ ହେଲେ । ତେଣୁ ସେ ମେନ୍ର ଉତ୍କଳଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସହ-ଯୋଗ କଲେ । ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମାଲେଜିଅକ୍ସଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚଷଠି ବର୍ଷ । ମେନ୍ର ଉତ୍କଳଙ୍କର ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ସେ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ କବି ଓ ନାଟ୍ୟକାର । ଉତ୍କଳ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ସେ ଗଭୀର ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ । ଚତୁର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ. ବି. ବ୍ରାହ୍ମା ଲିୟନସ୍ଙ୍କର ଜଣେ ସିଲ୍‌କ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପୁଅ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚତୁର ଥିଲେ । ସେ ଉତ୍କଳ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟରେ ସହାୟ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ସେହେଟାଣ୍ଡ । ଉତ୍କଳ-ପତ୍ନୀ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କର ପରିଚୟ ଦେଲେ । ତିନିଜଣ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନେତୃତ୍ଵ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମାଙ୍କର ଉତ୍କଳ ଗ୍ରେଟ ଆଣି ଦୁଇଟି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାରେ ରତ ଥିଲା ।

ଅଭିବାଦନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଲେ, “ଭଦ୍ର ମହୋଦୟଗଣ ! ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପମ୍ପୁଣ୍ଡି ନୁଆଁ । ଘଟଣା କ’ଣ ଏବଂ କି ପ୍ରକାରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ସେବା କରିପାରିବି ସେ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଅଜ୍ଞ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଆଶା, ଯେତେବେଳେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ’ଣ ମୁଁ ଜାଣିବି, ମୁଁ ଦେଖାଇ ଦେବି ଯେ ଆପଣମାନେ ମୋତେ ବିଶ୍ଵାସ କରି ଭୁଲ କରିନାହାନ୍ତି ।”

ଡିଉକ୍-ପତ୍ନୀ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ କହିଲେ,
 “ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମେ କିଛି ଗୋପନ ରଖିବୁ ନାହିଁ ।
 ଆମେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଫିଲିପ୍ ଅରୁଲିନ୍‌ସଙ୍କ କବଳରୁ ଦେଶକୁ
 ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛୁ । ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ସ୍ପେନ୍‌ର
 ରାଜା, ଗ୍ରେଲେପ୍ ଏବଂ ଏଇ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଉପବ୍ୟକ୍ତି । ଫ୍ରାନ୍ସର
 ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଆମକୁ ସମର୍ଥନ କରିବେ । ମୁଁ ନାଶ ନ ହୋଇ
 ପୁରୁଷ ହୋଇଥିଲି ତରବାର ଘେନି ଅରୁଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କୁ ହତ୍ୟା
 କରିବି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ନାଶ । ତେଣୁ ଆପଣମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ
 ଉପରେ ଉତ୍ତରା ରଖୁଛି ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ମନେ ମନେ ଏହି ମହିଷୂର୍ଷୀ ନାଶକର ପ୍ରଣୟା
 କରି ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେକଲେ ।

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ବାହାର ଦ୍ୱାର ନିକଟରେ ଗୋଟାଏ
 ଗାଡ଼ର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ସମସ୍ତେ ନୀରବ ହୋଇ-
 ଗଲେ । ଆଗନ୍ତୁକ ନିଶ୍ଚୟ କେନ୍ଦ୍ର ବସିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି, କାରଣ ନିଜେ
 ଡିଉକ୍ ପତ୍ନୀ ଦ୍ୱାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଆଗେଇଗଲେ ଏବଂ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ
 ଅଭିବାଦନ କଲେ । ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟର ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ
 ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ଚାରି

ସାର୍ବକାଳ ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟର ଏକ କଟାକ୍ଷରେ
 ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦେଖି-
 ନେଲେ । ସେ ଫ୍ରାନ୍ସରେ ସ୍ପେନ୍ ରାଜାଙ୍କ ରକ୍ଷୁଦୁତ । ଡିଉକ୍
 ପତ୍ନୀ ତାଙ୍କୁ ଖବର ପଚାରିଲେ । ତାଙ୍କର କର ଚୁମ୍ବନ କରି
 ରାଜକୁମାର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ପ୍ରଥମ ଖବର ହେଲା ଆପଣଙ୍କ

ଗାଡ଼ର ଚାକର ବଦଳାନ୍ତୁ । ମୋର ମନେହୁଏ ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଏ ଚାକରକୁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ।”

ସମସ୍ତେ ହସିଉଠିଲେ । ଗାଡ଼ର ଚାକର ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭିତରକୁ ଆସି ତାଙ୍କର କୋଟ୍ ଏବଂ ଟୋପି ଖୋଲି ଗୋଟାଏ ଚଉକି ଉପରେ ରଖିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଡିଡ଼କ୍ ପତ୍ନୀ କହିଲେ, “ଶୁଣିଲେ ତ ଲଭାଲି, ରାଜକୁମାର ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ କ’ଣ କହିଲେ ?”

“ହଁ ଶୁଣିଲି । ପ୍ରାନ୍ତସ୍ୱର ପ୍ରଧାନ ନାଗରିକ ଆପଣଙ୍କ ଗାଡ଼ର ଚାକର ହେବା ପାଇଁ କ’ଣ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ?”

“ଆପଣ ତାହେଲେ ଗାଡ଼ର ଚାକର” — କହି ରାଜକୁମାର ଲଭାଲିଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲେ ।

“ହରମେଖାଲ୍ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଣିବାପାଇଁ ଚାକର ବଦଳରେ ମୋତେ ପଠାଇବାକୁ ଡିଡ଼କ୍ ପତ୍ନୀ ଅଧିକ ନିରାଶ ମନେକଲେ ।”

“ଆପଣ ସ୍ତେନରୁ କି ସମ୍ଭାବ ଆଣିଛନ୍ତି ?” — ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଡିଡ଼କ୍ ।

“ଭଲ ଏବଂ ମନ୍ଦ । ରାଜା କିଛି ସ୍ଥିତି ରଚନାହାନ୍ତି । ପ୍ରାନ୍ତସ୍ୱର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ସ୍ତେନ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ସହ ସନ୍ଧି କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହାନ୍ତି ।”

“ସ୍ତେନର ରାଜା ତାହାହେଲେ ଅମଳୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ ?”

“ରାଣୀ କିନ୍ତୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି । ରାଜାଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଯଥେଷ୍ଟ । ସେ କହିଲେ ଯେ କିଛି ନା କିଛି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲେ ରାଜା ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।”

“ବୁଝିଲି”—ଲଗଲ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ଆମକୁ ଏପରି କିଛି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ହେବ, ଯାହା ଫଳରେ ସ୍ପେନ୍ ରାଜା ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।”

“ଆପଣ ଆମକୁ ଏଥିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ?” ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଡରେସ୍ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଏତିକି କହିପାରେ ଯେ ଡଲେଡ଼ୋ ଏବଂ ସାରଗୋସାରେ ଥିବା ମୋର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆପଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରନ୍ତି । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କୁ ଥରେ ମାତ୍ର ସ୍ପେନ୍ ଉତ୍ତରକୁ ନେବାପାଇଁ କିଛି ଉପାୟ କରନ୍ତୁ । ତାପରେ ସେ ଆଉ ସ୍ପେନ୍‌ରୁ ଫେରିବେ ନାହିଁ—ମୁଁ ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇପାରେ ।”

“ଏହା ଅସମ୍ଭବ”—ପଲିନାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ଅସମ୍ଭବ !” ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଜବାବ ଦେଲେ—“କାହିଁକି ଅସମ୍ଭବ ? ଏହା ଅପେକ୍ଷା ଆଉ ଅଧିକ ସହଜ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ? ମୋତେ ଆଠ ଦଶ ଜଣ ସାହସୀ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକ, ଗୋଟିଏ ଭଲ ଗାଡ଼ି ଏବଂ ଘୋଡ଼ା ଯୋଗାଇଦିଅନ୍ତୁ ।”

“ଆମେ ତ ତା କରିବା ପାଇଁ ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ ।”—ଲଗଲ ଏବଂ ପମ୍ପାଡୁ କହିଉଠିଲେ ।

“ଆପଣ ତା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ”—ଡରେସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । “ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଚିହ୍ନିନ୍ତି । ଯେ ଏହା କରିପାରିବେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ଏବଂ ସମ୍ମାନ ପାଇ-ପାରିବେ ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୋର ଧନ ବା ସମ୍ମାନର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏହା କରିବାପାଇଁ ଜବାବ ଦେଇଛି । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ମୋତେ ଚିହ୍ନିନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ କାମରେ ହୁଏତ ମୋତେ

ଜୀବନ ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ମୋର ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିପାରିଛି ।”

“ଆପଣମାନେ ଶୁଣିଲେ ତ—କୁହନ୍ତୁ କି ପ୍ରକାରେ ଆପଣମାନେ ହରମେଶ୍ୱାରୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ?”

“କେବଳ ଗୋଟାଏ ସାହାଯ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ ଅନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ମୋର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ମୋର କେବଳ ଖଣ୍ଡେ ଅନୁମତି ପସ (Passport) ଦରକାର । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିବ ଯେ ମୋର ସ୍ୱେଚ୍ଛା ଯାହାରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଲେଖାଥିବ ଯେ ମୁଁ ଜଣେ ପାଗଳ ବନ୍ଦୀକୁ ନେଇଯାଉଛି,

“ମୁଁ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବୁ ।”—ବୁଝାଉ ଉଠିବ ଦେଲେ ।
“ମୋର ବନ୍ଧୁ ଆଗ୍ରନ୍ତବ୍ୟଙ୍କ ପାଖରୁ ମୁଁ ଏହି ଅନୁମତିପତ୍ର ନେଇ ଆସିବି । ମୋତେ ସେଥିରେ କେବଳ ନାମଟା ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ହରମେଶ୍ୱାରୀ କହିଲେ, “ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସନ୍ଧ୍ୟାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମୋତେ ପୂର୍ବରୁ ଜଣାଇବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଏହା କରିପାରିବେ ରାଜକୁମାର ?

“ହଁ, ମୋର ଲୋକ ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ସଂବାଦ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ।”

ପଲିନାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଆପଣ କେଉଁଠାରେ ରହୁଛନ୍ତି ହରମେଶ୍ୱାରୀ ?”

‘ରିଡେଲିଉ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍‌ରେ ମୋର ନିଜ ଘର । ନମ୍ବର ତଉସ୍ତୁରି । ମୁଁ ତିନିବର୍ଷ ହେଲା ସେଠାରେ ରହୁଛି ।”

“ତାହେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ସେଠାକାର ସମସ୍ତେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିବେ । ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁମାନେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ

ଆସନ୍ତି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଜଣାଶୁଣା ହୋଇଥିବେ । କୌଣସି ଅପରିଚିତ ଲୋକ ସେଠାକୁ ଆସିଲେ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ହେବ । ତେଣୁ ଆପଣ ସେ ଜାଗାରୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।”

“ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।”—ବୁଗାଡ଼ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । “ଧନ୍ୟବାଦ”—ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । “ମୁଁ ତିନିମାସ ପାଇଁ ପାରିସ୍ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚାର କରିବି ।”

ତୃପ୍ତହାଲ ଡିରେସ୍ କହିଲେ, “ସବୁ ତେବେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଗଲା । ଆମକୁ କ’ଣ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ କିପରି ତାହା କରିବାକୁ ହେବ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ପରସ୍କାର ଜାଣିପାରୁଛି ।” ରଜକୁମାର ଏବଂ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କୁ ନେଇ ଗୁଡ଼ି ଆସିବା ପାଇଁ ଡିରେସ୍ ଲାଘାଲ ଏବଂ ପମ୍ପାଡୁଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ସେମାନେ ବିଦାୟ ନେବା ପରେ ଡିରେସ୍ କାଉଁଟିନାଲ ପଲିନାକଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣ କ’ଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି ? ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଆପଣ କ’ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକାରୀ ହେବା ବିପଦସଂକୁଳ ?” ଗମ୍ବୀର ଭାବରେ ପଲିନାକ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଫିମସ୍ତେ ବାଷ୍ପାଇଲ୍ ବନ୍ଦିଶାଳାରେ ଥିବା ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବି ।”

ପାଞ୍ଚ

ବିଗତ ଛତିଶ ଦଶା ମଧ୍ୟରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଘଟଣା ଘଟିଯାଇଥିଲା ଯେ ନିଦ୍ରା ଶୁଙ୍ଘିଲ ବେଳକୁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କୁ ସବୁ ସ୍ମରଣର ଜଣାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବିଷୟ ଭାବିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବେଳ ମିଳିଲା ।

ସେ ଗୁରୁଥିବାବେଳେ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ଜେନ୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଘର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିବା ଜଣାଇଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ ଯେ—ଘରଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଚାନ୍ଦି ପାଇଁ ପାରିସ୍କୁ ଆସିଥିବା କୌଣସି ଯୁବକପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ରାଜକୁମାରଙ୍କ ନିକଟରୁ ସେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଆଣିଥିଲେ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଦାୟ ନେଇଯିବା ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଲଫିଙ୍ଗନ୍‌ଙ୍କ ହୋଟେଲରେ ସେ ଲନରମେଣ୍ଟଙ୍କ ସନ୍ଦାନ ନେଇ ଜାଣିଲେ ଯେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ସେଠାରେ ଶ୍ରେଜନ କରୁଛନ୍ତି ।

ଦୁଇ ନମ୍ବର କୋଠରରେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କର ଦେଖାହେଲା । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଖାଇବା ଜିନିଷ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଚାରି ପାଞ୍ଚକଣ ତରୁଣୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶି କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଗୀତ ଗାଉଥିଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦରେ ଶ୍ରେଜନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ଧନ୍ୟବାଦ ସହ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଲେ, “ମୋର ଖାଇବା ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଛି ।” କିନ୍ତୁ ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା-ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ତାପରେ ଆପଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ପାରିବ ବୋଲି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରେ କି ?”

“ନିଶ୍ଚୟ । କେଉଁଠାରେ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ?”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଖୁବ୍ ଧୀରେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କ କାନପାଖରେ କହିଲେ, “କାଲି ଦଶଘଣ୍ଟାରୁ ଏଗାର ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ଜେନ୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌କୁ ଯିବେ । ଉପରକୁ ଚାହିଁବେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକିବି । ସେଇଠି ପ୍ରାତଃଶ୍ରେଜନ ହେବ ।”

ଛଅ

ପରଦିନ ସକାଳେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କେତେକ ପୋଷାକପତ୍ର ଏବଂ ଏକ ଅନୁମତିପତ୍ର ଧରି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଅନୁମତିପତ୍ର ଡକ୍ଟରୋଙ୍କ ନାଁରେ ଥିଲା । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା ନିଜକୁ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ମନେକରୁଥିବା ଜଣେ ପାଗଳ ରୋଗୀକୁ ଡକ୍ଟରୋ ପ୍ରେନ୍ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଣିଥିଲେ । ଏଥିରେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଣ୍ଡାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଲେଖା-ଥିଲା । ସେଥିରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେ ବିଳମ୍ବରେ ଶଯ୍ୟାବ୍ୟାଗ-କରିବେ; କାରଣ ପୂର୍ବରୁ ସେ ଶ୍ରୀମତୀ ଆର୍ଦ୍ରାଙ୍କ ସହ ରାତି ଭୋଜନ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଦିନ ଦ୍ଵି ପ୍ରହରବେଳେ ସେ ସରକାରୀ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଲୋଚନା କରିବେ । ଏବଂ ଉପ-ଏସ୍ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ସଙ୍ଗେ ସନ୍ଧିଚୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ବିଦେଶରୁ ସମ୍ଭାଦ ପଠାଇଛନ୍ତି । ତିନି ଗୁରୁଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଲଣ୍ଡନରୁ ଫେରିବେ ବୋଲି ଲେଖିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେବ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କର ଝିଅ ଏବଂ ଜୋର୍ଜ୍ ତାଙ୍କ ସହିତ ନୈଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟଜନ କରିବେ ।

“ଆମର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଏଥିରେ ମୋଟେ ସୁଯୋଗ ନାହିଁ”—ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଲେ ।

“ଆପଣ ଏତେ ବ୍ୟଗ୍ର ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ।”—ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସୁଯୋଗ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଆମକୁ ଆହୁରି ଅନେକ କିଛି କରିବାକୁ ହେବ ।”

ହରମେଷାଲ୍ କିଛି ଅର୍ଥ ଏବଂ କିଛି ବହି ଧରି ଏକ ଗାଡ଼ିରେ ବ୍ରାଡ଼ଜ୍ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲେ । ସେଠାରୁ ଗାଡ଼ି ଏବଂ ଚାଲକକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ସେ ଦଶବାର ଦିନ ପାଇଁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଲିବାକୁ ଯିବେ । ତାପରେ ବ୍ରାଡ଼ଜ୍ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଥିବା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ସେ ଜେନ୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ନୂଆ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଚତୁର୍ଥ ମହଲାରେ ଏକ କୋଠରୀ । ଘରର ମାଲିକ ଶ୍ରୀମତୀ ଡେବିସ୍ ବ୍ରାଡ଼ଜ୍‌ର ସୁପରିଚିତ । ସ୍ଥାନଟି କୋଲାହଳଶୂନ୍ୟ । ଗସ୍ତର ପ୍ରସ୍ଥ ମୋଟେ ବାରମୁଟ । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଏପାଖ ଝରକାରୁ ଗସ୍ତା ସେପାଖ ଘରର ଝରକା ଉପରକୁ ଖଣ୍ଡେ ପଟା ପକାଇ ତା ଉପରେ ପଲାଇଯାଇହେବ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ପାଖର ଗୃହବାସୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ ଏବଂ ବନ୍ଧୁତା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁତ୍ବର କୌଣସି ସୂଚନା ମିଳୁ ନଥିଲା । ଘରର ସବୁ ଝରକା ବନ୍ଦଥିଲା ଏବଂ ପରଦା ମଧ୍ୟ ଟଣାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଉପରେ ଆଉ ଏକ ଗ୍ରେଟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଏବଂ ଏକ ସମତଳ ଛତା । ଏହି ଛତାରେ ଏକ ବଗିଚା କରାଯାଇଥିଲା ।

ହରମେଷାଲ୍ ଖଣ୍ଡେ ବହିଧରି ପଢ଼ିବସିଲେ । ତାପରେ ଉଠି ଘର ଭିତରେ ପଦଚାରିଣୀ କଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଗସ୍ତା ସେ ପାଖ ଘରର ଝରକା ଖୋଲଗଲା । ନିଜ ଝରକାର ପରଦା ଆଡ଼େଇ ସେ ପାଖ ଘର ଭିତରକୁ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଲେ ।

ପ୍ରକୋଷ୍ଠଟି ଜଣେ ନାରୀର ବୋଲି ଜଣାଗଲା । ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର କଲା କୁକୁର ଝରକାରେ ବସିଥିଲା । ଝରକା ନିକଟରେ ଏକ ସ୍ପିନେଟ୍-ପିଆନୋ ପରି ଏକ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର । କାନ୍ଥ ଦେହରେ ରଙ୍ଗ ପେନ୍‌ସିଲରେ ଅଙ୍କାଯାଇଥିବା କେତେ ଚିତ୍ର ଝରକା ଭିତରଦେଇ

ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥ ସାଧାରଣ ଅଥଚ ସୁନ୍ଦର ।
ହଠାତ୍ କୁକୁରଟା ଠିଆହୋଇ ତଳଗ୍ରସ୍ତାକୁ ଚାହିଁଲା । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍
ତାର ଅର୍ଥ ବୁଝିପାରିଲେ—ଘରର ମାଲିକ ନିଶ୍ଚୟ ଆସୁଛନ୍ତି । ସେ
ପରଦା ଆଡ଼ୁଆଳରେ ଲୁଚିରହି ଆରପାଖ ଘରକୁ ଚାହିଁରହିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ସେ ପାଖର ଝରକା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଏଇ ଗ୍ଲେଟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠଟିରେ ତାଙ୍କର ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନ କଥା
ସେ ଚିନ୍ତାକଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଘରର ଜଗୁଆଳକୁ ଡାକି କିଛି
ପଇସା ଦେଇ ସେ କହିଲେ, “ମୋ ପାଇଁ ମାସକ ସକାଶେ ଗୋଟିଏ
ସ୍ପିନେଟ୍ ଆଉ କିଛି କାଗଜ ଓ ପେନ୍‌ସିଲ ନେଇଆସିବ ।”

ସାତ

ସ୍ପିନେଟ୍ ନିକଟରେ ବସି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଅତି ମଧୁର
ଭାବରେ ବଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବଜାଇବା
ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କ୍ରମଶଃ ସମ୍ଭବ ହେଲା ସେ ନିଜେ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
ସଂବାଧନ ଏହାର କିଛି ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ କାରଣ ଥିଲା । ଗ୍ରସ୍ତା ଅନ୍ୟପାଖର
ଝରକା ପରଦା ଖୋଲିଗଲା । ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲେଟ କଅଁଳ ହାତ
ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ଏହି ହାତ ପଛରେ ଥିବା ମୁହଁଟି
ଦେଖିବାପାଇଁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ସଙ୍ଗୀତ ପାଖୋର ଠିଆହୋଇପଡ଼ିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ସେପାଖର ବ୍ୟକ୍ତି ଏଥିରେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ପରଦାଟିକୁ ପୁଣି
ଟାଣିଦେଲା । ଦିନର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ସେ ବହି ପଢ଼ି, ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍କନ
କରି ଏବଂ ସ୍ପିନେଟ୍ ବଜାଇ କଟାଇଦେଲେ । ଦିନଟା ତାଙ୍କୁ ଅତି
ଦୀର୍ଘ ଜଣାଗଲା । ଶେଷ ଅଧବେଳକୁ ଗ୍ରସ୍ତା ସେପାଖ ଝରକା ନିକଟର
ଆଲୁଅ ଲାଗିଲା । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ ।

ପରଦିନ ସକାଳ ଆଠଟାବେଳେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ରଜକୁମାରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶିପୋର୍ଟ ଆଣିଥିଲେ । ତାହା ହେଲା, “ରଜପ୍ରତିନିଧି ନଅଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ କରିବେ । ଦଶଘଣ୍ଟାଠାରୁ ବାରଘଣ୍ଟା ଯାଏ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବେ । ଦିନ ସାଢ଼େ ଦୁଇଟାବେଳେ ସେ ରଜାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଯିବେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀବର୍ଗ ପ୍ରାସାଦରେ ତାଙ୍କ ଝିଅଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନୈଶ ଭୋଜନ ପାଇଁ ସେ ଛଅଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ସେଠାକୁ ଯିବେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ ସେଠାରେ କଟାଇ ସେ ଫେରିବେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ରକ୍ଷୀ ନଥିବେ ।”

“ରକ୍ଷୀ ନଥିବେ ! ଏଇ ତ ଆମର ସୁଯୋଗ ବିଗ୍ରାହ !”
ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଉଠିଲେ ।

“ହଁ, ରକ୍ଷୀ ଅବଶ୍ୟ ନଥିବେ; କିନ୍ତୁ ଗାଡ଼ର ଚାଲକ ଏବଂ ଭୂତ୍ୟମାନେ ତ ଥିବେ । ସେମାନେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ପାଟିକରି ଡାକିବେ । ଆପଣ ଅତି ବେଶି ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ।”

“ହଁ, ମୁଁ ବ୍ୟଗ୍ର । କିନ୍ତୁ ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରକୋଷ୍ଠରୁ ବିଦାୟ ନେବା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଜଣେ ହେଲେ ଭୂତ୍ୟ ନାହିଁ; ଆଉ କରିବାପାଇଁ କିଛି କାମ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।”

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ରାସ୍ତାର ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵରୁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମଧୁର ସ୍ଵର ଶୁଣାଗଲା । ହସି ହସି ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ, “ଆଉ କିଛି ନହେଲେ ଏଠି ଆପଣ ତ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉଛନ୍ତି ! ଯଦି ଗାୟିକା ତରୁଣୀ ଆଉ ସୁନ୍ଦରୀ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ କିଛି ଦିନପରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରୁ ବାହାର କରିନେବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିବ ।”

“ମୁଁ ପଚାରୁଛି ଆପଣ କେତେବେଳେ ଯିବେ, ଆଉ ମୋ ପାଇଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପଠାଇଦେବେ ।”

“ଆପଣ ମୋତେ ବିଦାୟ ଦେବାପାଇଁ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ।”

“ହଁ, ଠିକ୍ ଦଶଟାବେଳେ ଜଣେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରାସକ ଏଠିକି ଆସିବା ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି ।”

“ସେ କଣ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ?”

“ହଁ, ଆପଣ ଅନ୍ତତଃ କାଲି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦାୟ ନିଅନ୍ତୁ ।”

ବିସ୍ତ୍ରବରେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଦାୟ କରିଦେବା ପାଇଁ ହର୍ଷମେଖାଲ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ । ସେଇ ସୁମଧୁର କଣ୍ଠର ସଙ୍ଗୀତ ତାଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥିଲା । ସଙ୍ଗୀତଟି ଶେଷରେ ସେ ଉକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ତାର ପ୍ରଣାମ କଲେ । ଗାୟିକା କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ସଙ୍ଗୀତ ଓ ସ୍ବନେହ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଉପର ମହଲର ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଦରଜା ଖୋଲିଗଲା । ଜଣେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରାସକ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ସେ ବୋଧହୁଏ ଛୁଇଁଉପର ବଗିଚାଟି କରିଥିଲେ । ଉଦ୍‌ଗ୍ରାସକ ବଗିଚାରେ କିଛି ସମୟ ବୁଲି ଡାକିଲେ, “ବାଆଇଲୁଡ଼, ବାଆଇଲୁଡ଼ !”

ହର୍ଷମେଖାଲ୍ ନିଜ ଝରକାର ପରଦା ଟାଣିଦେଇ ତାରି ଭିତରଦେଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ସେ ପାଖର ଛୁଇଁ ଉପରକୁ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ଚରୁଣୀ ଆସିଲେ । ବୟସ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟ ଅଠରବର୍ଷ ହେବ । ଦରଜା ନିକଟରେ ଠିଆହୋଇ ସେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଉଦ୍‌ଗ୍ରାସକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ତଳକୁ ଚାଲିଗଲେ । କିଛି ସମୟ ଯାଏ ପିତୁଳା ପରି ଠିଆହୋଇ ହର୍ଷମେଖାଲ୍ ସେଆଡ଼କୁ ଚାହିଁରହିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଦରଜା ଖୋଲିବା ଶୁଣାଗଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଭୂତ୍ୟ ଶାବ୍ୟାସୁରୀ ଆସିଥିଲା । ହର୍ଷମେଖାଲ୍ ନିଜର ଦକ୍ଷା ଦେଖିଲେ । ଦଶଟା ବାଜିଥିଲା । ତଳକୁ ଚାହିଁ ସେ ଦେଖିଲେ ରସ୍ତାରେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଆସୁଛନ୍ତି । ଉପରକୁ ଚାହିଁ ସେ ମଧ୍ୟ ହର୍ଷମେଖାଲ୍‌ଙ୍କୁ

ଦେଖିଲେ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷଣ ପରେ ସେ ହର୍ମ୍ୟେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ଆଠ

କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କୁ ଆଉ କେହି ନ ଦେଖନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ହର୍ମ୍ୟେଷ୍ଟାଲ୍ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଦରଜା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଦଟଶାର ଗୋପନାୟତା ଏଥିରୁ ଜାଣିପାରିଲେ । ଦୁହେଁ ଖାଇ ବସିଲେ । ଖାଉ ଖାଉ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ହର୍ମ୍ୟେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ମୁହଁକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି କହିଲେ, “ଆପଣ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ତା’ହେଲେ ଚିତ୍ରଯନ୍ତ୍ରକାରୀ, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ ବିଚର କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ରକ୍ ଫିନେଟ୍‌ଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଲେଉଟୁଛନ୍ତି ।”

“ଆପଣଙ୍କୁ ଏ କଥା କିଏ କହିଲା ?”

“କହିବ କିଏ, ମୁଁ ବେଶ୍ ବୁଝିପାରୁଛି । ଜଣେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଏକଶତ ଲୁଇସ୍ ମୂଲ୍ୟର ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଦେଇ ପାରନ୍ତି—ସେ ଖୁବ୍ ଦାମିକା ମତ୍ୟ ପାନ କରନ୍ତି—ଅଥଚ ସେ ଜେନ୍ ଖ୍ରୀଷ୍ଟର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ବାସକରୁଛନ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ?”

ହସି ହସି ହର୍ମ୍ୟେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଲେ, “ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ! ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ କଣ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି ?”

“ଭୟ—ମୋଟେ ନୁହେଁ । ତେବେ କାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମର ଏ ଚିତ୍ରଯନ୍ତ୍ର ? ମୁଁ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରେ—ଡ଼ାକ୍ ଅରଲିନସ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନୁହେଁ ତ ? ହଁ, ତାହାହିଁ ଠିକ୍ । ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆମକୁ ଆଉ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ?”

“ଡିଉକ୍ ମଣ୍ଡା ଆଜ୍ଞା ସେହେଟାଣକୁ କପରି ହରଣରୁଲ କରା-
ଯାଇଥିଲା ଆପଣ ଶୁଣିଛନ୍ତି ?”

“ହଁ, ସେ ଘଟଣା ମୁଁ ବେଶ୍ ଭଲଭାବରେ ଜାଣେ । ସେଥି-
ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନର ଲିଭର ପାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିକାର ନିଜେ ଡିଉକ୍ ଅରଳିନସ୍ । ତେଣୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଥେଷ୍ଟ
ଅଧିକ ହେବ । ମୋତେ ଛଅହଜାର ଲିଭର ଦିଅନ୍ତୁ । ସାହାଯ୍ୟ
କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ବାରଜଣ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହ କରିବି ।”

“ଏକ ନଅନ୍ତୁ ଦୁଇହଜାର ଲିଭର । କାମଟା ସୁରୁଖୁରୁରେ
ଚାଲିଲେ ମୁଁ ଆଉ ଚାରିହଜାର ଦେବି ।”

“ଆଜ୍ଞା, କାମଟା କେବେ କରିବାକୁ ହେବ ?”

“ତା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜଣାନାହିଁ ।”

ନିଜର ଚନ୍ଦ୍ର ହର୍ମେଷ୍ଟାଲକୁ ଦେଇ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ କହିଲେ,
“ବେଶ୍, ଯେଉଁଦିନ ଆପଣ ମୋତେ ପ୍ରୟୋଜନ କରିବେ, ଏକଟା
ଆପଣଙ୍କ ଝରକା ବାହାରେ ରଖିଦେବେ । ସେଇଥିରୁ ମୁଁ ସଙ୍କେତ
ପାଇବି ।”

ନଅ

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଏକାକୀ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ
ବସି ଅଶ୍ରୁତ କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ । ସେ ଛବିଶ ବର୍ଷର ଯୁବକ ।
ମା’ ତାଙ୍କର ମରଯାଇଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଶେଷ ନାଶ, ସାହାକୁ
ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ଏକା ।
ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଘାବବାପାଇଁ କେହି ନଥିଲେ । ମୁହଁ ବୁଲାଇ
ସେ ଦେଖିଲେ, ବହୁ ସେ ପାଖ ଘରର ଝରକା ଖୋଲା । ତରୁଣୀ
ଜଣକ ଝରକା ନିକଟରେ ବସି କିଛି ସିଲେଇ କରୁଥିଲେ ।

ଅସ୍ତ୍ରଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଶେଷ ରଶ୍ମି ଝରକାଦେଇ ଘର ଭିତରକୁ
 ଯାଉଥିଲା । ପଛରେ ପ୍ରି ନେହେଟା ଖୋଲାହୋଇଥିଲା । କୁକୁରଟା
 ଚରୁଣୀଙ୍କ ପାଦପାଖରେ ବସିଥିଲା । ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଅନ୍ୟ ଅଂଶ
 ଅନ୍ଧାର । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଅନୁଭବ କଲେ ଏଇ ଚରୁଣୀ ଏବଂ
 ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି ଏବଂ
 ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଏକାବେଳେକେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି-
 ଦେବ । ସେ ଭୁଲିଗଲେ, ଚରୁଣୀ ସହରର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳରେ ବାସ
 କରୁଛି, ତାର ପିତାମାତା ହୁଏତ ସାଧାରଣ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀର
 ଲୋକ ହୋଇଥାଇପାରନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କୁ ଚରୁଣୀଟି ବ୍ୟସ୍ତ
 ଆଉ କିଛି ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହି ଚରୁଣୀ
 ମୁଖ ଟେକି କହିବ ‘ମୁଁ ତୁମକୁ ପ୍ରେମକରେ’ ତାର ଆନନ୍ଦ
 ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ମୁଣ୍ଡ ଟେକି
 ଚରୁଣୀ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ । କାତଝରକା ମଧ୍ୟ-
 ଦେଇ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । କିଛି ନଜାଣିବାର
 ଛନ୍ଦନା କରି ଚରୁଣୀ ଆଉ କିଛି ସମୟ ସିଲେଇ କରିବାରେ
 ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ହଠାତ୍ ଉଠି ଝରକାଟା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ।
 ତାପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଏକ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଚରୁଣୀ
 ପ୍ରି ନେହେଟ ବଜାଇ କେତୋଟି ଗୀତ ଗାଇଲେ । ହଠାତ୍ ସେ ଗୀତ
 ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । କେହି ଜଣେ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।
 ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ପରଦାଟା ଉଠାଇଦେଇ ଝରକା କାତ ପାଖକୁ ଲାଗି
 ଠିଆହେଲେ । ମୁହଁ ତାଙ୍କର ପୃଥୁଳ; କିନ୍ତୁ ଦୟାବୁ । ଏଇ ଭଦ୍ର-
 ଲୋକଙ୍କୁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ବଢ଼ିଝୁରେ ଦେଖିଥିଲେ । ଗୁଡ଼ ଉପର ଏଇ
 ଭଦ୍ରଲୋକ ‘ବାଆଇଲଡ଼, ବାଆଇଲଡ଼’ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।
 ସେ କିଏ ? ସେ ଚରୁଣୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ, ତାଙ୍କର ପିତା, କନ୍ୟା

କ'ଣ ? ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣେ ନାଶକୁ ବିଚାର କଲବେଳେ
 ସେହି ପୁରୁଷ ତା ନିକଟରେ ଥାଏ, ତାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରାଯାଇଥାଏ ।
 ହର୍ଷମେଶାଲଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ବାଆଳଲଡ଼ି ସଙ୍ଗେ ଏଇ ଭଦ୍ରଲେକଙ୍କର
 କୌଣସି ଯୋଗସୂତ୍ର ମିଳୁନଥିଲା । ନିଜର ନିବୋଧତା ବୁଝିପାରି
 ହର୍ଷମେଶାଲ୍ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଦଶ

ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା । ବାହାରେ ଟିକିଏ
 ବୁଲି ଆସିବା ଏବଂ ରାଜକୁମାରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟର ସତ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷା
 କରି ଦେଖିବା ପାଇଁ ହର୍ଷମେଶାଲ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିରକଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣବର୍ଗ ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କ
 ଉପସ୍ଥିତିର କୌଣସି ସଂକେତ ପାଇଲେ ନାହିଁ । କିଛି ସମୟ
 ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ଘଣ୍ଟା ବିତିଗଲା, ତାପରେ ପ୍ରାସାଦ
 ଆଗରେ କେତେ ଲେକଙ୍କର ଯିବା ଆସିବା ସେ ଦେଖିପାରିଲେ ।
 ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଆସି ଦରଜା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ
 ବୁଲକକୁ ଡାକି କହିଲା, “ରୟାଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ଯିବ ।” ହର୍ଷମେଶାଲ୍
 ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଡ୍ରைଭ୍ ବେଶ୍‌ଜ୍ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ।

ରାଜକୁମାରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟର ଏହା ଏକ ବିରାଟ ଭୁଲ । ପ୍ରତିନିଧି-
 ରାଜା ତାଙ୍କ ଝିଅ ନିକଟକୁ ଆସି ନଥିଲେ; ଝିଅ ବାପାଙ୍କ ନିକଟକୁ
 ଯାଇଥିଲେ । ହର୍ଷମେଶାଲ୍ ପୁଣି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ
 ପରେ ଗାଡ଼ି ଫେରିଲା । ଡ୍ରାୟ୍‌ବ୍ ବେଶ୍‌ଜର ହସ ଶୁଣାଗଲା ।
 ହର୍ଷମେଶାଲ୍ ଘଟଣା କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା
 ନିଜ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଏଗାର

ପ୍ରାୟ ଦଶଟାବେଳକୁ ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଦରକୁ ଫେରିଲେ । ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଦେଖିଲେ, ରସ୍ତା ସେ ପାଖର ଝରକା ଆଲୋକିତ । ସେ ନିଜ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଆଲୋକ ଲାଗାଇ ଦେଇ ଝରକା ନିକଟକୁ ଗଲେ । ବାଆଇଲଡ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ସେ ପରିଷ୍କାର ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ବାଆଇଲଡ୍ ତାଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭିତର ଦେଖି-ପାରୁନଥିଲେ ।

ତରୁଣୀ ବାଆଇଲଡ୍ ଗୋଟାଏ ଟେବୁଲ୍ ନିକଟରେ ବସି ବିଷ ଅଙ୍କନ କରୁଥିଲେ । ଆଲୋକଟା ତାଙ୍କ ପଛ ପାଖରେ ଥିଲା । କେହି ଜଣେ ଆଲୋକ ଏବଂ ବାଆଇଲଡ୍‌ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଦେଖିଲେ ଗୁଡ଼ ଉପର ବଗିଚାରେ ବୁଲୁଥିବା ସେହି ଉଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି । ତରୁଣୀ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଉଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ଶିର ଚୁମ୍ବନ କରି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ବୁଝିଲେ ଉଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ତରୁଣୀଙ୍କର ସ୍ବାମୀ ନୁହଁନ୍ତି; ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତାଙ୍କର ପିତା ହୋଇଥିବେ ।

ପ୍ରାୟ ଏକଦଶା ପରେ ତରୁଣୀ ଉଠି ଠିଆହେଲେ । ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ୍ ରଖିଦେଇ ସେ ଆଣ୍ଟିମାଡ଼ ବସି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ନିଜର ପ୍ରିନେଟ୍ ନିକଟରେ ଯାଇ ବଜାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସଙ୍ଗୀତର ପ୍ରଥମ ଝଙ୍କାର ଶୁଣି ତରୁଣୀ ଝରକା ନିକଟକୁ ଚାଲିଆସିଲେ । ପରଦା ମଧ୍ୟଦେଇ ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିପାରୁଛନ୍ତି, ଏ ଧାରଣା ତାଙ୍କର ନଥିଲା । ସେ ନିବନ୍ଧ ମନରେ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣୁଥାଆନ୍ତି । ନିଶିଥରେ କୌଣସି ପକ୍ଷୀର ସଙ୍ଗୀତ ପରି ଏହା ଶୁଣାଯାଉଥାଏ ।

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ପ୍ରିନେଟ୍ ବଜାଇବାରେ ଲାଗିଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପର ମହଲରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ମୋଟେ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରିୟ ନୁହନ୍ତି । ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସେ ଘରର ଚଟାଣରେ ଆଘାତ କଲେ । ଘରେ ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଳି କରିବା ଉଚିତ ହେବ-ନାହିଁ ବୋଲି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କଲେ । ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସଙ୍ଗୀତ ବନ୍ଦ କଲେ ।

ଚରୁଣୀଟି ଝରକା ନିକଟରୁ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ସେ ଭିତରର ପରଦା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ । ମନରେ ତାଙ୍କର ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ।

ବାର

ସକାଳ ଆଠଟାବେଳେ ବ୍ରାଡ୍ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କ୍ଳ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ ପୂର୍ବରୁ ଉଠି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ବାରମ୍ବାର ଝରକା ନିକଟକୁ ଯାଉଥିଲେ । ସେପାଖ ଝରକାର ପରଦା ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଲିଯାଇଛି । ଚରୁଣୀ ନିଶ୍ଚୟ ଶଯ୍ୟା ତ୍ୟାଗ କରିଥିବେ । କିନ୍ତୁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ବ୍ରାଡ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ବ୍ୟଙ୍ଗ କରି କହିଲେ, “ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ କହିବେ, ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଝୁର୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି ।”

“କାହିଁକି ?”

“କାହିଁକି ? ମୁଁ ରିପୋର୍ଟର ସତ୍ୟତା ଜାଣିପାଇଁ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଲକ୍ଷ୍ୟମ୍ବର ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କଲି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ନୈଶ ସ୍ତେଜନ ପାଇଁ କନ୍ୟା ନିକଟକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ, କନ୍ୟା ପିତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ।”

“ହଁ, ତା ଆମେ ଜାଣୁ । ସେ ଆଠଟାବେଳେ ଗଲେ ଏବଂ ସାଢ଼େ ନଅଟାବେଳେ ଫେରିଲେ । ଆପଣଙ୍କଠାରେ ଖେଳୁଥିବାବେଳେ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ରସୁଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ନଫେରି ସେ ରୋଗ ଶ୍ରୀଚ୍ଛା ଶ୍ରୀମତୀ ସାବୁନଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠଟାବେଳେ ମୁଁ ପୁଣି ଆସିବି । ଆମେ ସାଥୁହୋଇ ରୋଗ ଶ୍ରୀକୁ ଯିବା । ଜାଗାଟା ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଶ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।”

“ବୁଝିଲି । ଶ୍ରୀମତୀ ସାବୁନଙ୍କ ଘର ଖୁବ୍ ନିକଟରେ । ତେଣୁ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ଚାଲି ଚାଲି ଫେରିବେ । ସେତିକିବେଳେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆୟତ୍ତ କରିନେବା ।”

“ତେବେ ଆପଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବେ ?”

“ମୁଁ ତ ସବୁବେଳେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

“ଉତ୍ତମ । ମୁଁ ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲିଆସିଲି । ମୋର ପ୍ରାତଃ ସ୍ନେହନ ହୋଇନାହିଁ । ଅସନ୍ନ ଯିବା । ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍‌ଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରାତଃସ୍ନେହନ ହେବ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ହୋଇଯିବ । ସହରର ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ସେ ବେଶ୍ ଜଣାଶୁଣା; ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଘରେ କୌଣସି ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରକାରୀ ଲୁଚି ରହିବା କେହି ସନ୍ଦେହ କରିବେ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ଆଗରେ ଚାଲନ୍ତୁ । ମୁଁ ଟିକିଏ ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ନେବି । ମୋତେ ଦିଶି ମିନିଟ୍ ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କିନ୍ତୁ ସତ କହି ନ ଥିଲେ । ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାପାଇଁ ଦଶମିନିଟ୍ ସମୟ ଦରକାର ନ ଥିଲା । ସେ ଝରକା ବାଟଦେଇ ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଚାଲିଲେ । ବଥାଲ-ଲଢ଼ଙ୍କ ଝରକା ବନ୍ଦ ଥିଲା । ପଞ୍ଚମ ମହଲର ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ତାଙ୍କ କୋଠରୀର ଦରଜା ଖୋଲିଲେ । ଖୁବ୍ ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ୁଥିଲା ଏବଂ

ତା ସହିତ ସାମାନ୍ୟ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ ହେଉଥିଲା । ସେ ଦରଜା ବନ୍ଦକର
ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ହରମେଶ୍ୱାଲ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତାକଲେ, “ଏଇ ସାଧାରଣ
ଶ୍ରମିକ ତାହାହେଲେ ବାଆଇଲ୍ ଡଙ୍କ ବାପା ?” ତାଙ୍କର ସବୁଜସ୍ୱପ୍ନ
କେଉଁଆଡ଼େ ଦୂର ହୋଇଗଲା । ବାଆଇଲ୍ ଡଙ୍କ ମାତ୍ର ଜଣେ ସୁନ୍ଦର
ଶ୍ରମିକ ମହିଳା । ଗସ୍ତରେ ଚାଲିଗଲାବେଳେ ଏଇପରି କେତେ ସୁନ୍ଦର
ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବେ ।

ତେର

ଏଗାରଟା ବେଳକୁ ହରମେଶ୍ୱାଲ୍ ଓ ବ୍ରାଗାଡ଼ ଶ୍ରୀମତୀ
ଡେନିସ୍‌ଙ୍କ ଗୃହରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରାତଃସ୍ନେହନ ସରିଲା । ଏତିକି-
ବେଳେ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଦରଜା ଖୋଲିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍‌ଙ୍କର
ଦୁଇ ଚରୁଣୀ ଜନ୍ମା ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଏମିଲର ବୟସ
ତେଇଶ ଏବଂ ସେ ଠିକ୍ ତାର ବାପାଙ୍କ ପରି । ଏଥେନାଇସ୍‌ର
ବୟସ ଷୋହଳ ବର୍ଷ । ସେ ସ୍ଥୁଳକାୟା । ସେ ବୟସର ଅଧିକାଂଶ
ଝିଅଙ୍କପରି ସେ ମଧ୍ୟ ଆକର୍ଷଣୀୟା ଥିଲା । ଉଭୟେ ସୁନ୍ଦର ପୋଷାକ
ପିନ୍ଧିଥିଲେ, ସତେ ଯେମିତି ନୃତ୍ୟ କରିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି । ହର-
ମେଶ୍ୱାଲ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚିନ୍ତା କଲେ, “ବାଆଇଲ୍ ଡଙ୍କ ଏମାନଙ୍କଠାରୁ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ କାହିଁକି ? ତାର କୌଣସି ଗୁପ୍ତ କାରଣ ଥିବ । ମୁଁ
ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ତା ବୁଝିବି ।”

ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦରଜା ଖୋଲି ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍‌ଙ୍କ
ପୁଅ ବୋନିଫେସ୍ ପ୍ରବେଶ କଲେ ! ସ୍ୱାଗତ ତାଙ୍କର ଚରୁଣିମୂଲ,
ଚପଳ । ଟେବୁଲ୍ ନିକଟକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚଉକି ଟାଣିନେଇ ସେ ବିଗ୍ରାହ
ଏବଂ ହରମେଶ୍ୱାଲ୍‌ଙ୍କ ମଝିରେ ବସିଗଲେ । ଶାସନ କଲ ଭର୍ତ୍ତୀରେ

ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍ କହିଲେ, “ବୋନିଫେସ୍ , ତୁମେ କ’ଣ ଦେଖି ପାରୁନାହିଁ, ଏଠାରେ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥିତ ?”

“ଅପରିଚିତ—ଆପଣ କ’ଣ ଅପରିଚିତ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହର୍-ନେଶ୍ଲାଲ୍ ? ଆପଣଙ୍କୁ ନ ଚିହ୍ନିବାହିଁ ମୋ ପକ୍ଷରେ ବିସ୍ମୟର କଥା । ଆପଣ ମୋରି ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ବାସକରୁଛନ୍ତି ।”

“ସତେ ନା କ’ଣ ? ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍ ମୋତେ କେବେ ଏକଥା କହିନାହାନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ ପ୍ରକୋଷ୍ଠଟିର ସାଜସଜ୍ଜା ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ।”

“ହଁ, ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା କହିରଖୁଛି ।”—ବୋନିଫେସ୍ କହିଲେ, “ଆପଣ ଝରକା ବାଟଦେଇ ବେଶୀ ସମୟ ରୁହିଁବେ ନାହିଁ ।”

“କାହିଁକି ?”

“କାରଣ ସ୍ୱପ୍ନା ସେ ପାଖରେ ଜଣେ ମହିଳା ଅଛନ୍ତି ।”

“ଆପଣ ଶ୍ରୀମତୀ ବାଆଇଲ୍-ଡକ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି ?”

“ଆପଣ ତେବେ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ପାଇଲେଣି ।”

ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍ କହି ଉଠିଲେ, “ବନ୍ଦକର ଏସବୁ । ତାହା ସହିତ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହର୍ନେଶ୍ଲାଲ୍‌ଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ କଣ ?”

“ସମ୍ପ୍ରାଦିକ ମଧ୍ୟରେ ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯିବେ ।” ହସି ହସି ଉତ୍ତର ଦେଲେ ବୋନିଫେସ୍ ।

“ସତେ ?” ହର୍ନେଶ୍ଲାଲ୍ କହିଉଠିଲେ ।

“ନିଶ୍ଚୟ । ତା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର ସେହି କୁକୁରଟା, ମିର୍ଜା—ସେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ କାମୁଡ଼ି ଗୋଡ଼ାଏ, ଆଉ ମୋର ଶାଢ଼୍ୟ ସବୁ ଖାଇଯାଏ ।”

“ସ୍ଥଳ ଉପରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେଖିଥିଲି ସେ କଣ ତାଙ୍କର ବାପା ?”

“ବାପା ? ନା, ନା, ତାଙ୍କର ବାପା ନାହାନ୍ତି ।”

ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍‌ଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇ ବିଗ୍ରାହ ଏବଂ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ବିଦାୟ ନେଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଶ୍ରବଣ ।

ଚଉଦ

ବୋନିଫେସ୍‌ଙ୍କ ଠାରୁ ସବୁ ଶୁଣିଲା ପରେ ବାଆଇଲଡ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ଅନୁରକ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସି ନଥିଲା । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲେ ଯେ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବାଆଇଲଡ୍‌ ପତ୍ନୀ ବା କନ୍ୟା ନୁହେଁ । ତେବେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କିଛି ରହସ୍ୟ ଅଛି । ସେ ବାହାରକୁ ଯାହା ଦେଖାଉଥିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ନୁହେଁ । ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସ୍ୱର୍ଗୀତ ଏବଂ ଚରାକ୍ତରକୁ ଜଣାଯାଉଥିଲା, ସେ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ବର୍ଣ୍ଣରେ ଜାତ । ଅବସ୍ଥା ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପଡ଼ି ସେ ଏଠାରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ ଝରକା ନିକଟକୁ ଗଲେ । ବାଆଇଲଡ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଝରକା ଖୋଲିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ କେହି ନଥିଲେ । କୁକୁରଟା ଝରକା ନିକଟରେ ବସିଥିଲା । ତାର ନାମ ମିର୍ଜା ବୋଲି ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ ଜାଣିଥିଲେ । ସେ ଏହି କୁକୁର ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁତା କରିବାପାଇଁ ଛାଡ଼ି କଲେ । ମିର୍ଜା, ମିର୍ଜା, ବୋଲି ସ୍ୱର୍ଗ ଧୀର ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲେ । ମିର୍ଜା ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାହିଁଲା । ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତା ନାଁ ଧରି ଡାକିବାର ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମୟ ହେଲା । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ କେତେ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଅଟେ ମିର୍ଜା ନିକଟକୁ

ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି ଫିଙ୍ଗିଲେ । ମିର୍ଜା ତାହା ଗୋଟେଇ ଖାଇଲା । ମିର୍ଜାର ଭାବରଙ୍ଗରୁ ହରମେଖାଲ୍ ବୁଝିଲେ ଯେ ଯେ ମିର୍ଜାକୁ ଆପଣାର କରିପାରିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟଦିନମାନଙ୍କରେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ଦରକୁ ଫେରିଲାବେଳେ ମିର୍ଜା ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଯାଏ । ଆଜି କିନ୍ତୁ ସେ ଝରକା ନିକଟରେ ବସିରହିଲା । ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଦରଜା ଖୋଲିଲେ । ମିର୍ଜା ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଗଲା । ମାତ୍ର ପୁଣି ସିଧା ଝରକା ନିକଟକୁ ଫେରିଗଲା । ମିର୍ଜାର ଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଶୁଦ୍ଧ ଦେଖି କାରଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ଝରକା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ । ହରମେଖାଲ୍‌ଙ୍କ ଆଖିରେ ତାଙ୍କ ଆଖି ମିଳିଗଲା । ହରମେଖାଲ୍ ସାମାନ୍ୟ ମଥାନତ କଲେ ଏବଂ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍‌ଙ୍କ ଓଠରେ ମୃଦୁ ହସ ଦେଖାଗଲା । ତାପରେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଂଶକୁ ଚାଲିଗଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ହରମେଖାଲ୍‌ଙ୍କ ଝରକା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ସଙ୍ଗେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଆଳାପ କରିବା ଠିକ୍ ହେବନାହିଁ ବୋଲି ହରମେଖାଲ୍ ସ୍ଥିର କଲେ । ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ଝରକା ଖୋଲିରଖି ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ବହିଧରି ବସିଗଲେ । ମିର୍ଜା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ବସିଲା । ଆଖି ତାର କିନ୍ତୁ ହରମେଖାଲ୍‌ଙ୍କ ଝରକା ଉପରେ ।

ହରମେଖାଲ୍ ପରଦାର ଏକ ଅଂଶ ଉଠାଇଦେଲେ । କାଗଜ ପେନସିଲ୍ ଧରି ସେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍‌ଙ୍କର ଏକ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଚିତ୍ରଟି ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ହୋଇପାରିଲା । ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍‌ଙ୍କ ମନୋରମ କେଶ, ମୁଖଆଦି ସବୁ ଚିତ୍ରରେ ଅବିକଳ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ପ୍ରେମର ସହାୟତାରେ ଶିଳ୍ପ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ।

ପନ୍ଦର

ରାତିର ଅନ୍ଧକାର ଘୋଟି ଆସିଲା । ବ୍ରାହ୍ମ ଝରମେଣ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ, “ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ଶ୍ରୀମତୀ ସାବ୍ରାନଙ୍କ ଘର ପାଖ ରାସ୍ତା ସବୁ ଦେଖିନେବା । ତା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ଏଇ ନକ୍ସାଟା ଦେଖନ୍ତୁ । ଶ୍ରୀମତୀ ସାବ୍ରାନଙ୍କ ଘର ନମ୍ବର ବାଇଶ । ଘରର ମୁଖ୍ୟ ଦରଜାଟା ରେଭର୍ସ୍‌ଟୁ ଆଡ଼କୁ । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଯଦି ଏଗାରଟା ଯାଏ ଶ୍ରୀମତୀ ସାବ୍ରାନଙ୍କ ନିକଟରେ ରହନ୍ତି, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ରେଭର୍ସ୍‌ଟୁ ଦେଇ ଫେରିବେ । ଏହି ରେଭର୍ସ୍‌ଟୁ ଜନଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ମରବ । ଏ ରାସ୍ତାରେ ପାଟିଭୁଣ୍ଡ ବା ଲଡ଼େଇ ହେଲେ କେହି ତାହା ଶୁଣିପାରିବେ ନାହିଁ । ସହରର ଜଗୁଆଳ ପୋଲିସ୍‌ମାନେ ସେଠାକୁ ଆସିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳମ୍ବ ହେବ ।”

ନକ୍ସାଟିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଝରମେଣ୍ଟାଲ୍‌ କହିଲେ, “ବୁଝିଲି । ଆମ ଲୋକେ ଯଦି ଏଇ ରେଭର୍ସ୍‌ଟୁର ଦୁଇମୁଣ୍ଡରେ ଜଗି ରହିବେ ତେବେ ଆମେ ଅନାୟାସରେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କୁ ଧରି-ପାରିବା ।”

“ତାହା ଠିକ୍ । ସେଇ ଅନ୍ଧାରୀଆ ରାସ୍ତାରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଧରିନେବା । କିଛି ପାଟିଭୁଣ୍ଡ ବା ଲଡ଼େଇ ହେଲେ କେହି ଜାଣି-ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆସନ୍ତୁ, ଆମେ ଯାଇ ଜାଗାଟା ଦେଖିଆସିବା ।”

ସ୍ଥାନଟା ଭଲଭାବରେ ଦେଖି ସାରିବା ପରେ ଡିରେକ୍ଟ ମେନ୍‌ଙ୍କୁ ସମ୍ଭାବ ଦେବାପାଇଁ ବ୍ରାହ୍ମ ଆର୍ସେନାଲ୍ ପ୍ରାସାଦକୁ ଚାଲିଲେ । ଝରମେଣ୍ଟାଲ୍‌ ନିଜ ପ୍ରକୋଷ୍ଠକୁ ଫେରି ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ । ନିଦ କିନ୍ତୁ ଭଲ ହେଲନାହିଁ । ସକାଳେ କେହି ଜଣେ ତାଙ୍କୁ ହଲାଇ ଦେବାରୁ ସେ ଉଠିଲେ । ଦେଖିଲେ ନିକଟରେ

ବ୍ରାହ୍ମଣ । “ଦଟଣା କଣ ?”—ସେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ । ରାଜକୁମାରଙ୍କ
ଲୋକେ ପଠାଇଥିବା ଶିକ୍ଷାଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୭

ରାତି ଦୁଇଟା ସମୟ ।

“ଲକ୍ଷ୍ମୀନରୁ ଏକ ପକ୍ଷ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଥିରେ ଲେଖା
ଅଛି ଯେ ପ୍ରତିନିଧି ରାଜାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ବଶିଷ୍ଠ ଅଫିସର ଏ. ବି.
ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଆସନ୍ତା କାଲି ଆସି ପଡ଼ିଥିବେ । ସେ ଛେନ୍ଦ୍ ବରୁଣରେ
ଇଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏବଂ ଫ୍ରାନ୍ସର ସନ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ବାଦ ଆଣିବେ ।
ଦିନ ଦ୍ଵିପ୍ରହର ସମୟରେ ସରକାରୀ କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳାମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା
ହେବ । ତିନିଟାବେଳେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ରାଜାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ
ଯିବେ । ଛଅଟା ସମୟରେ ସେ, ସିମିଏନ୍ ଏବଂ ରାଭେନ୍ ଶ୍ରୀମତୀ
ସାଗ୍ରାମଙ୍କ ସହ ନୈଶ ଭୋଜନ କରିବେ ।”

“ଆପଣ ଏ ବିଷୟରେ କ’ଣ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ?”—ବ୍ରାହ୍ମଣ
ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ମୁଁ କ’ଣ ଚିନ୍ତା କରୁଛି ଦେଖନ୍ତୁ”—ଏତିକି କହି
ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ କ୍ୟାପଟେନ୍ ଦେଇଥିବା ଚଦରଟି ନେଇ ଝରକା
ବାହାରେ ରଖିଦେଲେ ।

“ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ?”

“ଏହାର ଅର୍ଥ, ଆପଣ ଯାଇ ଡଚେସକୁ ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତୁ,
ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ମୋ କାମ ହାସଲ କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ
ଘୁଲିଯାଆନ୍ତୁ । ମୁଁ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ଦୁଇଦଣ୍ଡ
ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ଏଠାକୁ ଆସିବେ ନାହିଁ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶୁର୍ ଶୀଘ୍ର ସେଠାରୁ ଘୁଲିଗଲେ । ଅଧଦଣ୍ଡାଏ
ପରେ କ୍ୟାପଟେନ୍ ରକ୍ଫନେଟ୍ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ଶୋହଲ

ସେଦିନ ରବିବାର । ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠଟା ସମୟରେ ରସୁଲ
ଗୋଡ଼ ଏବଂ ବ୍ଲେଞ୍ଜ ଗୋଡ଼ର ଛକରେ ଜଣେ ବୁଲୁଲେକ ଗୀତ
ଗାଉଥିଲା । ଅନେକ ଲୋକ ତା ବୁରିପାଖେ ଜମା ହୋଇଥିଲେ ।
ଏତିକିବେଳେ ଜଣେ ଅଫିସର ଏବଂ ଦୁଇଜଣ ସୈନିକ ରସୁଲ
ପ୍ରାସାଦରୁ ବାହାର ବ୍ଲେଞ୍ଜ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍ ଆଡ଼କୁ ଆସିଲେ । ସେଠାରେ
ଲୋକ ଜମା ହୋଇଥିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ଅଟକି ଗଲେ ଏବଂ
କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ । ତାପରେ ସେମାନେ ସେଠାରୁ ଫେରିଯାଇ
ନିଏର୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍ ଦେଇ ଗୋର୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌କୁ ଆସିଲେ । ଅଫିସର ଜଣକ
ଖୁବ୍ ଦୁଇଗଡ଼ିରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସୈନିକ ଦୁଇଜଣ ତାଙ୍କ
ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବାଇଶ ନମ୍ବର ଘର ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଦରଜା ଖୋଲି ଦେଲେ ଏବଂ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସେମାନେ
ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଜନଗହଳି ମଧ୍ୟରୁ
ବାହାର ଜଣେ ଲୋକ ବ୍ଲେଞ୍ଜ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ରେ ଆଗେଇ ଆସିଲା । ସେ
ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା କଳା କୋଟ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲା । ମୁଣ୍ଡଊପରର ବଡ଼
ଟୋପିଟାକୁ ସେ ଆଖିପତା ଉପରକୁ ଟାଣି ଦେଇଥିଲା । ଗସ୍ତରେ
ଯାଉ ଯାଉ ସେ କହିଉଠୁଥିଲା, “ଚବିଶ, ଚବିଶ, ଚବିଶ” । ବ୍ଲେଞ୍ଜ
ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ଶେଷରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଦେଖିଲା ଡିନିଜଣ ଲୋକ ବାଇଶ
ନମ୍ବର ଘର ଭିତରକୁ ଗଲେ । ଚାରିଆଡ଼କୁ ବୁଝି ସେ ଦେଖିଲା
ଜଣେ ଶ୍ରମିକ ବାଇଶନମ୍ବର ଘରପାଖ ଏକ ଖମ୍ବକୁ ଆଡ଼କି ଠିଆ-
ହୋଇଛି । ମୁହଁ ତାର କୋଇଲା ଗୁଣ୍ଡରେ କଳା । ଶ୍ରମିକ ନିକଟକୁ
ଆସି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଠିଆହେଲା । ଶ୍ରମିକ କହିଉଠିଲା, “ଚବିଶ,

ଚବଣ, ଚବଣ ।” ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଶ୍ରମିକର ଆହ୍ୱାନ ନିକଟକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିଲେ ତ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ?”

“ହଁ, ଠିକ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେପରି ଦେଖିପାରୁଛି । ଜଣେ ଅଫିସର ଆଉ ଦୁଇଜଣ ସୈନିକ । ଅଫିସର ଜଣକ ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇଥିଲେ । ମୋର ଅନୁମାନ ସେ ବୋଧହୁଏ ପ୍ରତିନିଧିତା । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ନାହିଁ ।”

“ହଁ, ଅଫିସର ଜଣକ ପ୍ରତିନିଧିତା । ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ହେଲେ ସିମିଏନ୍ ଆଉ ରଭେନ୍ ।”

“ତାହେଲେ ତ ସେମାନେ ଆମ ହାତମୁଠାରେ । ଆମକୁ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ସେମାନେ ଯେପରି ଏଠାରୁ ଚାଲିଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି ।”

ଲମ୍ବା କୋଟ୍‌ପିନ୍ଧା ଲୋକ ଜନଗହଳ ଛୁଡ଼ିବା ପରେ ପରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ବିଚର ଗରୁବଟିର ଗୀତ ଶେଷ ହୋଇ ନ ଥାଏ କିମ୍ବା ପଛପା ପାଇଁ ସେ ହାତ ପତାଇନଥାଏ । ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ବ୍ଲେଞ୍ଚରସ୍ତ୍ରାକୁ ଏବଂ କେତେକ ନଏର୍‌ସ୍ତ୍ରାକୁ ଚାଲିଗଲେ । କେତେକ ବ୍ଲେଞ୍ଚରସ୍ତ୍ରା ଏବଂ ରଫ୍‌ଲ ରସ୍ତ୍ରାର ଛକରେ ରହିଲେ । ଜଣାଗଲା ସେମାନେ ସେରୁଣ୍ଡୀଟି ଏବଂ ବାଇଶ ନମ୍ବର ଘରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିବା ଦେଖି ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଏଣେ ଗୀତ ବୋଲୁଥିବା ଲୋକଟି ନିକଟରେ ମୋଟେ ଦଣ ବାରଜଣ ନାଶ, କେତେକ ଶିଶୁ ଏବଂ ଜଣେ ବାଙ୍ଗର ମୋଟା ଲୋକ ରହିଥାନ୍ତି । ଏହି ବାଙ୍ଗର ଲୋକର ବୟସ ପ୍ରାୟ ଚାରି-ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହେବ । କାଳେ ପଛପା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ବ୍ଲେଞ୍ଚ ରସ୍ତ୍ରାରେ ଆଗେଇଗଲେ । ମନ ଭିତରେ ତାଙ୍କର

କପରି ଏକ ଭୟ ଜାତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ସାହସୀ ବୋଲି ଦେଖାଇବାପାଇଁ ସେ ଗୀତ ଗାଇଗୁଲିଥାନ୍ତି । ସେ ଦେଖିଲେ ଗୋଟାଏ ଦରଜା ନିକଟରେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ପାଦ ତାଙ୍କର ଅଟକିଗଲା ।

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ, ଲୋକଟା ଯଦି ଚିତ୍କାର କରେ ତାହାହେଲେ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ତରବାଣି ହାତରେ ସେ ଲୋକଟା ନିକଟକୁ ଚାଲିଆସିଲେ । ଲମ୍ବା କୋଟ୍ ପରିହୃତ ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ହାତ ଧରିପକାଇ ତାଙ୍କୁ ବାରଣ କଲେ । ତାପରେ ପଛକୁ ନୂହଣି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସେଠାରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ସେ ଲୋକଟାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ମୋଟା ଲୋକଟା ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ଚାଲିଗଲା ।

ଲମ୍ବାକୋଟ୍ ପରିହୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ହରମେଶ୍‌ଲାଲ୍ । ସେ କ୍ଳେଶ ରାସ୍ତାକୁ ଯାଇ ଗୀତ ଗାଉଥିବା ଲୋକକୁ କିଛି ପଚାରି ଦେଇ ବିଦା କରଦେଲେ । ତା ପଛେ ପଛେ ନାଶ ଏବଂ ଶିଶୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଗଲେ । ହରମେଶ୍‌ଲାଲ୍ ରୋଷ୍ଟୀଟିକୁ ଶ୍ରମିକବେଶଧାରୀ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପାଖକୁ ଫେରିଗଲେ । ଗିର୍ଜା ଘଣ୍ଟାରେ ନଅଟା ବାଜିବାର ଶୁଣାଗଲା ।

“ଗୀତ ବୋଲୁଥିବା ଲୋକଟି ଗଲାଣି ?” — କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ । ଗାଡ଼ି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ତ ?”

“ହଁ, ରୋଷ୍ଟୀଟି ଏବଂ ନଏର ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍ ଛକରେ ।”

“ବେଗ୍, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବୁ ।”

ଘଣ୍ଟାଏ ବିତିଗଲା । ରାସ୍ତାରେ ଲୋକ ଯିବା ଆସିବା ବନ୍ଦ ହୋଇ ଆସିଲା । କେତେଟା ଝରକା ଦେଇ ଆସୁଥିବା ଆଲୁଅ

ଲିଭିଗଲା । ଚାରିଆଡ଼ ଅନ୍ଧାର । ଅନ୍ଧାର ଘଣ୍ଟାଏ ଗଲା । ଏଗାରଟା ବାଜିଲା । ଜଗୁଆଳୀ ବେଞ୍ଚ ରାସ୍ତାର ଗେଟ୍ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ କହିଲେ, “ବେଶ୍, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଜଗୁଆଳୀ ଆଉ ଏ ରାସ୍ତାରେ ଆସିବ ନାହିଁ । ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି ।”

“ହଁ, ଯଦି ସେ ସକାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ନ୍ତି !”

“ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସକାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏଠାରୁ ଚାଲିଯିବେ । ଆମେ କ’ଣ କରିବା ଆପଣ ବୁଝିଛନ୍ତି ତ ? ଆପଣ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଲୋକମାନେ ମାତାଲର ଅଭିନୟ କରି ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ିଯିବେ । ମୁଁ ପ୍ରତିନିଧିରୂପ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଯିବ । ଆପଣ ହାତପାପୁଲରେ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପଙ୍କ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ଧରିବେ । ଆପଣଙ୍କ ଲୋକମାନେ ରାଭେନ୍ ଏବଂ ସିମିଏନ୍‌ଙ୍କୁ କାବୁ କରିନେବେ । ତାପରେ ଗାଡ଼ି ଆସି ପହଞ୍ଚିବ, ଆଉ ଆମେ ସ୍ପେନ୍ ରାସ୍ତା ଧରିବା ।”

ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ସମୟ ବତିଗଲା । ତାପରେ ବାଇଶ ନମ୍ବର ଘରର ଉପରମହଲାର ଗୋଟିଏ ଝରକା ଖୋଲି ଜଣେ ଲୋକ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ଭିତରୁ କେହି ଜଣେ ପଚାରିଲେ, “ପାଗ କିପରି ଅଛି ?” ସିମିଏନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ବରଫ ପଡ଼ିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି ।”

“ମନେହେଉଛି ? ବରଫ କି ବର୍ଷା ଆପଣ ଠିକ୍ ଜାଣିପାରୁ-ନାହାନ୍ତି ?”

ଏହା କହି ରାଭେନ୍ ମଧ୍ୟ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ ।

ସିମିଏନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଏହା ବରଫ ବା ବର୍ଷା ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ନୁହେଁ ।”

“ସେ ବୋଧହୁଏ ମାତଲ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।” — ପ୍ରତିନିଧି ରଜା କହିଲେ ।

“ନା ଆଜ୍ଞା, ଏଠିକି ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖାଇଦେବି ।”

ହସି ହସି ପ୍ରତିନିଧି ରଜା ବାହାରକୁ ଚାଲିଆସିଲେ । ସିମିଏନ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବି ଆପଣ ଯଦି ମୋ ପଛେ ପଛେ ସେଠାକୁ ଯାଇପାରିବେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଶେଷ ସୁନା ଲୁଇସ୍ ଦେବି ।”

“ଭଲ” — ପ୍ରତିନିଧି ରଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯିବି ।”

“ଆଉ ମୁଁ” — ରଞ୍ଜେନ୍ କହି ଉଠିଲେ — “ମୁଁ ଠିକ୍ ସେଇଠା କର ନ ପାରିଲେ ଶ୍ରୀମତୀ ସାଗ୍ରାନ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରି ସୁନା ଲୁଇସ୍ ଦେବି ।”

“ଆପଣ ମଧ୍ୟ ମୋର ଅନୁଗମନ କରିବେ ?” — ସିମିଏନ୍ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

“ନିଶ୍ଚୟ । ଆପଣ କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବେ ?”

“ରସୁଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ।”

“କିପରି ?”

“ସ୍ଥିତ ଉପର ଦେଇ ।”

“ଶ୍ରୀମତୀ ସାଗ୍ରାନ୍ତ ଚମକିପଡ଼ିଲେ । ପ୍ରତିନିଧି ରଜାଙ୍କ ହାତ ଧରି ପକାଇ ସେ କହିଲେ, “ଆପଣ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଯାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ ।”

“ଯିବି ନାହିଁ ? ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଲେକକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଚାଲିଯିବି । ଆପଣ ଆସୁଛନ୍ତି ରଞ୍ଜେନ୍ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ ଆଜ୍ଞା ।”

ଛୁତ ଉପରକୁ ଉଠିବା ପାଇଁ ଲୁହାର କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ପାତ୍ରାଚ ଥିଲା । ସିମିଏନ୍ ପାତ୍ରାଚରେ ଉଠିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସିମିଏନ୍ ଯାଇ ଛୁତ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ରାଉନ୍ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଚାଲିଲେ ।

ହରମେଖାଲ ଏବଂ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଉପରକୁ ଚାହିଁ ବିସ୍ମୟରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ । କୋଲାହଳଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ଚିତ୍କାର ପରିସ୍କାର ଶୁଣାଗଲା । ତଳକୁ ଚାହିଁ ସିମିଏନ୍ କହି ଉଠିଲେ, “ଏ କଣ ?”

“ସେମାନେ ପ୍ରହରୀ”...ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ସିମିଏନ୍ ତଳକୁ ଚାହିଁ କହିଲେ, “ସେମାନେ ପ୍ରହରୀ ନୁହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପୋଷାକ ପ୍ରହରୀର ପୋଷାକ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, “ଘଟଣା କଣ ?”

ସିମିଏନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସେ ଯାହାହେଉ, ମୁଁ ଆଗେଇଲି । ଆପଣ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ ତ ?”

ସେତେବେଳେଯାଏ ରାଉନ୍ ଛୁତ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ନିଆଁ ଥିଲା । ତେବେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ରୋଗରେ ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ତଳକୁ ଚାହିଁଲେ । ଏକ ଖୋଲା ଝରକାର ଆଲୁଅରେ ସେ ଦେଖିଲେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଆଠ-ଦଶଜଣ ଲୋକ । “ଏ କଣ ?” — ସେ ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ — “କୌଣସି ସତ୍ୟତା ?”

ସିମିଏନ୍ କହିଲେ, “ଘଟଣାଟା ମୋତେ ଭଲ ଜଣାଯାଉ ନାହିଁ । ଆସନ୍ତୁ ଆମେ ଆମର ଯିବା ।”

ଏଣେ ହରମେଖାଲ ତାଙ୍କର ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ଡାକି ନଏର ଖୁବ୍ବାଟେ ରୟାଲ୍ ଖୁବ୍ବାଟକୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ଯିବାପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ହର୍ମେଶାଲ କହିଲେ—ଆମେ ବ୍ଲେଷ୍ଟ୍‌ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌କୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଥିବା ପାଟକ ଭାଙ୍ଗି ଦେବା । ସେମାନେ ରୟାଲ୍ ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ବେଳକୁ ଆମକୁ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହୋଇଯିବେ ।”

ସିମିଏନ୍‌ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଛୁଟି ଉପରୁ ତଳେ ନିରାପଦରେ ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଖସିଗଲେ । ବଗିଚା ଶେଷରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ପାତେର । ଶ୍ରୀମତୀ ସାବ୍ରାନ୍ ସେତେବେଳକୁ ଘରର ଦରଜା ଖୋଲି ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଆସିଯାଇଥିଲେ । ଘର ଭିତରକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଏଥିରେ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣିଲେ ସେ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ପାତେର ଡେଇଁ ଘରଟାକୁ ଚାରିପାଖରୁ ଘେରିଯିବେ । ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲେ । ଏଣେ ବ୍ଲେଷ୍ଟ୍‌ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ଲୁହାପାଟକ ଭାଙ୍ଗିଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା ।

ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସିମିଏନ୍ ପାତେର ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ହାତ ଧରି ଉଠାଇନେଲେ । ରୟାଲ୍ ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌ ଦେଇ ସେମାନେ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦ ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ବ୍ଲେଷ୍ଟ୍‌ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ଲୁହାପାଟକ ଭାଙ୍ଗି ଦଳେ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ିଆସିଲେ । ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ନଏର ସ୍‌ଟ୍ରୀଟ୍‌ରୁ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଦଳେ ଲୋକ ଆସୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ଦୁଇଦଳ ଏକାଠି ପହଞ୍ଚିଲେବେଳକୁ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦର ଲୁହାପାଟକ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ପ୍ରାସାଦ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲେ ।

ପ୍ରାସାଦମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କର ସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା—

“ବନ୍ଧୁଗଣ, ତୁମ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଲୋକ
ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବା ତୁମର ମୂର୍ଖତା । କାଲି ସକାଳେ ହୁଏତ ପୋଲିସ୍
ସଙ୍ଗେ ତୁମର ସାକ୍ଷାତ ହେବ ।”

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ତାଙ୍କ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆମେ
ଯାହା ଆଶା କରିଥିଲେ ତା ହୋଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମେ
ପୁଣି ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।” ତାଙ୍କ ଅନୁଚରମାନେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।
ବ୍ୟର୍ଥମନୋରଥ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କହିଲେ, “ଗୁଲ୍, କୌଣସି ନିର୍ଜନ
ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯିବା । ସେଠାରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ହତ୍ୟା କରିବି ।” ହସି
ହସି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ଚନ୍ଦ୍ରକାଣ୍ଡ
ହେବାପାଇଁ ସାହସ ଯେପରି ଆବଶ୍ୟକ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି
ଆବଶ୍ୟକ ।”

“କିନ୍ତୁ ମୋ ସ୍ଥାନରେ ନିଜକୁ ରଖି ଆପଣ ବଞ୍ଚି କରନ୍ତୁ ।
ମୁଁ ମେନର ଉଚ୍ଚେସ୍‌ଙ୍କୁ କି ଜବାବ ଦେବି ?”

“କାହିଁକି, କହିବେ ପୋଲିସ୍ ଆମର ଚନ୍ଦ୍ରକାଣ୍ଡ ବିଷୟ ଜାଣି-
ପାରିଲୁ । ପରେ ଆମେ ଆମର କାମ କରିବୁ । ଏ କାମପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ
ବ୍ୟଗ୍ନତା ତାଙ୍କର ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଆପଣଙ୍କୁ
ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁଯୋଗକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ।”

ସେମାନେ ରେଭୁଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌କୁ ଚାଲିଗଲେ । ଗାଡ଼ି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲୁ ।
ଅର୍ବେନାଲ୍ ପ୍ରାସାଦକୁ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ବ୍ରିଗାଡ୍ ଗାଡ଼ିଭିତରେ ବସିଥିଲେ । ଆର୍ବେ-
ନାଲ୍‌କୁ ଯିବାପାଇଁ ସେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ମନା କଲେ । ନିଜେ
ଉଚ୍ଚେସ୍‌ଙ୍କୁ ଏ ଖବର ସେ ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ । ଗାଡ଼ିରେ
ଜେନ୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌କୁ ଗାଡ଼ି ନେବାପାଇଁ ସେ ଗୁଲ୍‌ଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଲେ ।

ସତର

ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ଘରେ ଥିବା ବାଙ୍ଗରା ଉଦ୍‌ଗୁଲେକଙ୍କ ନାମ ଜନ୍ ବୁଝାନ୍ । ହରମେଖାଲ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଜାଣିଥିଲେ ସେ ସେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କର ପିତା କିମ୍ବା ସ୍ବାମୀ ନୁହନ୍ତି । ତେବେ ସେ କ'ଣ ? ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ମାଆ ଏବଂ ନେରଞ୍ଜିତେନ୍ ଯୁଦ୍ଧ ବିଷୟ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

ଜନ୍ ବୁଝାନ୍‌ଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚାଶ ବର୍ଷ । ତାଙ୍କର ବାହାର ତେହେରା ମୋଟେ ଆକର୍ଷଣୀୟ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଅତି ମହତ୍ତ୍ବ । ସେ ବେଶି ପଢ଼ି ନଥିଲେ, ତେବେ ସେ ଯୁଦ୍ଧର ଅକ୍ଷର ଲେଖିପାରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖାଲେଖି କରି ସେ ଚଳୁଥିଲେ । ପରିଶେଷରେ ସେ ସରକାରୀ ପାଠାଗାରରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।

ବୁଝାନ୍ ଯେଉଁ ଘରର ପଞ୍ଚମ ମହଲରେ ବାସ କରୁଥିଲେ, ତାର ପ୍ରଥମ ମହଲରେ ଏକ ତରୁଣ ଦମ୍ପତି ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ଓ. ରୋଚର୍, ଏବଂ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ କ୍ଲୋରା । ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ପ୍ରଗାଢ଼ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ସଦ୍‌ବଂଶଜ । ସେ ସେନାବାହିନୀରେ ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ରୂପେ କାମ କରୁଥିଲେ । ଡିଉକ୍ ଅର୍ଲ୍‌ଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ଅଧୀନରେ ସେ ନେରଞ୍ଜିତେନ୍ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଅର୍ଲ୍‌ଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ପରାଜିତ ହୋଇ ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ଦେଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଡିଉକ୍ ଦେଖିଲେ ଶତ୍ରୁର ବ୍ୟୁତ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଏକା । କେବଳ ଜଣେ ମାତ୍ର ତରୁଣ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଠିଆହୋଇ

ଥିଲେ । ସେ ଡ଼କ୍‌ଟର ଅପରିଚିତ । ଏହି ତରୁଣ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ
ଡି. ରୋଡର୍ ।

ଶହ ପ୍ରସର ତନିଜଣ ଡ଼କ୍‌ଟର ଆସନ କରିବାକୁ ମାଡ଼ି
ଆସିଲେ । ଜଣେ ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କ ଗୁଳିମାଡ଼ରେ ନିହତ ହେଲା । ଅନ୍ୟ
ଦୁଇଜଣ ତାଙ୍କର ଚରଣାଂଶ ଆଘାତ ସହିନପାରି ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ଦେଇ
ପଳାଇଗଲେ । ଯୁଦ୍ଧରେ ଡ଼କ୍‌ଟର ଅଣ୍ଟା ନିହତ ହୋଇଥିଲା ।
ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ନିଜର ଅଣ୍ଟା ଡ଼କ୍‌ଟରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ପରାସୀ ସେନା
ପୁଣି ସାହସର ସହ ଯୁଦ୍ଧକରି ଶତ୍ରୁକୁ ପଛକୁ ହଟାଇଦେଲେ ।
ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଡ଼କ୍‌ଟର ନିରାପଦରେ ଯୁଦ୍ଧସେତ୍ରରୁ
ଫେରିଲେ । ନିଜର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେ କହିଲେ, “ତୁମେମାନେ
ମୋତେ ବନ୍ଦୀ ହେବାରୁ ରକ୍ଷା କରିଛ; କିନ୍ତୁ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ମୋତେ ମୃତ୍ୟୁ-
ମୁଖରୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।” ଏହା ପରେ ଡ଼କ୍‌ଟର ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କୁ ସବୁ-
ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ତନିବର୍ଷ ପରେ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ଜଣେ
ଇଂରେଜ ତରୁଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ସେମାନେ ଜେନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ର
ଏହି ଗୃହରେ ଆସି ବାସକଲେ । ଏହି ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କ ସହାୟତାରେ
ବୁଲ୍‌ସ୍‌ ସରକାରୀ ପାଠାଗାରରେ ନିୟୁକ୍ତ ପାଇଥିଲେ ।

ଏକ ବର୍ଷ ପରେ କ୍ଲେରିସ୍‌ଙ୍କର ଏକ ସନ୍ତାନ ଜାତହେଲା ।
ଏହି ଶିଶୁର ନାମ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ । ଏହି ଶିଶୁ ବଡ଼ ହେଲା ପରେ
ତାକୁ ଲେଖାପଢ଼ା ଶିଖାଇବାକୁ ବୁଲ୍‌ସ୍‌ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଏବଂ
ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ଓ କ୍ଲେରିସ୍‌ ସେଥିରେ ଏକମତ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ସେ
କାମରେ ନିୟୁକ୍ତ କଲେ ।

ଏତିକିବେଳେ ଡ଼କ୍‌ଟର ଅର୍କିନସ୍‌ଙ୍କୁ ସେନାବାହିନୀ ସହ
ଫ୍ରେନ୍‌ସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଯିବାକୁ

ହେଲା । ସେତେବେଳେ କ୍ଳେରସ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୁଗ୍‌ଣ ଏବଂ ଡାକ୍ତର-
ମାନେ ସନ୍ଦେହ କଲେ ଯେ ସେ ହୁଏତ ଆଉ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ
ନପାରିନ୍ତି । ତେଣୁ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଛାଡ଼ି ଯିବାରେ ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ମନରେ
ବିଶେଷ ଦୁଃଖ ହେଲା

ଏହା ପରେ ଏକବର୍ଷ ବିତିଗଲା । କ୍ଳେରସ୍‌ଙ୍କ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର
କୌଣସି ଉନ୍ନତି ଘଟିଲନାହିଁ । ଦିନେ ଅପରାହ୍ଣେ ବୃନ୍ଦାବଣ
ସମୟରେ ବୁଘଟ୍ ପାଠାଗାରରୁ ଫେରିଲେ । ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ
ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା ଯେ ଶ୍ରୀମତି କ୍ଳେରସ୍ ତାଙ୍କୁ ଡାକୁଛନ୍ତି । ସେ
ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ । କ୍ଳେରସ୍ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ଠିଆହୋଇ-
ଥିଲେ । କିଛି ନ କହି ସେ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି
ବୁଘଟ୍‌ଙ୍କୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ । ଲେଖାଥିଲା—
ମହାଶୟା,

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ବାମୀ ମୋ ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରାନ୍ୟ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦାନ
କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାନ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଆଉ ଫେରାଇ
ଦେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆପଣଙ୍କର ଯଦି
କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ପୂରଣ ହେବ । ମୁଁ
ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି ।

ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁ

ଫିଲିପ୍ ଡି. ଅର୍କଲନ୍ସ ।

ଏହାପରେ କ୍ଳେରସ୍ ଚଳମହଲର ବଡ଼ଘର ଛାଡ଼ିଦେଇ
ଚତୁର୍ଥ ମହଲରେ ରହିଲେ । କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ସରକାରୀ
ଅର୍ଘ୍ୟକୁ ଯାଇ ଡିଉକ୍‌ଙ୍କ ଚିଠିଖଣ୍ଡି ଦେଖାଇଲେ । ଡିଉର
ମିଳିଲା—ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବେ; କିନ୍ତୁ ଡିଉକ୍ ଫେରିବା

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ମନ ଦୁଃଖରେ କ୍ଲେରସ୍ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ରହିବାରୁ ଡିଡ଼କ୍ ଅରୁଲନସ୍ ଅନେକ ଦିନ ଯାଏ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । କ୍ଲେରସ୍ ନିଜର କେତେକ ଜନସମ୍ପଦ ବିକି କିଛି ଦିନ ଚଳିଲେ । ଆଉଥରେ ସରକାରୀ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ସେ ବିଫଳ ମନରେ ଫେରିଲେ ! ବୁଝାନ୍ କ୍ଲେରସ୍‌ଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । କିନ୍ତୁ କ୍ଲେରସ୍ ତାଙ୍କର ଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଜାଣିଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଅଜ୍ଞାତରେ ସେ ଘର ଉଡ଼ାଟା ଚୁଟାଇଦେଲେ ।

ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଦୁଇବର୍ଷ ବିତିଗଲା, ତଥାପି ଡିଡ଼କ୍ ଅରୁଲନସ୍ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । କ୍ଲେରସ୍‌ଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଅତି ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ସେ ବୁଝିଲେ ମରଣ ଖବର ନିକଟ । ବୁଝାନ୍ ବାଆ-ଇଲ୍‌ଡ଼କୁ କୋଳରେ ଧରି କ୍ଲେରସ୍‌ଙ୍କ ଶଯ୍ୟା ପାଖରେ ବସିଥାନ୍ତି । ଏକମାସ ବନ୍ଧୁ ବୁଝାନ୍‌ଙ୍କ ହାତରେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼କୁ ଶୁଣିଦେଇ କ୍ଲେରସ୍ ଆଖି ବୁଜିଲେ । ମାଆ ମାଆ ବୋଲି ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ କାନ୍ଦିଉଠିଲା । ମଲା ବେଳକୁ କ୍ଲେରସ୍ ଡିଡ଼କ୍ ଅରୁଲନସ୍‌ଙ୍କ ହାତଲେଖା ଚିଠିଖଣ୍ଡି ମାସ ଝିଅ ପାଇଁ ରଖିଗଲେ । ବୁଝାନ୍ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ର ସବୁ ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣକଲେ । ନିଜେ ସକାଳୁ ସଞ୍ଜଯାଏ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି ସେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ର ଲେଖାପଢ଼ା ଆଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଫମେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ ହେଲା ।

ଅଠର

ସମୟ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲା । ୧୭୧୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ । ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଜାଙ୍କର ବିଶେଷ ଅର୍ଥାଭାବ ହେଲା । ତେଣୁ ରାଜକର୍ମସ୍ୱରାମାନଙ୍କର ଦରମା

ବଦ ହୋଇଗଲା । ମାସ ଶେଷରେ ବୁଢ଼ାଟି ଦରମା ଆଣିବାକୁ
ଗଲେ; କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ବୋଲି ଉତ୍ତର ମିଳିଲା । ତାପର ମାସ
ଶେଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅବସ୍ଥା । ତଥାପି ବୁଢ଼ାଟି ତାଙ୍କର କାମ କରି
ଚାଲିଲେ । ବାଆଇଲଡ଼ ବୁଝି ପାରିଲେ, ବୁଢ଼ାଟିଙ୍କର କିଛି
ଅସୁବିଧା ଘଟିଛି । ଶେଷରେ ସେ ରଜକୋଷର ଅର୍ଥାଗ୍ରାବ କଥା
ଜାଣିପାରିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧରେ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ବୁଢ଼ାଟି
ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ବିଦା କରଦେଲେ । ବାଆଇଲଡ଼
ଅର୍ଥ ରେଜିଷ୍ଟାରର ଉପାୟ ଚିନ୍ତାକଲେ । ସେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚିନ୍ତା
ଅଙ୍କନ କରିଥିଲେ । ତାହା ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ସେ ବୁଢ଼ାଟିଙ୍କୁ
ଦେଲେ । ବୁଢ଼ାଟି ଚିନ୍ତା ନେଇ ପାପିଲନ୍ ନାମକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ
ନିକଟକୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଦରଦାମ୍ରେ ମତପାର୍ଥକ୍ୟ ନେଇ ସେ ଚିନ୍ତା
ଗୁଡ଼ିକ ଫେରାଇ ଆଣିଲେ । ସେ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବାଆଇଲଡ଼
ଘରର ପରିବୃତ୍ତି ନାନେଇ ଘାଟରେ ଚିନ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ପାଇଁ
ପଠାଇଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିନ୍ତା ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାୟ ଦାମ୍ରେ ବିକ୍ରି ହୋଇ-
ଗଲା । ବାଆଇଲଡ଼ ପ୍ରତିମାସରେ ଧୁଇଟି କରି ଚିନ୍ତା ଆଜି ବିକ୍ରି
କଲେ । ତା ବ୍ୟତୀତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସମ୍ଭାଷଣ ବର୍ଣ୍ଣାୟା ନାଗମାନଙ୍କର
ପୋଷାକପିତ୍ର ସିଲେଇ କରି ମଧ୍ୟ ସେ କିଛି ରେଜିଷ୍ଟାର କଲେ ।
ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥାଗ୍ରାବ ପ୍ରାୟ ଦୂରହୋଇଗଲା ।

ଉତ୍ତରାଶ୍ୱିନ

ଯେଉଁଦିନ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କୁ ସଙ୍କେତ ଦେବା-
ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ବାହାରେ ନାଲି ଚନ୍ଦ୍ରଟି ରଖିଦେଲେ ବାଆ-
ଇଲଡ଼ ତାହା ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହେଲେ । ଏହାର କାରଣ ଜାଣିବା
ପାଇଁ ସେ ନିଜେ କୋଠରୀରେ ଲୁଚି ରହି ପରିସ୍ଥିତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ କୋଠରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । କୁର୍ତ୍ତୀରେ ତାଙ୍କର ଏକ ଘାବ୍ ତରବାସ । କିଛି ସମୟ ପରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଝରକା ଖୋଲିଲେ । ତାହା ଦେଖି ମିର୍ଜା ଆନନ୍ଦରେ ଡେଇଁଉଠିଲା । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ତା ନିକଟକୁ କେତେ ଖଣ୍ଡି କେକ୍ ପକାଇଦେଲେ । ସେଥିରୁ ଖଣ୍ଡିକରେ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ଗୁଡ଼ାହୋଇଥିଲା । ବାଆଇଲଡ୍ କାଗଜଖଣ୍ଡ ନେଇ ପଢ଼ିଲେ—

“ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ତୁମର ବାପା ଓ ମା’ ମୃତ । ମୋର ମଧ୍ୟ ବାପା ମା’ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଧର୍ମରେ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ଏକ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତି ଭିତରକୁ ଯିବି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଭଉଣୀ ବାଆଇଲଡ୍ ତାଙ୍କ ଭାଇ ରାଉଲ୍ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ମୁଁ ନିରାପଦରେ ଫେରିବି ବୋଲି ମୋର ଆଶା ।”

ଦିନ ଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା । ସାତଟା ବେଳଯାଏ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ କୋଠରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିବାର ବାଆଇଲଡ୍ ଦେଖିଲେ । ତାପରେ ଆଲୁଅ ଲିଭିଗଲା । ସେ ଆଶୁ ନାଡ଼ି ବସି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ତାପରେ ଚର୍ଚ୍ଚଦଣ୍ଡରେ ନଅ-ଦଶ-ଏଗାର-ସାତେ ଏଗାର ବାଜିବା ବାଆଇଲଡ୍ ଶୁଣିଲେ । ବୁଝାନ୍ ସେତେବେଳଯାଏ ଫେରିନଥାନ୍ତି । ବାଆଇଲଡ୍ ଅନ୍ଧାରରେ ଖରବରେ ବସିଥାନ୍ତି । ଏତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ଘରର ଦରଜା ଖୋଲିଲା । ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଧର ବୁଝାନ୍ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଭୟରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଶେତା ପଡ଼ିଯାଇ-ଥାଏ । କେହି ରେବ୍‌ଷ୍ଟ୍ରୀଟରୁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେ ଝରକା ବାଟେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲେ । ତାପରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଚଉକରେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

“ଘଟଣା କ’ଣ ?”—ବାଆଇଲଡ଼୍ ପଚାରିଲେ ।

“ସେଇ ଶ୍ରୀଚ୍ଛରେ ଦଳେ ଲୋକ ଜମା ହୋଇଥିଲେ । ତା ଭିତରୁ ଜଣେ ମୋତେ ମାରବାକୁ ଧାଇଁଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଉ ଜଣେ ଆସି ମୋତେ ରକ୍ଷା କଲା ।”

“ଏହି ଦ୍ଵିତୀୟ ଲୋକକୁ ତୁମେ ଦେଖିଛ ? ସେ କିପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ?”

“ମୁଁ ପରିଷ୍କାର ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି । ସେ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବାକୋଟ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲେ । ଜଣେ ଭଦ୍ରପୁରବଳ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏ ଗଳିରେ କେତେ-ଥର ଦେଖିଛି ।”

ବାଆଇଲଡ଼୍ ବୁଝିଲେ ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ରାଉଲ୍ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ । ସେ ବୁଝିଛନ୍ତି କିଛି ବ୍ରାଣ୍ଡି ପିଇବାକୁ ଦେଲେ । ତାପରେ ବୁଝିଛନ୍ତି ବିଛଣାରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ବାଆଇଲଡ଼୍ ପୁଣି ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବସି-ଗଲେ । ଦଣ୍ଡାରେ ଦୁଇଟା ବାଜିଲା ଓ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ ଘରର ଦରଜା ଖୋଲିଲା । ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଧରି ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ । ଝରକା ଖୋଲି ସେ ବାଆଇଲଡ଼୍ଙ୍କ ଘର ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ; କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ଦିଶୁ ନଥାଏ । ସେ ନିଜର ଝରକା ବନ୍ଦକରି ଆଲୁଅ ଲିଭାଇଦେଲେ ।

ବାଆଇଲଡ଼୍ ଖବ୍ ଖୁସିହେଲେ । ଭଗବାନ ତାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣିଛନ୍ତି । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ନିରାପଦରେ ଫେରିଛନ୍ତି । ନିରାପଦ—ମାତ୍ର କେତେ ବେଳ ଯାଏ ?

କୋଡ଼ିଏ

ପରଦିନ ଏଗାରଟା ବେଳେ ଡିଉକ୍ ଅରଲିନ୍ସ ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍‌କୁ ଗଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଜଣେ ବାଙ୍ଗା ଲୋକ ଅଫିସ୍

ଭିତରକୁ ଆସିଲେ । ଗୋଟାଏ ବଡ଼ କୋଚ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଅଧ ଲୁଚିଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ନାକ ଧାରୁଆ ଓ ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ପିଙ୍ଗଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ମୁହଁଟା କୋକିଣିଆଳୀପରି । ଏହି ଭଦ୍ରଲୋକ ଏ. ବି. ଡୁବ୍‌ସ୍ । ସେ ଉତ୍କଳର ଡାହାଣ ହାତ । ପ୍ରଥମେ ସେ ଖୁବ୍‌କମ୍ ଦରମାରେ ଖଣ୍ଡେ ସରକାରୀ ଚାକିରି କରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ-ଲୀନତା ତାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ଚତୁରତା ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଉପରକୁ ଉଠାଇନେଲେ । ଶେଷରେ ସେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ସରକାରୀ ଅଫିସର ହେଲେ । ସ୍ପେନ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ଆଉ ଇଂଲଣ୍ଡର ଶାନ୍ତି ଚୁକ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସେ ଲଣ୍ଡନରୁ ଫେରିଆସିଲା ।

ଡୁବ୍‌ସ୍ ପ୍ରତିନିଧିତାକୁ ଭାରି ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୟାରୁ ସେ ଏତେ ବଡ଼ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ଡୁବ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ବରତ୍ତା ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାର ପ୍ରଶଂସା କରି ପ୍ରତିନିଧିତା କହିଲେ, “ଆପଣ ଯିବା ପରେ ମୁଁ ମୋ ଘରର ଦାୟିତ୍ବ ମିଶ୍ଟର ସାଗ୍ରାନଙ୍କ ହାତରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଛି—ଶ୍ରୀମତୀ ସାଗ୍ରାନ୍ ମଧ୍ୟ ।”

“ମୁଁ ଶ୍ରୀମତୀ ସାଗ୍ରାନ୍‌ଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ଭଲ ।”

“ତାହା ଆପଣ ବିଚାର କରିବେ ।”

ଡୁବ୍‌ସ୍ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡା ବଜାଇଲେ । ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ ପହଞ୍ଚିଲା । ପୋଲିସ୍ ସାହେବ ଆଗ୍ରେନ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କୁ ଡାକିବା ପାଇଁ ଡୁବ୍‌ସ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଆଗ୍ରେନ୍‌ସନ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଜଣେ କଦାକାର ଚେହେରାର ବଳିଷ୍ଠ ଲୋକ, ଆଉ ଖୁବ୍ ଚତୁର । ସେ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର୍ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତେ; କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ମୃତି ସେ ଘର ଛାଡ଼ି ବାହାରେ ରହୁଥିଲେ ।

ଉଦୟ କହିଲେ, “ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଆପଣଙ୍କୁ ଡକାଇ-
ଛନ୍ତି । କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ବାହାରକୁ ଗଲବେଳେ କି ପ୍ରକାର
ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିଲେ, କେଉଁଠାରେ ସେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ କଟାଇଲେ
ଏବଂ ସେଠାରୁ ଫେରିବା ବେଳେ କ’ଣ ଘଟିଲା ଦୟାକରି
କହିବେ କି ? ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଏସବୁ ପଚାରିନଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ମୁଁ
ବର୍ତ୍ତମାନ ଲଣ୍ଡନରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି । ତେଣୁ ମୁଁ କିଛି ଜାଣେନା ।”

“କିନ୍ତୁ କିଛି ଅସାଧାରଣ ଓ ଗୁରୁତର ଘଟଣା ଘଟିଛି ନା
କଣ ?”

“ନା, ମୋଟେ ଗୁରୁତର ନୁହେଁ । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ଜଣେ
ସେନାବାହିନୀ ଅଫିସର ପୋଷାକରେ ବାହାରକୁ ଗଲେ । ସେ
ଶ୍ରୀମତୀ ସାଗ୍ରାନଙ୍କ ସହ ରାତି ଭୋଜନ କଲେ । ଫେରିବାବେଳେ
କେତେକ ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହରଣଭୂଳ କରିନେଇ ଯାଉ-
ଥିଲେ ।”

“ହରଣଭୂଳ ? କିନ୍ତୁ କିଏ ସେମାନେ ?”

“ସେତେକ ଆମେ ଜାଣୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ରାତିରେ ଆପଣ ନିଜ
ସ୍ଥାନରେ ଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଏହା ଜାଣିପାରିଥାନ୍ତେ ।”

“ଆପଣଙ୍କ କଥା ଯଦି ସତ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଘଟଣାଟା
ଖୁବ୍ ଗୁରୁତର । ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି ଆମେ ଏ ଲୋକମାନଙ୍କୁ
ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଦରକାର ।”

“ନା, ନା, ଘଟଣାଟା ସେମିତି ଗୁରୁତର ନୁହେଁ । କେତେକ
ଅଫିସର ମାତାଲ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ରହସ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।”—
ପ୍ରତିନିଧିରାଜା କହିଲେ ।

ଏ ଉକ୍ତି ଶୁଣି ଉଦ୍‌ଏସ୍ କହିଲେ, “ଏହା ଏକ ସତ୍ତ୍ୱଯନ୍ତ୍ର ଆଜ୍ଞା ! ଉଦ୍‌ଏସ୍‌ମେନ୍ ଏବଂ ସ୍ପେନ୍‌ର ଏହା ଏକ ବିରାଟ ସତ୍ତ୍ୱଯନ୍ତ୍ର ।”

“ସ୍ପେନ୍‌ର ସତ୍ତ୍ୱଯନ୍ତ୍ର—ପୁରୀ ଥର ପରି ?

“ହଁ ଆଜ୍ଞା !”

“ଆପଣ କ’ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ଆଗ୍ରେନ୍‌ସନ ?” ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ଶତ୍ରୁମାନେ ସବୁପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ରଖିବୁ ଏବଂ ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରିବୁ ।”

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଘରର ଦରଜା ଖୋଲିଲା ଏବଂ ଉଦ୍‌ଏସ୍‌ମେନ୍ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗକୁ ଆସିଲେ । ତିନିଜଣଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ସେମାନେ କ’ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ସେ ଭାବ ଲାଗିଲେ । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ, ଏ ଦୁଇଜଣ ବଡ଼ ଖରାପ ଲୋକ । ଆପଣ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସତ୍ତ୍ୱଯନ୍ତ୍ର କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏମାନେ କହୁଥିଲେ ।”

ଉଦ୍‌ଏସ୍‌ରେ ଉଦ୍‌ଏସ୍‌ମେନ୍‌ଙ୍କ ଆଖି ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା, ମୁହଁ ଶେତା ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଗୋଟାଏ ଚଉକି ଧରିପକାଇଲେ, ନ ହେଲେ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତେ । ଥରଥର ଗଳାରେ ସେ କହିଲେ, “ମୋର ଆଶା ଆପଣ ଏ କଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିନାହାନ୍ତି ।”

“ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଧରିବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣ ସାବଧାନ ରହନ୍ତୁ !”

ଉତ୍କଳମେନ୍ କିଛି କହିବାକୁ ବସିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏତିକିବେଳେ
ଦରଜା ଖୋଲି ପନ୍ଦର ଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଏକୋଇଶ

ହର୍ଷମେଘାଳଙ୍କ ନିଦ ଶୁଦ୍ଧି ଲବେଳକୁ ଖରା ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।
ସେ ବଛଗାରୁ ଉଠି ପରଦା ଫାଙ୍କରେ ଚାହିଁଲେ । ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କ
ଘରର ଝରକା ଖୋଲି ଥିଲା । ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କ ଘର ଭିତରେ ଏପାଖ
ସେପାଖ ହେଉଥିଲେ । ହର୍ଷମେଘାଳ ମୁହଁ ଧୋଇ, ମୁଣ୍ଡ
କୁଣ୍ଡାଇ, ସବୁଠୁ ଭଲ କଳାରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଝରକା ପାଖକୁ
ଗଲେ । ହର୍ଷମେଘାଳ ଝରକା ଖୋଲିବା ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନିଜ ଝରକା
ନିକଟକୁ ଧାଇଁଯାଇ ଚକ୍ରାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱରେ, “ଆପଣ ? ହେ ପ୍ରଭୁ !
ମୁଁ ବଡ଼ ଭୟଭୀତ ହୋଇଯାଇଥିଲି ।”

ହର୍ଷମେଘାଳ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କୁ, ତୁମେ
କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର, କେଡ଼େ ଭଲ ! ତମେ ମୋ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା
କରୁଥିଲ ?”

“ସାରା ରାତି ।”

“ଅବଶ୍ୟ ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଭଲ; କିନ୍ତୁ ତୁମର ପ୍ରାର୍ଥନା ହିଁ
ମୋତେ ରକ୍ଷାକରିଛି ।”

“ବିପଦ ଦୂର ହୋଇଯାଇଛି ତ ?”

“ହଁ; କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଆସିପାରେ ।”

ଏତିକିବେଳେ ହର୍ଷମେଘାଳଙ୍କ ଦରଜା ନିକଟରେ ଶବ୍ଦ
ଶୁଣାଗଲା । ସେ ତମକିପଡ଼ିଲେ । ପୋଲିସ୍ ନୁହେଁ ତ ?

“କିଏ ?”—ସେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

“ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ।”

ଝରକା ବନ୍ଦକରି ହର୍ମ୍ୟମଣ୍ଡଳ ଦରଜା ଖୋଲିଲେ । ଦରଜା ନିକଟରେ ବ୍ରାଣ୍ଡ । “ଖବର କ’ଣ ?”—ହର୍ମ୍ୟମଣ୍ଡଳ ପଚାରିଲେ । “ଡିରେକ୍ଟ ମେନ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆମକୁ ପୁଣି ଥରେ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ ।”

“ମୁଁ କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ ବିଶ୍ରାମ ଚାହେଁ ।”

“କାଲି ରାତିରେ ସ୍ଥିରହୋଇଛି ଆପଣ ଭୁରନ୍ତ ବ୍ରାଣ୍ଡ ଯିବେ ।”

“ସେଠି ମୋର କାମ କ’ଣ ?”

“ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ଆପଣ ଜାଣିପାରିବେ ?”

“କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ନ ଯାଏ...?” ଏ ସତ୍ୟରେ ଯୋଗଦେଇ ବେଳେ ମୁଁ ନିଜ ଜୀବନକୁ ବିପଦ ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଜୀବନ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରିୟ ଅନ୍ୟ ଏକ ପଦାର୍ଥ ଅଛି । ମୋତେ କହନ୍ତୁ ବ୍ରାଣ୍ଡରେ କ’ଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?”

“ସେଠାରେ ଆପଣ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇବେ । ସେଥିରେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଦେଶ ଲେଖାଥିବ ।”

ଆଦେଶ ? ଏ ଶବ୍ଦ କେବଳ ସେନାବାହିନୀର ଅଫିସର ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।”

“ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେନାବାହିନୀର ଲେକ ।” ହର୍ମ୍ୟମଣ୍ଡଳକୁ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ବଢାଇଦେଇ ବିଗ୍ରାହ ପୁଣି କହିଲେ, “ଡିରେକ୍ଟମେନ୍ ଆପଣଙ୍କୁ ଦୁଇହଜାର ସୈନ୍ୟବଳଙ୍କୁ ଏକ ଦଳର ସେନାପତି ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେନାବାହିନୀର ଜଣେ ଅଫିସର ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

“ବୁଝିଲି । କେବେ ମୋତେ ଯିବାକୁ ହେବ ?”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ।”

“ମୋତେ ମାତ୍ର ଅଧଃଶ୍ଳାଏ ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

“କା ।”

“ମୁଁ କିଛି ଖିଆପିଆ କରିନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ମୋ ସହିତ ଖିଆପିଆ କରନ୍ତେବେ ।”

“ମୋ ନିକଟରେ କିଛି ପଇସାପତ୍ର ନାହିଁ ।”

“ଆପଣଙ୍କର ବର୍ଷକର ଦରମା ମୋଠାରୁ ନେଇଯିବେ ।”

“ମୋର ପୋଷାକପତ୍ର ?”

“ସେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଛି ।”

“କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଫେରିବି କେବେ ?

“ଠିକ୍ ଛଅ ସପ୍ତାହ ପରେ ଆପଣ ସିଆକ୍ସ ଯିବେ । ସେଠି
ଡିରେକ୍ଟମେନ୍ଟ୍ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାହେବ ।

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ବସିପଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଲେଖିଲେ—
ପ୍ରିୟ ବାଆଇଲଡ଼୍,

ମୋ ଉପରେ ଏକ ବିପଦ ଆସି ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଏଠାରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଭୁଲିଯିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ସବୁବେଳେ
ତମ କଥା ଭାବୁଥିବି ।

ରାଉଲ

ବାଆଇଲଡ଼୍ଙ୍କ ଝରକା ବନ୍ଦ । ଚିଠିଖଣ୍ଡ ପଠାଇବେ
କିପରି ? ଏତିକିବେଳେ ମିର୍ଜା ଆସି ଦରଜା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ତା’ ବେକରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ । ତାପରେ
ନିଜର ଚରବାର ଧରି ବାଆଇଲଡ଼୍ଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ ।

ବାଇଶ

ପ୍ୟାରିସ୍ ଛାଡ଼ିବାର ଛଅ ସପ୍ତାହ ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ସିଆକସ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏଠାରେ ଡିରେକ୍ଟମେନ୍‌ଙ୍କ ମଫସଲ ଘର । ଘର ପାଖରେ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚା ଆଉ ଏକ ଦୁକ । ଦୁକ ମଝିରେ ଏକ ଛୋଟ ଦ୍ଵୀପ । ସେଠାରେ କାଠରେ ତିଆରି ଏକ ଘର । ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ସେଠି ପହଞ୍ଚିଲେ । ବଗିଚାରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିଲା । ନାଚ, ଗୀତ, ଶିଆପିଆର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଶୁକରମାନେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଘର ଭିତରକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇନେଲେ । ସେଠି ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏଜଣ ଲୋକ ଡିରେକ୍ଟଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଲଭଲ ଆଉ ପମ୍ପାଡୁର ଥିଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ପମ୍ପାଡୁରଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଏସବୁ ଆୟୋଜନର ଅର୍ଥ କଣ ? ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ଏଠି କେବଳ ଆମର ସାହାଯ୍ୟକାରୀମାନେ ଏକାଠି ହୋଇଥିବେ ।”

ପମ୍ପାଡୁର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ କିଛି ଜାଣେନା । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିର୍ମାଣରୁ ଆସିଲି । ଏ ବିଷୟ ମୁଁ ଲଭଲଙ୍କୁ ପଚାରିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଇଜର୍‌ଲଣ୍ଡରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଇ ତ ଭଲେଫ୍ ଆସୁଛନ୍ତି—ସେ ବୋଧହୁଏ କିଛି ଜାଣିଥିବେ ।”

କିନ୍ତୁ ଭଲେଫ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଡ୍ରୁଡ଼ରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି । ମୁଁ କିଛି ଜାଣେନା ।”

ପମ୍ପାଡୁର କହିଲେ, “ଦେଖାଯାଉଛି ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ ଆସିଛେ । ଏଇତ ମାଲେକିଅକ୍ସ ।

ଦେଖନ୍ତୁ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ଆମର ଏଠି କାମ କ’ଣ ?”

“ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟରଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ସଭାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଆମେ ଏଠିକି ଆସିଛେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଶେଷ ହେବା ଆଗରୁ ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଜାଣିପାରିବେ । ସେ ଯାଏ ଆଉ କିଛି ପଚାରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।”

ପ୍ରକୃତ କଥାଟା ହେଲା ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକାଶମାନେ ଏକାଠି ହେଲେ ଡୁବିଯିବ ଜାଣିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ସଭା କଲେ ସେଠିକି ଆହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ଆସିବେ । ତେଣୁ ଡିରେସ୍ ମେନ୍ ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ବର୍ଗିରୁ ଭିତରକୁ ଅନେକ ଲୋକ ଆସୁ-ଆସନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ପରେ ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଡିରେସ୍ ମେନ୍ ହଲ୍ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ନାଚ, ଗୀତ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏତିକିବେଳେ ବିଗାଡ଼ ଆସି ଶଲେସ୍, ଲଭେଲ୍, ମାଲେକିଅକ୍ସ ଆଉ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ରୁପ୍ କରି କହିଲେ, “ଦ୍ଵୀପ ଭିତରେ ଥିବା ଘରେ ଡିରେସ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାକର । ହ୍ରଦ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ଡଙ୍ଗା ରହିଛି ।”

ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଡିରେସ୍ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ, ଆମର ସମୟ ଖୁବ୍ କମ୍ । ଶ୍ରେଣୀ ସଭାରେ ଆମକୁ ନ ଦେଖିଲେ ଲୋକେ ସନ୍ଦେହ କରିବେ । ଆପଣମାନେ ସେ ଯାହା କରିଛନ୍ତି କହିଯାଆନ୍ତୁ ।”

ରାଜକୁମାର କହିଲେ, “ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଲୋକକୁ ଏଠି ଦେଖୁନାହିଁ ।”

“ଆପଣ ରିଚେଲଡ଼ଙ୍କ କଥା କହୁଛନ୍ତି ? ସେ ଆସିବାପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ।”—ଡିରେସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—“ସେ ଆସିଲା

ମାତେ ତାଙ୍କୁ ଏଠିକି ପଠାଇ ଦେବାକୁ ଆଦ୍ରାନ୍ତେଷକୁ କହି ଦିଅ ବୁଝାଉ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା । ଆପଣ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ଲଭଲ !”

ମୁଁ ସୁଇଚରଲଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ସ୍ପେନ୍ ରାଜାଙ୍କ ନାଁରେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅର୍ଥରେ ମୁଁ ଏକ ସେନାଦଳ ଗଢ଼ିଛି । ସେମାନେ ଆଦେଶ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିବେ ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ ! ଏଥର ଆପଣ କହନ୍ତୁ ପମ୍ପାଡୁର ।”

“ନରମାଣ୍ଡି ଯାଇଥିଲି । ସେଠାକାର ଅଠବିଂଶଜଣ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ଲୋକ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

“ଉତ୍ତମ ! ଏଥର ଆପଣ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ।”

“ମୁଁ ବ୍ରୁଟାନ୍‌ର ଚାରିଜଣ ଅତି କ୍ଷମତାଶାଳୀ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇଛି । ସ୍ପେନ୍‌ର ଯୁଦ୍ଧଜାହାଜ ଫ୍ରାନ୍ସ ଉପକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିବାମାତ୍ରେ ବ୍ରୁଟାନ୍ ଲୋକେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଠିବେ ।”

“ଦେଖନ୍ତୁ ରାଜକୁମାର, ସବୁ ଠିକ୍ ଚାଲିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ କହନ୍ତୁ ଗଲେଫ୍, ଆପଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସ୍ପେନ୍ ରାଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିବେ ।”

“ମୁଁ ସ୍ପେନ୍ ରାଜା ଫିଲିପ୍‌ଙ୍କ ନିଜ ହାତ ଲେଖା ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଅଣିଛି । ଦେଖନ୍ତୁ ରାଜକୁମାର, ଏହା ଫିଲିପ୍‌ଙ୍କ ହାତଲେଖା କି ନୁହେଁ ।”

“ହଁ, ଏହା ତାଙ୍କ ହାତ ଲେଖା । ଚିଠିଖଣ୍ଡ 'ଫ୍ରାନ୍ସର ପଞ୍ଚଦଶ ରାଜା ଲୁଇଙ୍କ ନିକଟକୁ ।”

ଡିରେମେନ୍ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ସଢ଼ିଯାଇ କହିଲେ, “ସ୍ପେନ୍ ର ରଜା ଲେଖିଛନ୍ତି ସ୍ପେନ୍ ପ୍ରାନ୍ତର ବନ୍ଧୁ । ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ପ୍ରାନ୍ତର ସହ ସ୍ପେନ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଉଛି । ଫଳରେ ସ୍ପେନ୍ ସହ ପ୍ରାନ୍ତର ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇପାରେ । ଏ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରାନ୍ତ ରଜାଙ୍କର ସାଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ।”

“ତା ପରେ ?” ପଲିନାକ୍ ପଚାରିଲେ—“ପ୍ରାନ୍ତର ରଜା କ’ଣ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ? ସେଥିରେ ପ୍ରାନ୍ତର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ସଭା ଡକାଇବା କଥା କିଛି ଲେଖା ଅଛି କି ? ଏଇ ମୁଖ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଡିଡ଼କ୍ ଅର୍କଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧି-ରଜା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଜାଗାରେ ଆଉ ଜଣକୁ ବାଛି ପାରନ୍ତି ।”

“ମୁଖ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ସଭା ଡକାଇବା ପାଇଁ ସ୍ପେନ୍ ରଜା ପ୍ରାନ୍ତ ରଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

“ଠିକ୍ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ରଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକ କ’ଣ ସ୍ଥିର କରିବେ ସେ କଥା ସ୍ପେନ୍ ରଜା ଆମକୁ ଲେଖିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା”—କହିଲେ ପଲିନାକ୍ ।

ରଜକୁମାର ଡିଡ଼କ୍ ଦେଲେ, “ଏଇ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ରଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ । ଏଥିରେ ଠିକ୍ ଆପଣ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ସେ କଥା ଲେଖାଅଛି ।”

“ହେଲେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ରଜାଙ୍କୁ ନେଇ ଦେବ କିଏ ?”

“ମୋ ମତରେ ଭାଇଲ୍‌ସ୍‌ସ୍ । ଡିଡ଼କ୍ ଅର୍କଲିନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ସେ ହେଲେ ସମ୍ପତ୍ତାଶାଳୀ । କିନ୍ତୁ ସେ କ’ଣ ଆମ ପାଇଁ ଏ କାମ କରିବେ ?

ଡଢ଼େଇ ଉଠିବ ଦେଲେ, “ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ରିଚେଲିଉଙ୍କୁ ବରଦ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଆଉ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ।”

ଏତିକିବେଳେ ଆଦ୍ରାନରେୟଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଡ଼ିଉକ୍ ରିଚେଲିଉ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଡ଼େରସ୍ କହିଲେ, “ରିଚେଲିଉ, ନାରୀମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେତେଦୂର ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନେ ତା ଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏତେ ଡ଼େର ?”

“ତାର କାରଣ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣେ ନାରୀ ନିକଟରୁ ଆସିଲି । କହନ୍ତୁ, କ’ଣ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ?”

“ଆମେ ସବୁଆଡ଼ୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇଛୁ । ସ୍ପେନ୍ସର ରାଜା ଫିଲିପ୍ ରାଜା ପଞ୍ଚଦଶ ଲୁଇ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟଲୋକମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୁଇଗଣ୍ଡ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ଆମେ ଠିକ୍ କରିଛୁ ସେଇ ଚିଠି ବଳରେ ଡ଼ିଉକ୍ ଅରଲିନସ୍ଙ୍କ ଜାଗାରେ ରାଜା ଫିଲିପ୍ଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା କରିବୁ । ଫିଲିପ୍ ତ ମାଡ୍ରାଜ ଛାଡ଼ି ଆସି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଆମ ହାତରେ ସବୁ କ୍ଷମତା ଦେବେ, ଆଉ ଆମେ ପ୍ରାନ୍ତ ଶାସନ କରିବା ।”

ରାଜକୁମାର କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟଲୋକମାନଙ୍କର ସଭା ଡାକିବା ପାଇଁ ରାଜାଙ୍କର ଆଦେଶ ଲୋଡ଼ା । ଡ଼ିଉକ୍ ଅରଲିନସ୍ଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତରେ ଏ କାମ ହେବା ଦରକାର । ସ୍ପେନ୍ସର ରାଜାଙ୍କ ଚିଠି ରାଜା ପଞ୍ଚଦଶ ଲୁଇଙ୍କୁ ନେଇ ଦେବ କିଏ ?”

ରିଚେଲିଉ ଉଠିବ ଦେଲେ, “ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଡ଼େରସ୍ ମୋତେ କହିଥିଲେ ।”

ପଲିନାକ୍ କହିଲେ, “ଏ କାମ କେବଳ ଭାଇଲରସ୍ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରିବ । ଆପଣ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିଛନ୍ତି ?”

“ନାଁ; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ପାଇଛି ।”

“କ’ଣ ଭାଇଲରପୁଙ୍କଠାରୁ ?”

“ନା ।”

“ତେବେ ?”

“ଏଇ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏହା ଶ୍ରୀମତୀ ଭାଇଲରପୁଙ୍କଠାରୁ !”

ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା, “ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଆଜି ବାହାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଆପଣ କାଲି ଏଗାରଟାବେଳେ ଆସନ୍ତୁ । ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ଯୋଗଦେଲେ ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର କିଛି କ୍ଷତି ହେବନାହିଁ ବୋଲି ଜାଣିଲେ ମୁଁ ଯାହା କଲୁ କରିବି ।”

“ଆପଣ ତେବେ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ । ସେ ଆମ କଥା ଅନୁସାରେ କାମ କରିବେ । ଭାଇଲରପୁ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ରଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେବେ ।”

“ତେବେ ତ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା”—ଡଃକ୍ଟର କହିଲେ, “ଆମେ ପ୍ରାୟ ଦେଉଳିଆ ହେଲି ଶ୍ରେଣିସଭାରୁ ଆସିଲେଣି । ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ହୋଇପାରେ । ଏଥର ଫେରିବା ।”

ଲଭାଳ କହିଲେ, “ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା । ଆମର ଚିଠିପତ୍ର ଆଦିରେ କେତେକ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି । କଥା ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁ ଲୋକ ପଢ଼ି ନ ଜାଣେ ତା ଦ୍ୱାରା ଚିଠିପତ୍ର ସବୁ ଛପାଯିବ । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଜାଗା ଏବଂ ଲୋକ ଠିକ୍ କଲି । ତାକୁ କେତେକ ବାଜେ ଚିଠି ଦେଇ ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା କଲି । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ନୋଟ୍ ଛପା ହେଉଛି ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରି ପୋଲିସ୍ ଖାନତଲସ କଲି । ତେଣୁ ସେ ସ୍ଥାନ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱିଧିତ ପୁଣି ଆସିପାରେ । ତେଣୁ ଚିଠିପତ୍ର ଛପାଇବା ନିରାପଦ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରୁନାହିଁ ।”

ମାଲେଜିଅକ୍ସ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ତ ପ୍ରଥମରୁ କହିଛି ଜଣେ ଲେଖିବାବାଲା ଯୋଗାଡ଼ କଲେ ଭଲ ହେବ । ସେ ଆମର କାଗଜପତ୍ର ନକଲ କରିବ । ସେ କିନ୍ତୁ ଜଣେ ହୁସିଆର ଲେକ ହେବା ଦର୍ଜାର । ଲେକଟା ବେଶି ଚାଲକ ହେଲେ ବିପଦ । ସେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ହେବା ଦର୍ଜାର । ଆମେ ତାକୁ ଅର୍ଥ ଦେଇ ବଣ କରି ନେବା ।”

ପଲିନାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଏଭଳି ଜଣେ ଲେକ ଆମେ ପାଇବା କେଉଁଠାରୁ ?”

ବିଗାଡ଼ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ଏପରି ଜଣେ ଲେକକୁ ଜାଣେ । ସେ ଗୋଟାଏ ମେସିନ୍ । ସେ ସବୁ ଲେଖିବ; କିନ୍ତୁ କିଛି ଜାଣିବ ନାହିଁ ।”

“ତା ବ୍ୟତୀତ ଆମର ଅତି ଗୁପ୍ତ ଲେଖା ସବୁ ଆମେ ସ୍ତେନ ଶ୍ରାମରେ ଲେଖିବା, ତା ବେଶ୍ ନିରାପଦ ।” ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ରାଜକୁମାର ।

“ଆପଣ ତେବେ ତାର ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ ବିଗାଡ଼ !” ଉତ୍ତେସ୍ ମେନ୍ କହିଲେ । “ଏଥର ଆମେ ଶ୍ରେଣି ସଭାକୁ ଫେରିବା ।”

ତେଜଶ

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ତାଙ୍କ ଛୋଟ କୋଠରୀରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଛଅ ସପ୍ତାହ ହେଲେ ସେ ଏଠାରୁ ଯାଇଥିଲେ । ଏବେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ଯେମିତି ମୋଟେ ଦିନେ ଆଗରୁ ସେ ଏଠାରୁ ଯାଇଥିଲେ । ବାଆଇଲଡ଼୍‌ଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ଦିନୁ ଏ ଘରଟି ତାଙ୍କର ସୁଖର ସ୍ୱପ୍ନ । ସେ ଝରକା ଖୋଲି ବସ୍ତାର ଆଉ ପାଖକୁ ଚାହିଁଲେ ।

କିନ୍ତୁ ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କ ଝରକା ବନ୍ଦ ଥିଲା । ଦୁଇଟାବେଳକୁ ବୁଗାଡ଼ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚଠିପସର ନକଲ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲେଖିବାବାଲା ଯୋଗାଡ଼ କରିବା କଥା ମନେ ପକାଇ ଦେଇ ସେ କହିଲେ, “ସେଉଁ ଲୋକକୁ ମୁଁ ଯୋଗାଡ଼ କରିବି ବୋଲି କଥା ଦେଇଛି ସେ ଲୋକ ଏଇଠି ଅଛି । ସେ ବୁଝାନ୍ତୁ । ହଁ, ଆପଣ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ସୁନାର ଲେଉ ଦେଖାଇଲେ ସେ ଖୁସିରେ କାମ କରିବାକୁ ରାଜ ହେବେ । ତାପରେ ଆପଣ ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କ ସାଥୀରେ ଆରାମରେ ଗୀତ ଗାଉଥିବେ ।”

“ମୁଁ ଏଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବାହାରିଲି ।”

“ଶୁଣନ୍ତୁ, ସେ କେଉଁ ଜାଗାକୁ ଯିବେ ତାହା ଆପଣ ମୋତେ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ ?”

“ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ତ ?”

“ମୋଟେ ନୁହେଁ ।”

“ତେବେ ?”

“ରାଜକୁମାର ଲକ୍ଷ୍ମଣେନଙ୍କ ନିକଟକୁ । ସେ ୧୧୦ ନମ୍ବର ଭର୍ଚ୍ଚ ଖୁଆଟ୍ରେ ରହନ୍ତି ।”

“ଏ ରାଜକୁମାର ପୁଣି କିଏ ?”

“ସେ ମୋଟେ ରାଜକୁମାର ନୁହନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ରାଜକୁମାର କରି ଥୋଇଛୁ । ସେ ହେଲେ ଡିପେଟ୍‌ମେଣ୍ଟର ରୁକର ଆଭ୍ୟୁଦୟ ।”

ହର୍ମେଶ୍ୱର ରାୟା ସେ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଗଲେ । ଦରଜା ଖୋଲି ବାଆଇଲଡ଼ ହର୍ମେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲେ । ହର୍ମେଶ୍ୱର ବାଆଇଲଡ଼ଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ । କିଛି ଯିବା ଦୁହେଁ ମାରବ । ତାପରେ ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କ ନିଜ ଜୀବନର ଇତିହାସ କହିଗଲେ ।

ଛଅଟାବେଳକୁ ବୁଝଟ ଫେରିଲେ । ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ଯାଇ
ଦରଜା ଖୋଲି ଦେଲେ । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ଆରମ୍ଭ କଲେ, “ମହାଶୟ,
ଆଗରୁ ଆମର ଦେଖାସାକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଏ. ବି. ବ୍ଲୁଗାଡ଼ ମୋତେ
ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ।”

“ହଁ, ହଁ, ମୁଁ ଶ୍ରୀମତୀ ଡେନିସ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଛି ।”

“ଆପଣ ଥରେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ଲେଖାଲେଖି କାମ ଯୋଗାଡ଼
କରିଦେବାକୁ କହିଥିଲେ । ଏବେ ସେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଜଣେ ଭଦ୍ର-
ଲେଖକ ନିକଟରେ କାମ ଯୋଗାଡ଼ କରିଛନ୍ତି ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ ! ସେ କିଏ ?”

“ସେ ୧୧୦ ନମ୍ବର ଭର୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ରଜକୁମାର
ଲିସିଥେନେ ।”

“ଜଣେ ରଜକୁମାର ! ଏତ ମହାଭାଗ୍ୟ !”

“ସେ ଜଣେ ସ୍ତେନାୟ । ମାଡ୍ରୁଡ୍‌ର ଏକ ଖବରକାଗଜ
ପାଇଁ ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି । କାମଟା ଅବଶ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଟିକିଏ
କଷ୍ଟକର ହେବ, କାରଣ ଲେଖାଗୁଡ଼ା ସ୍ତେନ୍ ଭାଷାରେ । ଆପଣ
ସ୍ତେନ୍ ଭାଷା ଜାଣନ୍ତି ?”

“ନା, ମୁଁ ଜାଣେନା ।”

“ହଉ, ନକଲ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତେନ୍ ଭାଷା
ଜାଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ଚୀନା ଭାଷା ମଧ୍ୟ ନକଲ କରିପାରିବି । ନକଲ
କରିବାଟା ଏକପ୍ରକାର ଅଜ୍ଞାନ । ଜଣେ ଗୋଟାଏ ଲେଖାର ଅର୍ଥ ନ
ବୁଝି ମଧ୍ୟ ତାହା ନକଲ କରିପାରେ । କେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ମୋର ଦେଖାହେବ ?”

“ସାତେ ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ । ଟିକଣାଟା ଆପଣ ମନେ ରଖିଲେ ତ ?”

“ହଁ, ୧୧୦ ନମ୍ବର ଉର୍ଚ୍ଚ ଶ୍ରୀର୍ଚ୍ଚ ।” ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ବାଆଁଲତ୍ ଡକ୍ ମନରେ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ ।

ସେଦିନ ରାତି ବୁଝାନ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରି କହିଲେ, “ରାଜ-କୁମାରଙ୍କ ସାଥରେ ଦେଖାହେଲା । ସେ ବେପରୁଆ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ସେ ପନ୍ଦର ପ୍ରାଙ୍କ ଦେବେ । କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ସେ ମୋତେ ପଚାରି ଲୁଇଶ୍ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା—ସେଦିନ ରୋଗ୍ ଶ୍ରୀର୍ଚ୍ଚରେ ଯେଉଁ ଯୁବକଙ୍କୁ ମୁଁ ଭେଟିଥିଲି ସେ ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ନୁହନ୍ତି । ଦଳେ ଡକାଏତଙ୍କ ମେଳକୁ ସେ ଯିବେ କାହିଁକି ?”

ଆନନ୍ଦରେ ବାଆଁଲତ୍ କହିଲେ, “ଏବେ ଆପଣ ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝିଲେ ତ ?”

ଏଣେ ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର । କିନ୍ତୁ ଏଇ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କ ଅଜଣାରେ ବୁରିପାଖରୁ କଳାମେଘ ଘୋଟି ଆସୁଥିଲା ।

ଚବିଶ

ଭାଇଲ୍ ରୟ୍ ଥିଲେ ରାଜା ପଞ୍ଚଦଶ ଲୁଇଙ୍କର ଦେହରସୀ । ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ସେ କେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଖ ଛାଡ଼ୁ ନଥିଲେ । ଭାଇଲ୍ ରୟ୍ କୁଟି ନେଇ ସପ୍ତାହେ ପ୍ୟାରିସ୍ ବାହାରେ ରହିବେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । କିନ୍ତୁ ବୁରିଦିନ ପରେ ସେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଠାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇଲେ—

“ପ୍ୟାରିସ୍‌ରେ ଏକ ସାପାତକ ରୋଗ ଦେଖା ଦେଇଛି ।
ଦରବାରର ବହୁତ ଲୋକ ଏଥିରେ ପଡ଼ିଲେଣି । ଆପଣ ରଜାଙ୍କର
ରକ୍ଷା । ତେଣୁ ଶୀଘ୍ର ଫେରିଆସନ୍ତୁ ।”

ପ୍ରତିନିଧିରଜା ସାଧାରଣତଃ ସୋମବାରଦିନ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ
ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଚନ୍ଦ୍ରକାଶମାନେ ଠିକ୍ କଲେ ସେଇଦିନ
ଭାଇଲ୍‌ରସ୍ ସ୍ପେନ୍ ରଜାଙ୍କ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଦେବେ,
ଆଉ ରଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଡକାଇବା ପାଇଁ ରଜାଙ୍କଠାରୁ
ଆଦେଶ ନେଇ ଆସିବେ । ଏହି ଆଦେଶ ଅବଳମ୍ବେ ସବସାଧାରଣଙ୍କୁ
ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ପ୍ରତିନିଧିରଜା ତାପରେ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଲା
ବେଳକୁ କାମ ଖତମ୍ ହୋଇଥିବ ।

ପ୍ରତିନିଧିରଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ପରେ ଡୁବ୍‌ଏସ୍ ଘରକୁ
ଫେରିଲେ । ଦେଖିଲେ ଲଫଲନ୍ ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି ।

ଲଫଲନ୍ କହିଲେ—“ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁତର
ଖବର ଦେବାକୁ ଆସିଛି ।”

“କ’ଣ ସ୍ପେନ୍ ବିଷୟରେ କିଛି ଖବର ?”

“ପ୍ରଥମେ ଆପଣ ଜବାବ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ
ଫେମିତି କିଛି ବିପଦରେ ନ ପଡ଼ନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ମଣିଷ ।
ଆପଣ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନଦେଲେ ମୁଁ କିଛି କହିବି ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି, ସେ କିଛି ବିପଦରେ ପଡ଼ିବେ
ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଜୀବନ ରକ୍ଷାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି
ଦେଉଛନ୍ତି ?”

“ହଁ ।”

“ମୋର ବନ୍ଧୁ ଏହି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଅତି ଗରିବ ଥିଲେ ।
ହଠାତ୍ ସେ ଖୁବ୍ ଧନୀ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ସ୍ତେନ୍ ପଇସାରେ ।”

“ଏଟା କେବଳାର ଘଟଣା ?”

“ପ୍ରତିନିଧିତାକୁ ଯେଉଁଦିନ ହରଣଗୁଳ କରି ନେବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା ତା ପରଦିନଠାରୁ । ସେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ପଇସା
ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରିଲେଣି । ଆଉ ପଇସା ପାଇବାକୁ ସେ କ’ଣ
କରିବେ ? କେଉଁଠାରୁ ପାଇବେ ?”

“ବୁଝିଲି । ସେ ପ୍ରତିଦିନ କ’ଣ କରୁଛନ୍ତି ଆପଣ ମୋତେ
କହିବେ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ କହିବି ।”

ଦରଜା ଖୋଲି ଜଣେ ଚାକର ଆସି କହିଲା, “କେହି ଜଣେ
ଲୋକ ଦେଖା କରିବାକୁ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା !”

ଲୁଫିଲନ୍ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦରଜା ବାଟେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲେ
ଏବଂ ଜିନ୍ ବୁଝାନ୍ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ ।

ପରଶ

ସାତଟା ବେଳକୁ ବୁଝାନ୍ ରାଜକୁମାର ଲିସ୍‌ଥେନେ ଦେଇଥିବା
ଲେଖା ନକଲ ସାରି ଭର୍ତ୍ତି ଖୁଟିକୁ ଗଲେ । ଆଉ କିଛି ଲେଖା ତାକୁ
ଦିଆଗଲା—ଡିଜି-ଗୁରି ଦିନର କାମ । ସେ ସ୍ତେନ୍ ଭ୍ରଷ୍ଟାର ଗୋଟାଏ
ଶବ୍ଦ ବି ବୁଝି ପାରୁ ନଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଏବେ ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ
ସେ ଭ୍ରଷ୍ଟା ପଢ଼ି ପାରୁଥିଲେ । ଲେଖାଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ପ୍ରାୟସଂ
ଭ୍ରଷ୍ଟାରେ ଖଣ୍ଡେ ଲେଖା ଥିଲା । ସେଥିରେ ନମ୍ବର ନଥିଲା । ବୋଧହୁଏ
ଶୁଲରେ ସେଖଣ୍ଡ ରହିଯାଇଥିଲା । ସେ ତାର ନକଲ କଲେ—

ଗୋପନୀୟ

“ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଲ୍‌ବୋର୍ନଙ୍କ ନିକଟକୁ:—ପ୍ରାନ୍ତ ଏବଂ ଷ୍ଟେନ୍ ସୀମାରେ ଥିବା ପାଇରେନିଜ୍ ନିକଟ ଜାଗାମାନଙ୍କ କଥା ସଠିକ ଜାଣିବା ଅତି ଜରୁରୀ । ସେଠାକାର ମୁଖ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଆମକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଦରକାର । ବେସ୍‌ମାନର ଜଗୁଆଳି ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ମତ ଗତି ବିଷୟରେ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କମାଣ୍ଡର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥଲୋଭ ହେଖାଇବା ଦରକାର । ପ୍ରତି ସେନାଦଳ ପାଇଁ ଏକଲକ୍ଷ ପ୍ରାୟ ଦରକାର ହେବ । ନିର୍ମାଣରେ ମଧ୍ୟ ଏହା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଷ୍ଟେନ୍ ରଜା ଫିଲିପ୍‌ଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଆସି-ଗଲେଣି । ଯୁଦ୍ଧହେଲେ କେଉଁ ଜାଗା ସବୁ ଆମର ଅନୁକୂଳ ତାହା ସେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ।”

ବୁଝାନ୍ ଲେଖା ବନ୍ଦକରି ବସିଗଲେ । “ଷ୍ଟେନ୍ ରଜାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ପ୍ରାନ୍ତ ଉପରେ ।”—ପ୍ରତିନିଧିରଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ ତେବେ ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର । ମୁଁ ଏବେ କଣ କରିବି ?

ସେ ରାତି ବୁଝାନ୍‌ଙ୍କୁ ନିଦ ହେଲାନାହିଁ । ପରଦିନ ସକାଳେ ସେ ଲାଇବ୍‌ରେରୀକୁ ଗଲେ । ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତର ପାଖକୁ ଯିବେ ବୋଲି କହି ସେ କୁଟିନେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସିଧା ଡୁବ୍-ଏସ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ । ତାଙ୍କୁ ବସିବାକୁ କହି ଡୁବ୍-ଏସ୍ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣ ଜନ୍ ବୁଝାନ୍ ? କେଉଁଠି କାମ କରନ୍ତି ?”

“ଲାଇବ୍‌ରେରୀରେ ଆଜ୍ଞା !”

“ଆପଣ ଷ୍ଟେନ୍ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବେ ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, କେହି ଜଣେ ନକଲ କରିବା ପାଇଁ ମୋତେ ଗୁଡ଼ାଏ କାଗଜ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ଖଣ୍ଡେ ପ୍ରାନ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର ବସୟରେ ବୋଲି ଅନୁମାନ । ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ କାଗଜଗୁଡ଼ାକ ନେଇଆସିଛି ।”

ଉତ୍ତର ଶୁଣି କାଗଜଗୁଡ଼ାକ ନେଇ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପଢ଼ିଲେ । ତାପରେ କହିଲେ, “ମିଷ୍ଟର ବୁଝାନ୍ତ, ଆପଣ ଏ କାଗଜ ଗୁଡ଼ାକ ମୋ ପାଖକୁ ଆଣି ଖୁବ୍ ଭଲ କରିଛନ୍ତି, ନହେଲେ ଆପଣ ହୁଏତ ବାସ୍ତାବିକ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ । ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଦେବି । ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଧନୀ ନୁହଁନ୍ତି ?”

“ନା ଆଜ୍ଞା, ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଲାଭକ୍ଷେତ୍ରରୁ ମୁଁ ଦରମା ପାଇନାହିଁ । ଗୃହସ୍ଥଜୀବନ ସାତସହ ପ୍ରାୟ ଦରମା ବାକି ।”

“ଆପଣ ସେ ସବୁ ପାଇବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା କହିବି କରିବେ ।”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା !”

“ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଏ ଲେଖା ପାଆନ୍ତି କାହାଠାରୁ ?”

“ରାଜକୁମାର ଲିପିଧେନେଙ୍କଠାରୁ । ଠିକଣା, ଶହେ ଦଶ ନମ୍ବର ଇଷ୍ଟ ସ୍ଟ୍ରିଟ୍ ।”

“ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖାର ଦୁଇଟି ନକଲ କରିବେ— ଗୋଟିଏ ମୋତେ ଦେବେ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ । ରାଜକୁମାର ଯାହା ଦେଉଛନ୍ତି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ତା ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଏ ବିଷୟରେ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ କିଛି କହିବେ ନାହିଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ କାମ କରି ଲାଭକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବାକୁ ତ ବେଳ ହେବନାହିଁ । ନଗଲେ ମୋ ଚାକର ଖଣ୍ଡ ଚାଲିଯିବ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ଚାହିଦା ଯିବନାହିଁ । ଏବେ ବସି ନକଲ କରନ୍ତୁ ।”

“ମୋର ଫେରିବାରେ ଡେରିହେବ । ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ପାଖକୁ ଗୋଟାଏ ଖବର ଦେଇଥାନ୍ତୁ ।”

“ଖବର ସେ ପାଇବେ—ଆପଣ କାମ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।”

ଛବିଶ

ରବିବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଡୁବ୍‌ଏସ୍ ଡିଉକ୍ ଅର୍କଲିନ୍‌ସଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବୁଝାନ୍ ନକଲ କରିଥିବା କାଗଜ ସବୁ ସେ ଡିଉକ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଲେ । ପ୍ରତିନିଧି ରଜା ତାହା ପଢ଼ି ସାରି କହିଲେ,
“ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ଡୁବ୍‌ଏସ୍ ? ଏ ତ ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର !”

“ଏଇ କାଗଜଗୁଡ଼ାକ ବା ଦେଖନ୍ତୁ, ରଜା ଲୁଇଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଉ ରଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଲେକକ ପାଖକୁ ସ୍ପେନ୍ ରଜାଙ୍କ ଚିଠି ।”

“କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ାକ ତ ନକଲ ମାତ୍ର ?”

“ମୂଳ ଲେଖା ସବୁ କେଉଁଠି ଅଛି ମୁଁ ଜାଣେ ।”

“ମୋ ଜାଗାରେ ରଜା ଫିଲିପଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିରଜା କରିବା ପାଇଁ ଏ ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ । ଏ ଚିଠି ଦୁଇଟା ନିଶ୍ଚୟ ରଜାଙ୍କୁ ସେମାନେ ଦେବେ ।”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, କାଲି ।”

“କାହା ହାତରେ ?”

“ସାଇଲ୍‌ରସ୍ ।”

“ନକଲକାଣ୍ଡ ଏସବୁ କାଗଜପତ୍ର କାହାଠାରୁ ପାଇଲେ ?—
ରଜକୁମାର ସେଲମେୟରଙ୍କଠାରୁ ?”

“ନା ଆଜ୍ଞା; ରଜକୁମାର ଲିସ୍‌ଥେନେଙ୍କଠାରୁ ।”

“ସେ ପୁଣି କିଏ ? ମୁଁ ତ କେବେ ତାଙ୍କ ନାଁ ଶୁଣିନାହିଁ !”

“ସେ ଡରେସ୍‌ମେନଙ୍କ ଚାକର ଆନ୍ତ୍ରନ୍‌ଡେସ୍ । ଡରେସ୍‌ମେନ୍ ଏ ଚନ୍ଦ୍ରକାଶ ମୂଳ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ କ’ଣ କରିବାକୁ ହେବ ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଏଇ କାଗଜପତ୍ର ସହ ଶ୍ରାବଲ୍‌ରସ୍‌କୁ ଧରିବା । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳ ଆଠଟାବେଳେ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଆପଣ ତା ପୂର୍ବରୁ ଉର୍ଦ୍ଧାଈଲ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ସାଢ଼େସାତଟା ବେଳକୁ ଥିବେ । ତାପରେ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କରିବି ।”

ସେ ଦିନ ରାତି ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ରସ୍‌ଲ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ନିରାଶ ଉର୍ଦ୍ଧାଈଲ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିଲେ ।

ସତେଇଶ

ରାଜା ସକାଳ ସାତଟାବେଳେ ଉଠିଲେ । ତା ପରେ ପରେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାକରିବାକୁ ଗଲେ । ରାଜାଙ୍କ କୋଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଭଲଭାବରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁନେଲେ । ଶ୍ରାବଲ୍‌ରସ୍ ସେଯାଏ ଆସିନାହାନ୍ତି । ତାପରେ ସେ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରାଜା ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ, “ଆଜି ଆପଣ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଆସିଯାଇଛନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ କିଛି ଭଲ ଖବର ଅଛି ।”

“ହଁ ଅଜ୍ଞା, ଦୁଇଟି ଖବର ଅଛି । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ଜର୍ମାନୀରୁ ଏକ ବଡ଼ ଖେଳଣା ବାକ୍ସ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ।”

“ସତେ ? ବେଶ୍ ମଜା ! କାହିଁ, କେଉଁଠି ଅଛି ?”

“ଏଇଠି, ମୋ କୋଠରରେ ଅଛି । ମୁଁ କାଲି ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେବି ।”

“ନା, ନା, ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କ କୋଠରକୁ ଯିବା ।”

“ଖେଳନା ସବୁ ଦେଖିସାରିଲା ପରେ ରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ ଟିକିଏ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସମୟ ଦେବେ ।”

“ହଁ, ହଁ । ହେଲେ ମୁଁ ଆଗେ ଖେଳନାଗୁଡ଼ାକ ଦେଖିସାରେ ।”

ଉର୍ଦ୍ଧାଭିଳାସ ପ୍ରାସାଦର ତଳମହଲରେ ରାଜା ଏବଂ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କ କୋଠର । ରାଜା ତାଙ୍କ କୋଠରକୁ ଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଧୂସର ସେନାବାହିନୀର ସେନାପତି ଆର୍ଚାନନ୍ଦ ଏବଂ ମାଳସେନା-ବାହିନୀର ସେନାପତି ଲମ୍ପାୟାର ବହୁସଂଖ୍ୟକ ସୈନ୍ୟସହ ବାହାରେ ରହିଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କର ସେଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । ସେ କୋଠରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଦୁଇ ସେନାପତି ଆସି ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କଲେ ।

ଖେଳନା ବାକ୍ସଟି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ଜଣେ ଚାକର ତାହା ଖୋଲିଲା । ରାଜା ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଖେଳନା ସବୁ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଖେଳଜାହାଜ, ଖେଳସୈନ୍ୟ, ଖେଳ-ବନ୍ଧୁକ ଇତ୍ୟାଦି ଖେଳନା ସବୁ । ରାଜାଙ୍କ ମନରେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ।

ହଠାତ୍ ବାହାରେ ପାଟି ଶୁଣାଗଲା । ଦରଜା ଖୋଲି ଭାଇଲ୍‌ରସ୍ ଉତରକୁ ଆସି କହିଲେ, “ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା-କରିବି ।”

ସେତେବେଳକୁ ରାଜା ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଖେଳନା ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖୁଥାନ୍ତି । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଭାଇଲ୍‌ରସ୍‌ଙ୍କୁ ତାହା ଦେଖାଇ ଦେଇ ଆର୍ଚାନନ୍ଦ ଏବଂ ଲମ୍ପାୟାରଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ବୁଝିଲେ । ଉଭୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବରାଦ ଅନୁସାରେ ସବୁ ଠିକ୍ ଚାଲିଛି । ରାଜାଙ୍କର ଖେଳନା ଦେଖା ସରିଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ

ଡିଉକ୍ ଅରୁଲିନ୍ୟ ରଜାଙ୍କୁ ପାଖ କୋଠରକୁ ଡାକିଲେ । ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍ ଆଗକୁ ମାଡ଼ିଯାଇ ରଜାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ପ୍ରତିନିଧିରଜା ଏହାହିଁ ଆଶା କରୁଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କୁ ଯିବା ପାଇଁ ବାରଣ କରି ସେ କହିଲେ, “ଦୁଃଖର କଥା, ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କେତେକ ଗୁପ୍ତକଥା ଆଲୋଚନା କରିବି ।”

“କିନ୍ତୁ ରଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ସବୁବେଳେ ରହିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏକାକୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ ।”

ଡିଉକ୍ ଅରୁଲିନ୍ୟ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ କହିଲେ, “ଆପଣ କାହା ସହିତ ଯୁକ୍ତି କରୁଛନ୍ତି ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ମିଶ୍ଟର ଲମ୍ପାୟାର, ଆପଣଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରନ୍ତୁ ।”

ଲମ୍ପାୟାର ଏବଂ ଆର୍ଚ୍ଚାନନ ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କ ଦୁଃଖପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ବଗିଚା ଭିତରେ ଥିବା ଏକ ଛୋଟ କୋଠରକୁ ନିଆଗଲା । ପଛେ ପଛେ ସୈନ୍ୟମାନେ ଚାଲିଲେ । କୋଠରରେ ପହଞ୍ଚି ଲମ୍ପାୟାର କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଅଛି । ତାହା ରଜାଙ୍କୁ ଦେବା ପାଇଁ ଆପଣ ଆଣିଥିଲେ । ପ୍ରତିନିଧିରଜା ତାର ନକଲ ପାଇଛନ୍ତି ।” ସେ ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ କାଢ଼ି ନେଲେ । ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ିରେ ବସାଇଦିଆଗଲା । ଆର୍ଚ୍ଚାନନ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଲେ । ଦୁଇପାଖରେ କୋଡ଼ିଏଜଣ କରି ସୈନ୍ୟ ରହିଲେ । ଗାଡ଼ି ବାଷ୍ପାଇଲ୍ ବାଷ୍ପାଳାକୁ ଚାଲିଲା । ଲମ୍ପାୟାର ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଧରି ପ୍ରତିନିଧିରଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ ।

ଅଠେଇଶ

ଉପରବେଳା ଦୁଇଟି ସମୟ । ହରମେଖାଲ୍ ଆଉ ବାଆଇଲଡ଼ ବସି ଖୁସିଗପ କରୁଛନ୍ତି । ନାନେଟ୍ ଆସି ହରମେଖାଲ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲା, “କେହି ଜଣେ ଆପଣଙ୍କୁ ଘରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । କାମଟା ଅତି ଜରୁରୀ ବୋଲି ସେ କହିଲେ ।”

ଏ. ବି. ବି. ଗାଡ଼୍ ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲେ । ହରମେଖାଲ୍ ଆସିବାରୁ ସେ କହିଲେ, “ଆପଣ ବସି ପ୍ରେମାଳାପ କରୁଛନ୍ତି—ଏଣେ ଅତି ଗୁରୁତର ଘଟଣା ସବୁ ଘଟିଲଣି ।”

“କି ଘଟଣା ?”

“ଡ୍ରବ୍‌ଏସ୍ ଆମର ତହାନ୍ତ କଥା ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି । ଆଜି ସକାଳେ ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇଛି । ସ୍ପେନ୍ ରାଜାଙ୍କ ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତିନିଧିରାଜାଙ୍କ ହାତରେ ।”

“କିନ୍ତୁ ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍ ତ ତହାନ୍ତକାରୀ ନୁହଁନ୍ତି ! ଏମିତି କି ସେ ତହାନ୍ତକାରୀଙ୍କ ନାଁ ମଧ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ! ଏଥିରେ ଯଦି କେହି ବିପଦରେ ପଡ଼େ ତେବେ ସେ ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟର । ଆପଣଙ୍କୁ ଭାଇଲ୍‌ରୟ୍‌ଙ୍କ କଥା କିଏ କହିଲା ?”

“ଭଲେଫ୍ ! ପମ୍ପାଡ଼୍ ଏବଂ ସେ ଏଠିକି ଆସିବାକୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଛି ।”

ଏତିକିବେଳେ ଭଲେଫ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । “ଖବର କ’ଣ ?”—ବ୍ରାଡ଼୍ ପଚାରିଲେ ।

“କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୁଁ ପୋଲିସ୍ ହାବୁଡ଼ରୁ ଖସି-ଆସିଛି । ରାଜକୁମାର ସେଲମେୟରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆପଣ ମୋତେ

ପଠାଇଲେ । ରଜକୁମାର ଆଉ ମୁଁ ବସି ଗୋଟାଏ ବାକ୍ସରୁ କାଗଜ-
ପତ୍ର ବାହାର କରି ପୋଡୁଛୁ, ପୋଲିସ୍ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ରଜକୁମାର
ତରତର ହୋଇ ବାକ୍ସରୁ କାଗଜଗୁଡ଼ା ବାହାର କରି ପୋଡ଼ି
ପକାଇଲେ । ସେ ମୋତେ ଆଉ ଗୋଟାଏ କୋଠରରେ ଭର୍ତ୍ତି
କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ବଖରରେ ଯାହାସବୁ ଘଟୁଛି ମୁଁ ଦେଖି
ପାରୁଥାଏ, ଆଉ ଶୁଣି ପାରୁଥାଏ । ଡବ୍‌ଏସ୍ ଆଉ ଲେବଲ୍‌ଜ୍ ସେ
ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ । ଜଳନ୍ତା କାଗଜ ଭିତରୁ ଡବ୍‌ଏସ୍
ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ବାହାର କରିନେଲେ । ସେ ଖଣ୍ଡିକ ନିଆଁ ଧରି
ନଥିଲା । କାଗଜଖଣ୍ଡ ଦେଖି ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଯାହା ଚାହୁଁଥିଲି
ପାଇଛି ।”

“ସେମାନେ ଚାରିଆଡ଼ି ଖୋଜି ଯାହା କିଛି କାଗଜପତ୍ର
ପାଇଲେ ସେସବୁ ନେଇଗଲେ । ତାପରେ ସେ ଚାକରକୁ ଡାକି
କହିଲେ, ‘ଏଇଠି ରହ—ଭିତରକୁ ଯେପରି କେହି ନ ଆସନ୍ତି ।’
ତାପରେ ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ । ଚାକରଟା ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁଁ
ବେଷେଇଘରର ଗୋଟେ ଛୋଟ ଝରକାବାଟେ ଖସି ପଳାଇ
ଆସିଲି ।”

“ରଜକୁମାର କେଉଁଠି ?”

“ବୋଧହୁଏ ବାଣ୍ଟାଇଲ୍ ବଢ଼ିଶାଳାରେ ।”

“ଆଜ୍ଞା, କାଲି ପୁଣି ଏଗାରଟା ବେଳେ ସମସ୍ତେ ଏଠିକି
ଆସନ୍ତୁ ।”

ଅଣଡ଼ିରଣ

ପମ୍ପାଡ଼ର ଠିକ୍ ଏଗାରଟା ପୂର୍ବରୁ ହରମେଶ୍‌ଲାଙ୍କ
କୋଠରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାପରେ ମାଲେକିଅକ୍ସ୍ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

“ଆଜି ସଂଧ୍ୟାରେ ଆରୁସେନାଲ ପ୍ରାସାଦରେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହେବାପାଇଁ ଡରେସ୍‌ମେନ୍ କହିଛନ୍ତି ।” — ସେ କହିଲେ । ବୁଗାଡ଼ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସେଇଟା କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ବୋକାମୀ ହେବ । ସେମାନେ ଆରୁସେନାଲ ପ୍ରାସାଦ ଉପରେ କଡ଼ା ନଜର ରଖିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜାଗା ଠିକ୍ କରିବାକୁ ଆମେ ଡରେସ୍‌ଙ୍କୁ କହିବା ।”

ହଠାତ୍ ସମସ୍ତେ ଭୁନି ହୋଇଗଲେ ! କେହି ଦୁଇଜଣ ଆସୁଥିବାର ଶୁଣାଗଲା । ଦରଜା ଖୋଲି ଜଣେ ସୈନିକ ପ୍ରବେଶ କଲା । ତା ପଛରେ କଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଜଣେ ନାରୀ । ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଦେଖା ଯାଉ ନଥିଲା । ଘର ଭିତରକୁ ଆସି ସେ କୋଟ୍‌ଟା ବାହାର କରିଦେଲେ । ଡରେସ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ।

ଡରେସ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଭାବି ଦେଖିଲି ଯେ ଆରୁସେନାଲ ପ୍ରାସାଦରେ ଏକାଠି ହେବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ମୁଁ ନିଜେ ଏଠିକି ରୁଲିଆସିଲି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଆମକୁ କିଛି କରିବାକୁ ହେବ ।”

“ଆଉ ଡେରି କଲେ କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ବାଣ୍ଟାଇଲ ବନ୍ଦିଖାନାରେ ଥିବା । ଡୁବ୍‌ସ୍ ଯେଉଁ କାଗଜଗଣ୍ଡି ନିଆଁ ଭିତରୁ ନେଇଛନ୍ତି ସେଥିରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ନାଁ ଅଛି” — କହିଲେ ମାଲେଜିଅକ୍‌ସ୍ ।

“କିନ୍ତୁ ଆମେ କଣ କରିବା କିଛି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି କି ?” — ପଚାରିଲେ ବୁଗାଡ଼ ।

ପମ୍ପାଡ଼ର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସବୁଠୁ ଭଲ ହେବ ଆମର ପହଲି ଯୋଜନା । ସେଥିର ଦେବାତ୍ ବଢ଼ିଯିବ ।”

“କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ନିଶ୍ଚୟ ସବୁବେଳେ ସାବଧାନ ରହୁଥିବେ ।”

“ନା, ଆମେ ଥରେ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, ତେଣୁ ପୁଣି ଆମେ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ବୋଲି ସେ ଆଶଙ୍କା କରିବେ ନାହିଁ ।”

“ତା ସତ । ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ପୂର୍ବପେକ୍ଷା ନିଜକୁ ଜଗି ରଖିବାରେ ଏବେ ସେତେ ଯତ୍ନ ନେଉନାହାନ୍ତି । ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ସେ ତେଲସ୍କୁ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଗୁରୁତ୍ବରୁ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଉନ୍-ସେନ୍-ସ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାରେ ସେ ଜଣେ ଗାଡ଼ିରୁଲକ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ଗୁରୁତ୍ବକୁ ସାଥରେ ଧରି ଯାଆନ୍ତି—ଗୁଡ଼ି ପ୍ରାୟ ଆଠଟା ବେଳକୁ ।”

“କେଉଁଦିନ ସେ ଯାଆନ୍ତି ?”—ବ୍ରାଡ଼ ପଚାରିଲେ ।

“ବୁଧବାର ଦିନ ।”

“କାଲି ତ ବୁଧବାର !” ଡଚେସ୍ କହିଲେ ।

“ପୂର୍ବଥର ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଥର ଯୋଗାଡ଼ କରି ପାରିବେ କି ମିଷ୍ଟର ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ?”

“ହଁ, ମୁଁ ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ସାଥରେ ଦେଖା କରିବି ।”

“ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀଘ୍ର । ସେମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପଇସା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବେ । ଆମେ ଏ ଖବର ପାଇବୁ କେମିତି ?”

“ଆପଣ ଯେଉଁଠି ଥିବେ ମୁଁ ଯାଇ ଖବର କହିବି ।”

“କିନ୍ତୁ ଆରସେନାଲ ପ୍ରାସାଦକୁ ଯିବେ ନାହିଁ । ଏଠିକି ଆସିବା ମଧ୍ୟ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଆଉ ଥରେ ଏଠି ଏକାଠି ହେଲେ ଧରପଡ଼ିବା ସମ୍ଭାବନା ।”

ବୁଗାଡ଼ଙ୍କ ଏ କଥା ଶୁଣି ଡ଼ରେସ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଗୋଟାଏ ସାଧାରଣ ଗାଡ଼ିରେ ରୁମ୍‌ସ୍ ଏଲିସିସ୍‌ର ବଡ଼ ପଥର ନିକଟକୁ ଯିବି । ମୋ ସାଥରେ କେବଳ ମାଲେଜିଅକ୍ସ୍ ଥିବେ । ଆପଣ-ମାନେ ଜଣ ଜଣ କରି ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ।”

ଡ଼ରେସ୍ ତାଙ୍କର କୋଟ୍ ପିନ୍ଧି, ମୁହଁକୁ ଡାକି ଭଲେପ୍‌ଙ୍କ ସାଥରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ଚିରଣ

ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଲଫିଲ୍‌ଙ୍କ ହୋଟେଲକୁ ଯାଇ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ରକ୍‌ଫିନେଟ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖା କଲେ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖି କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ କହିଲେ, “ଆପଣ ଆସିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଥିଲି । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଯୋଜନା ଅକାମି ହୋଇଗଲା । କୁହନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ କଣ କରିବି ?”

“କହିବି—ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ବାହାରେ ବୋଧହୁଏ କାହାର ପାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣୁଛି ।”

“ନା, ନା, ଏ ଘରେ ବହୁତ ମୁଷା ଅଛନ୍ତି ।”

“ତେବେ ଶୁଣନ୍ତୁ—ଏଇ ହେଲ ଆମର ବିଚାର । ପ୍ରତିନିଧି ରାଜା ଚେଲ୍‌ସିର୍ର ଫେରିବେ । ସାଙ୍ଗରେ କେହି ରକ୍ଷୀ ନ ଥିବେ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ହରଣଗୁଳ କରି ସିଧା ସ୍ପେନକୁ ନେଇଯିବା ।”

“ଆମ ଭିତରେ ଏ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ରୁକ୍ତି । ତେଣୁ ଗଲାଥର ଅପେକ୍ଷା ଏଥର ଅଧିକ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ହଁ, ହଁ, ଆପଣ ଯାହା ଚାହୁଁବେ ହିଆସିବ । ଆପଣଙ୍କ ଲୋକ-ମାନଙ୍କୁ ପାଇ ପାରିବେ ତ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ ।”

“କାଲି ଦୁଇଟା ସୁଦ୍ଧା ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରିବେ ?”

“ହଁ ।”

“ସେତିକି ଦର୍କାର ?”

“ନା, ଆଉ କିଛି ମଧ୍ୟ ଦର୍କାର—ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା କଣିକା ପାଇଁ କିଛି ପଇସା ।”

“ଏଇ ନିଅନ୍ତୁ ଶହେ ଲୁଇସ୍ । କାଲି ଦୁଇଟାବେଳେ ମୋ ଘର ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ।”

ହରମେଶ୍ୱର ଡରେସ୍‌ଙ୍କୁ ଖବରଟା ଦେବାପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ । ତେଣୁ ଫେରିବା ବାଟରେ ଲିଫ୍‌ଟ୍‌ର ଉପରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଥର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଡରେସ୍ ମେନ୍ ଝରକା ବାଟେ ବାହାରକୁ ବୁଝୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସାଥରେ ମାଲେଜିଅକ୍‌ସ୍ ଆଉ ଭଲେଫ୍ । ବିଗାଡ଼୍ ଏବଂ ପମ୍ପାଡର ମଧ୍ୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ହରମେଶ୍ୱର କହିଲେ, “ଗଲା ଥରର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିଛି ।”

“ବେଶ୍ !”—ଡରେସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—“ମୁଁ ୧୦ ନମ୍ବର ଉର୍ଚ୍ଚ ଷ୍ଟାନ୍‌ରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବି । ପମ୍ପାଡର, ଭଲେଫ୍, ମାଲେଜିଅକ୍‌ସ୍ ଆଉ ବିଗାଡ଼୍ ମୋ ସାଥରେ ଥିବେ । ଘୋଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିବ । ଦର୍କାର ପଡ଼ିଲେ ଆମେ ଖସି ପଳାଇ ଯାଇ ପାରିବା ।”

ଏକତ୍ତିରିଶ

ପରଦିନ ସକାଳେ ବ୍ରାଜାନ୍ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ । ସେ କୋଡ଼ଏ ହଜାର ଫ୍ରାଙ୍କ ଆଣିଥିଲେ । ସେଥିରୁ କିଛି ସୁନା ଏବଂ ଆଉ କିଛି ସ୍ୱେମାୟ ନୋଟ୍ । ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ତେଲ୍‌ସ ଯିବା ନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି କହି ସେ ଚାଲିଗଲେ ।

ଏଣେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍‌ଙ୍କ ମନରେ ବଡ଼ ଦୁଃଖ । ଦୁଇଦିନ ଆଗେ ସାଡ଼େ ନଅଟାବେଳେ ବୁଝାଟି ଘରୁ ଗଲେ—ଏ ଯାଏ ଫେରି-ନାହାନ୍ତି । ନାନେଟ୍ ଯାଇ ଲାଇଗ୍ରେସରେ ବୁଝିଲ ଯେ ସେ ପାଞ୍ଚଦିନ ହେଲେ ସେଠାକୁ ଯାଇନାହାନ୍ତି ।

ବ୍ରାଜାନ୍ ଚାଲିଯିବା ପରେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍ ବୁଝିଲେ ଯେ ପୁଣି କିଛି ବିପଦ ଆସି ପଡ଼ିଅଛି । ରେଗ୍‌ଷ୍ଟ୍ରାରୁ ଫେରିଲାଦିନ ସେ ଯେଉଁ କଳା କୋଟ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେଇ କୋଟ୍ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି । ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ କହିଲେ, “ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍, ତୁମ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହେବା ଆଗରୁ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ କାମରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ପଣ କରିଛି । ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ସେଥିରେ ରହିବାକୁ ହେବ । ପରିଶାମରେ ହୁଏତ ମୁଁ ଅତି ବଡ଼ ସମ୍ମାନ ପାଇବି କିମ୍ବା ମୋର ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହରାଇବି । କୁହ, ଯାହା କିଛି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ମୋଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବ ନାହିଁ ତ ?”

“କହିଛି ତ, ଜୀବନରେ ତୁମ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାକୁ ଭଲ ପାଇ ପାରବି ନାହିଁ । ତୁମର ଜୀବନ ମୋର ଜୀବନ ଏବଂ ତୁମର ମୃତ୍ୟୁ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ । ଆମର ଭାଗ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ ।”

ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ହାତ ଧରି ହରମେଶାଲ କାନ୍ଥରେ ଝୁଲୁଥିବା ଫୁଲ ନିକଟକୁ ଗଲେ । ସେଇ ଫୁଲକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ସେ କହିଲେ, “ଆଜିଠାରୁ ତୁମେ ମୋର ଧର୍ମପତ୍ନୀ ଏବଂ ମୋର ସମସ୍ତ ସ୍ନେହ ତୁମର ।”

ଦୁଇଟା ବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ଘୋଡ଼ାରେ ବସି କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୁହଁ ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ଗମ୍ଭୀର । ମନେ ହେଲା ସେ କିଛି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତାହା ବଦଳାଇବେ ନାହିଁ । ହରମେଶାଲ୍ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ ?”

“ସେମାନଙ୍କ ସାଥରେ କେଉଁଠି ଦେଖାହେବ ମୁଁ ଜାଣେ ।”

“କେଉଁଠି ?”

“ଯେଉଁଠି ଘୋଡ଼ା କଣା ଝିକା ହୁଏ ।”

“ସେମାନେ ଧରପଡ଼ିଯିବାର ଭୟ ନାହିଁ ତ ?”

“ଶହ ଶହ ଲୋକ ଘୋଡ଼ା ଝିକା କଣା କରୁଛନ୍ତି—ତା ଭିତରୁ ଦଶ ପନ୍ଦର ଜଣ ଧରପଡ଼ିବେ କେମିତି ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା କହିବି ଆପଣ ସେଥିରେ ରାଜି ହେଲେ ମୁଁ ଏ କାମ କରିବି । କିଣି କହୁଛନ୍ତି ?”

“ଗଲ୍‌ଥରର ଦୁଇଗୁଣ ପଇସା ଏଥର ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବି ।”

“ମୋର ପଇସା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

“ତେବେ କ’ଣ ଦରକାର ?”

“ସମ୍ମାନ—ସମାଜରେ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନ ।”

“ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ।”

“ଦେଖନ୍ତୁ—ମୁଁ ସୈନିକ—ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ସୈନିକର କାମ କରିଆସିଛି । ପ୍ରାନ୍ତରେ ମୋର ଅନେକ ଶତ୍ରୁ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସ୍ତେନ୍ ଏକ ସୁନ୍ଦର ରାଜ୍ୟ । ସେଠାରେ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ ଭରପୂର । ତେଣୁ ମୁଁ ଚାହେଁ ସ୍ତେନ୍ ସେନାବାହିନୀରେ ଏକ ଅଫିସର ପଦ, ଗୋଟାଏ ସେନାଦଳର ସେନାପତି ।”

“ଅସମ୍ଭବ !”

“କାହିଁକି ?”

“ଏ କାମରେ ମୋ ପରେ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ଥାନ । ଆପଣ ଯଦି ଗୋଟାଏ ସେନାବାହିନୀର ସେନାପତି ହେବେ ତେବେ ମୁଁ ?”

“ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଗରୁ କହି ଦେଇଛି ଯେ ଏ କାମ କେବଳ ମୋ ଦ୍ଵାରାହିଁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ହେବ । ଆପଣ ଆଗରୁ ତେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଡୁବ୍‌ଏସ୍ ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ଜାଣନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବି । ତେଣୁ ମୋର ଗୁରୁତ୍ଵ ବେଶୀ । ତେଣୁ ମୋ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଥମ । ତା ନ ହେଲେ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବି । ତେଣିକି ଡୁବ୍‌ଏସ୍ ଯାହା କରନ୍ତୁ ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ସେତେବେଳକୁ ଖୁବ୍ ରାଗି ଗଲେଣି । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ରାଗ ଚାପି ରଖି ସେ ଲହିଲେ, “ଆପଣ ତା ହେଲେ ସ୍ତେନ୍ ସେନାବାହିନୀରେ ଜଣେ ସେନାପତି ହେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ?”

“ହଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ମନେକରନ୍ତୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲି—ରଜା ଫିଲିପ୍ ତାହା କରିବେ କି ନାହିଁ ମୁଁ କହିବି କିପରି ?”

“ମୁଁ ନିଜେ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନେବି ।”

“କେଉଁଠାରେ ?”

“ମାଡୁଡ଼ରେ ।”

“ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ମାଡୁଡ଼ ନେବି ବୋଲି କିଏ କହିଲା ?”

“ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ମାଡୁଡ଼ ନେବି କେବଳ ମୁଁ ।”

“ପ୍ରଭୁର ଅର୍ଥ ପାଇଲେ ଆପଣ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ମଧ୍ୟ ?”

“ତା ସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଝେନ ନେଇଯିବି—ମୁଁ ଏକା । ତା ନ ହେଲେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ ଚାଲିଯିବି ।”

ଦରଜା ଆଡ଼କୁ ଯିବି କରି ଠିଆ ହୋଇ ହରମେଖାଲ କହିଲେ, “ଏ ଘର ଗୁଡ଼ ଆପଣ ଯାଇପାରିବେ ନାହିଁ ।” ସେ ତାଙ୍କର ଚରବାରରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କୁ ଆଘାତ କଲେ । ଚମକିପଡ଼ି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ପଛକୁ ଦୂଞ୍ଚିଗଲେ । ତାପରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଭଲଭାବେ ଜାଣିଥିଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଅତିଶୟ ରାଗିଗଲେ; ହରମେଖାଲ କିନ୍ତୁ ଧୀରସ୍ଥିର । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ତାଙ୍କର ଲମ୍ବା ଚରବାରରେ ହରମେଖାଲଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଆଘମଣ କଲେ । ହରମେଖାଲ ସବୁଥର ତାଙ୍କ ଚରବାରଦ୍ଵାରା ଆଘମଣ ଏଡ଼ାଇଦେଲେ । ଶେଷରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଚରବାର ତାଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜିଲା । ଆଘାତ ସାମାନ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ କଷ୍ଟଦାୟକ । ହରମେଖାଲ ଆଗକୁ କୁହପଡ଼ି କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଲମ୍ବା ଚରବାର ଆଉ କିଛି କାମ ଦେଲା ନାହିଁ । ସେ ପଛକୁ ହଟିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ; କିନ୍ତୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ହରମେଖାଲଙ୍କ ଚରବାର ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ ଭିତରେ

ଫୁଟିଗଲା । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ହାତରୁ ତରବାର ଖସି ପଡ଼ିଲା । ତାଙ୍କର ମଲା ଦେହଟା ଚଟାଣରେ ପଡ଼ିରହିଲା ।

କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ହରମେଖାଇ ଏବେ ପାଇବେ କିପରି ? କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ପକେଟରେ କିଛି କାଗଜପତ୍ର ଆଇପାରେ ଭାରି ହରମେଖାଇ ଖୋଜିଲେ । କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପ୍ରେମପତ୍ର ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନ ଥିଲା । ହରମେଖାଇ ବୁଗାଡ଼ ଦେଇଥିବା ପଇସା-ପତ୍ର ଧରି ଦରଜା ବନ୍ଦ କରି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ପଳାଇଲେ ।

ବଢ଼ିଶ

ଅନେକ ସମୟ ଧରି ହରମେଖାଇଙ୍କ ଘରର ଝରକା ବନ୍ଦ ରହିବା ଦେଖି ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ମନରେ ଉପ୍ର ଆସିଲା । ସେ ନିଜ ଝରକା ଖୋଲି ଦେଖିଲେ ସେ ଗୋଟାଏ ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ଘୋଡ଼ା ବନ୍ଦା ହୋଇଛି । ସେଇଠି ବସି ସେ ଜଗି ରହିଲେ । ଏତିକିବେଳେ ବୁଘାଟ୍ ଆସୁଥିବାର ସେ ଦେଖି ପାରିଲେ । ଘରେ ପହଞ୍ଚି ବୁଘାଟ୍ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କ ଶିର ଚୁମ୍ବନ କଲେ । ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ପଚାରିଲେ, “ଆଜିଯାଏ ତୁମେ କେଉଁଠି ଥିଲ ? ଘରକୁ ଆସୁନଥିଲ କାହିଁକି ?”

“ମୁଁ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲି । କେତେଗୁଡ଼ାଏ କାମ କରିବାପାଇଁ ଡୁବସ୍ ମୋତେ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ଅଟକାଇ ରଖିଲେ । ତେଣୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷବେରିକୁ ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।”

ତାପରେ ବୁଘାଟ୍ ଯାହା କହିଲେ ତାହା ଏହି :—ଦିନେ ଡୁବସ୍ ଆସି ତାଙ୍କୁ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦର ଉପର ମହଲର ଏକ

କୋଠରକୁ ଡାକି ନେଲେ । ତାପରେ କହିଲେ,^୧ “ଏଇ ହେଲୁ ଆପଣଙ୍କ କୋଠର । ଆପଣ ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ ଲୋକ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ ଦୃଷ୍ଟି ଉପରେ ରଖିବାକୁ ଚାହେଁ ।”

“ମୋତେ କ’ଣ ଏଇ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିବାକୁ ହେବ ?”—ବୁଝାଟି ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ । ଆପଣ ବାହାରକୁ ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ତାହାହେଲେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିବି ?”

“ହଁ, ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ପାଇଁ । ଆମେ ଆପଣଙ୍କର ସବୁ ପ୍ରକାର ଯତ୍ନ ନେବୁ । କାରଣ ଆପଣ ଫ୍ରାନ୍ସକୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।”

ଦୁଇଦିନ ପରେ ଜଣେ ଗୁଳର ଆସି ତାଙ୍କୁ ତଳ ମହଲର ଏକ କୋଠରକୁ ଡାକି ନେଲା । ପ୍ରାୟ ଗୁଳିଶ ବର୍ଷ ବୟସର ଜଣେ ଲୋକ ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ବସି କାମ କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପୋଷାକ-ପତ୍ର ଅତି ସାଧାରଣ । ବୁଝାଟି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ସେ କହିଲେ, “ଆପଣ ଆମକୁ ଯେପରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ଉଦୟ ମୋତେ କହୁଥିଲେ । ପ୍ରତିନିଧି-ରଜାଙ୍କୁ ଯଦି ଆପଣ କିଛି ମାଗିବେ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେବି ।”

“ଦୟା କରି ତାଙ୍କୁ କହିବେ, ମୋର ବାକି ଦରମାତ୍ମକ ମିଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ସେ ରଜାଙ୍କୁ କହିବେ ।”

“ଏତିକି ? ଫ୍ରାନ୍ସ ପାଇଁ ଆପଣ ସାହା କରିଛନ୍ତି ତା ବଦଳରେ କିଛି ମାଗିବେ ନାହିଁ ?”

“ହଁ, ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼କୁ ମୋ ଖବର ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ଆଉ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ତାକୁ ଅନୁମତି ମିଳୁ ।”

“ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ିଦେବୁ । ଆପଣ ନଜେ ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ପାଖକୁ ଯାଇପାରିବେ । ଆପଣ ପ୍ରାନ୍ତ ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱ କାମ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣ ଯଦି କିଛି ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିବେ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତାହା ପୂରଣ କରିବେ ।”

“ଭବିଷ୍ୟତରେ ହୁଏତ ଆମର ପୁଣି ଦେଖା ହୋଇପାରେ ।”
 ବୁଢ଼ଟ୍ କହିଲେ—“ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କର ନାଁ ଜାଣିପାରିବି କି ?”

“ମୋ ନାଁ ଫିଲିପ୍ । ଏଇ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ନିଅନ୍ତୁ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋ ସାଥରେ ଦେଖା କରିବା ଦରକାର ହେଲେ ଗେଟ୍‌ରେ ଏଇ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ଦେଖାଇବେ ।”

ବୁଢ଼ଟ୍ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ଧରି ଫିଲିପ୍‌ଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଅଫିସର ରଞ୍ଜେନ୍ ତାଙ୍କୁ ସାଥରେ ନେଇ ଗେଟ୍ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରଞ୍ଜେନ୍ ଜଗୁଆଳି ସୈନିକକୁ କହିଲେ, “ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ମୁକ୍ତ । ଦଟଣା କ’ଣ କାମ ହାଣ୍ଡସ୍ ?”

“ପ୍ରଥମେ ମୋତେ କହନ୍ତୁ ତ—ଯେଉଁ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲି ସେ କିଏ ?”

“ସେ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ।”

“କିନ୍ତୁ ସେ ତ ମୋତେ କହିଲେ ତାଙ୍କ ନାଁ ଫିଲିପ୍ !”

“ହଁ, ସେ ଡିଉକ୍ ଫିଲିପ୍ ଅରୁଲିନ୍‌ସ୍ ।”

ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ବୁଢ଼ଟ୍‌ଙ୍କ କଥା ସବୁ ଶୁଣିଲେ । ତାପରେ ପଚାରିଲେ, “କିନ୍ତୁ ତୁମେ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ରକ୍ଷା କଲ କିପରି ?”

“ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଚାଲିଥିଲା । ମୁଁ ତା ଭିତରକୁ ଟାଣିଦେଇ ଗଲି । ମୋତେ ଯେଉଁ କାଗଜ

ଗୁଡ଼ିକ ନକଲ କରିବାକୁ ଦିଆଗଲା ତାହା ଏହି ଚନ୍ଦ୍ରକାଶ ବିଷୟରେ ।
ସ୍ତେନ ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ମୁଁ ଏକଥା ଜାଣି
ପାରିଲି ।”

“ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରକାଶମାନଙ୍କର ନାଁ ସବୁ ମନେ ଅଛି ?”

“ହଁ ହଁ, ଉଚ୍ଚେସ୍‌ମେନ୍ ହେଲେ ମୁଖ୍ୟ । ତାଙ୍କ ଛତ୍ରା
ଲଗାଇ, ପମ୍ପାଡ଼ର, ଗ୍ରେନେସ୍, ରାଜକୁମାର ସେଲ୍‌ମେସ୍‌ପୁର, ଏବଂ
ବ୍ରାଗାଡ଼ ଆଦି ଅଛନ୍ତି । ନାଁ ତାଲିକାଟା ମୁଁ ନିଜେ ନକଲ
କରିଛି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ସେଥିରେ ରାଉଲ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କ ନାଁ ଅଛି ?”

“ହଁ, ସେ ତ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ! ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ସେ
ସମସ୍ତଙ୍କ ନାଁ ଜାଣନ୍ତି । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୋଲିସ୍ ସେମାନଙ୍କୁ
ଧରି ନେବେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଦିଆଯିବ ।”

କାନ୍ଦି ଉଠି ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ କହିଲେ, “ସେଉଁ ଲୋକକୁ ମୁଁ
ପ୍ରାଣଭରି ଭଲପାଏ ତୁମେ ତାକୁ ମାରିଦେଲ ! ସେ ମଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ
ମରିବି ।”

ହର୍ମେଷ୍ଟାଲଙ୍କୁ ଏ ବିପଦ କଥା ଜଣାଇବା ପାଇଁ ସେ ରାସ୍ତା
ସେପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଗଲେ । ଦରର ଦରଜା ଖୋଲି କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କ
ମଲ୍ଲ ଦେହଟା ଦେଖି ସେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ । ପାଗଳୀ ପରି
ସେ ଆଗକୁ ଧାଇଁଗଲେ ଓ ଚଟାଣର ରକ୍ତରେ ଗୋଡ଼ ଖସି ସେ
ପଡ଼ିଗଲେ । କବାଟର ଗୋଟାଏ କଣରେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଜୋରୁରେ
ପିଟିହୋଇଗଲା । ସେ ମଲ୍ଲପରି ସେଠାରେ ପଡ଼ିରହିଲେ ।

ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମଣି ଡେନିସ୍‌ଙ୍କ କୋଠରକୁ ନିଆଗଲା ।
ତାପରେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଶବ୍ଦଟାକୁ ମଧ୍ୟ ସେଠାରୁ କାଢ଼ି ନିଆଗଲା ।

ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାଗଜପତ୍ର ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନ ଥିଲା ।

ତେତିଶ

ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ଛକରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ ଅନେକ ଲୋକ ଘୋଡ଼ା ବକାକଣା କରୁଛନ୍ତି । କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଚିହ୍ନିବା ମୁଷ୍ଟିଲ । କେହି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କିଛି ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ଘଣ୍ଟାରେ ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଲା । ଆଠଟାବେଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ଚେଲ୍‌ସ୍‌ ଯିବା କଥା । ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଚାରିଆଡ଼କୁ ବୁଝି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ଉର୍ଚ୍ଚ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ରେ ଡରେସ୍‌ମେନ୍‌ଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଲୁଗାଲୁଗା, ଗ୍ଲୋଷ୍‌, ପମ୍ପାଡ଼ର, ମାଲ୍‌କିଏକସ୍ ଏବଂ ବ୍ରାଗାଡ଼ ସେଠାରେ ଥିଲେ । ହରମେଷ୍ଟାଲ୍ ସବୁ ଦିଶିବା ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ଚାରିଜଣ ସାହସୀ ଲୋକ ଦଶ ପନ୍ଦର ଜଣ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ । ସେ ଲୋକଗୁଡ଼ା କେବଳ ପଛପା ପାଇଁ କାମ କରନ୍ତି ।”

ଏତିକିବେଳେ ଆଡ୍ରାନ୍‌ଚେସ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଖବର ବୁଝି ଆସିଲେ ଯେ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ଡିନିଟାବେଲେ ଘରୁ ବାହାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ଚାରିଟା ଘୋଡ଼ା ଯୋଗୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ସାଥରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ରକ୍ଷୀ ଅଛନ୍ତି । ପାଞ୍ଚଜଣଯାକ ବନ୍ଧୁ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଭିନ୍‌ସେନସ୍ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚାଲିଲେ । ବିରୁଦ୍ଧ ହେଲା— ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜାଙ୍କୁ କାବୁ କଲ ପରେ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ି ଚାରିନ୍‌ଟନ୍‌କୁ ନିଆଯିବ । ସେଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଗାଡ଼ିରେ ସିଧା ସ୍ପେନକୁ ନିଆଯିବ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବ୍ରାଗାଡ଼ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିବା ଅନୁମତିପତ୍ର ଅଛି ।

ଜଙ୍ଗଲରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଲୁଚି ରହିଲେ । ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା । ନଅଟା ବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ଯେମିତି କିଛି ଗୋଟେ ଶବ୍ଦ ଶୁଣୁଛି । ତାପରେ ସଂସାର ଗୋଟାଏ ବାଙ୍କରେ ଆଲୁଅ ଦେଖାଗଲା । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଗୋଟେ ଗାଡ଼ି ଆଗକୁ ଆସୁଛି । ହଁ, ଏହା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱାଙ୍କ ଗାଡ଼ି । ଆତ୍ମାନିଧିତ୍ୱ ମଦୁଆ ବୋଲି ଛଳନା କରି ସଂସାର ମଝିରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଗାଡ଼ି ସହିତ ଆସୁଥିବା ରକ୍ଷୀ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଲା । ତାଙ୍କୁ ଆସୁଥିବା କରବା ଖୁବ୍ ସହଜ । ଗାଡ଼ି ପାଖକୁ ଆସିବାକ୍ଷଣି ପାଞ୍ଚଜଣ ରକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଆଡ଼ମ୍ବର କରି ତଳେ ପକାଇ ଦେଲେ ଓ ଗାଡ଼ିର ଆଲୁଅ ଲିଭାଇ ଦେଲେ । ଦରଜା ଖୋଲି ହରମେଖାଇ କହିଲେ, “ଲଢ଼େଇ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମରିବ । ପାଟି ନକରି ଆମ ସାଥରେ ଚାଲିଆସ ।”

ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱା ଖୁବ୍ ଧୀରେ କହିଲେ, “ସୁଆଡ଼େ କହିବ ମୁଁ ଯିବି ।” ହରମେଖାଇ ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିବା ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଗଲେ । ଲଢ଼େଇ ଆଉ ଭାଲେଫ୍ ଗାଡ଼ିର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ଗାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ସଂସାରରେ ଚାଲିଲା । ମୋଟେ ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ଭିତରେ ଏ ସବୁ ଘଟିଗଲା । ବିନା ସୁଦ୍ଧା, ବିନା ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ କାମ ହାସଲ । ଗୋଟାଏ ଛକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ ସଂସାର ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଗଛ ପଡ଼ିଛି । ତେଣୁ ସେଠାରୁ ଫେରି ସେମାନେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସଂସାର ଧରିଲେ । ଗାଡ଼ି ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲିଲା । ଏଇ ନୂଆ ସଂସାରରେ ଗଲେ ଗୋଟାଏ ଛକ ପଡ଼ିବ । ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା ସଂସାର ଚାଲିଗଲା ଯାଇଛି । ତା’ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ସିଧା ଚାଲିଗଲା ।

ଛକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ହରମେଖାଇଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ଯେମିତି

ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସେ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିଲେ;
ଆଉ ଘୋଡ଼ାଟାଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରିଲେ । ସେ ଆଉଥରେ ନିଶ୍ଚୟ
କଲେ । ନା, କେହି ନାହିଁ । ଗାଡ଼ି ଆଗକୁ ଚାଲିଲା ।

ଛକ ଉପରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ରସ୍ତା ସବୁ ଆଡ଼କୁ
ବନ୍ଦ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଅଟକିଗଲେ । ଯେଉଁ ରସ୍ତାରେ ଆସିଥିଲେ
ସେଇ ରସ୍ତାରେ ପୁଣି ଫେରିଯିବାକୁ ସେ ଭାବିଲେ । ସେ ବାଟ
ମଧ୍ୟ ଅବରୁଦ୍ଧ । ଲାଗିଲା ଏବଂ ଭାଲେଫ୍ଟଙ୍କ ସ୍ଵର ଶୁଣାଗଲା, “ଗୁରୁ-
ପାଖରେ ଲୋକ ଘେରିଗଲେଣି । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଆମ୍ଭରକ୍ଷା
କର ।” ଘୋଡ଼ାରୁ ଡେଇଁ ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ଦୌଡ଼ି
ପଳାଇଲେ । ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଦେଖିଲେ ଆଗରେ ଧାଡ଼ିଏ ସୈନ୍ୟ ।
ତାଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଯିବାକୁ ସେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଗାଡ଼ି
ଚଳାଇନେଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ଗୁଳି ଆସି ତାଙ୍କ ଘୋଡ଼ା ଦେହରେ
ବାଜିଲା । ଘୋଡ଼ା ସହ ସେ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଗୁରୁଜଣ ସୈନିକ
ତାଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ା ତଳୁ ବାହାର କଲେ । ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ଗାଡ଼ିରୁ
ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ସେ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରତିନିଧିରାଜା ନୁହନ୍ତି; ତାଙ୍କର
ଜଣେ ଗୁରୁ, ତାଙ୍କ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିଲା ।

ହରମେଣ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ବସାଇ କୋଡ଼ିଏ ଜଣ
ସୈନିକଙ୍କ ପହରାରେ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଲା । ଶେଷରେ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ
ଗାଡ଼ି ଅଟକିଲା । ବାଷ୍ପାଇଲ୍‌ର ଗଭର୍ଣ୍ଣର ମିଷ୍ଟର ଲନ୍‌ ହର-
ମେଣ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ପୂର୍ବରୁ ଲଫିଲନ୍ ହରମେଣ୍ଟାଲ୍ ଏବଂ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ଙ୍କ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ସବୁ ଶୁଣି ଉଦ୍‌ବେଗକୁ ଜଣାଇଦେଇଥିଲା ।

ଚଉତିଶା

କେତେ ଦିନ ଯାଏ ବାଆଇଲଡ଼ ଶକ୍ତ ବେମାରରେ ପଡ଼ି
ମରଣମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚି ଗଲେ । ହମେ ସେ ଭଲ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ
ଦେହର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଫେରିପାଇଲେ । ମାତ୍ର ହରୁମେଣ୍ଟାଲ କାହାନ୍ତି ?
ତାଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ? କେହି ତାଙ୍କୁ ଏ ଖବର କହିବାକୁ ସାହସ
କଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେ ବୋନିଫେସ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ଖବର
ବୁଝିଲେ ।

ଦିନେ ବୋନିଫେସ୍‌ଙ୍କୁ ସେ କହିଲେ, “ମୋର ଗୋଟାଏ
କାମ କରିବ ବୋନିଫେସ୍ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ, ଯାହା କହିବ ।”

“ପ୍ରତିଜ୍ଞା କର, ମୁଁ ଯାହା କହିବି, କରିବ ।”

“ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ।”

“ମୋତେ କୁହ, ରଞ୍ଜିତଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ?”

“ସେ……”

“ସେ…ସେ କଣ ମୃତ ?”

“ନା, ସେ ବାଷ୍ପାଇଲ୍‌ରେ ବନ୍ଦୀ; କିନ୍ତୁ… ।”

“କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? କୁହ, ମୋର ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ।”

“କାଲି ସକାଳେ ତାଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଦିଆଯିବ ।”

“ବୋନିଫେସ୍ ମୋତେ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।
ଦୟାକରି ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଡାକିଦିଅ ।”

ବାଆଇଲଡ଼ ସେଠାରୁ ଫେରିଆସି ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଉପର
ମହଲକୁ ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନାନେଟ୍ ବସ୍ତିତ ହୋଇ ବୁଝାନ୍ତୁ
ଡାକିଲେ ।

ବୁଝାନ୍ ପଚାରିଲେ, “ଏ କଣ ? ତୁ ବିଛଣା ଛାଡ଼ି ଆସିଲୁ କାହିଁକି ମା ? କ’ଣ କରୁଛୁ ?”

“ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

ଏକ ବାକ୍ସରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ବାହାର କରି ସେ ବୁଝାନ୍‌କୁ ଦେଇ କହିଲେ, “ଫିଲିପ୍ ପରା ଆପଣଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଦର୍କାର ହେଲେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଖାକରିବେ—ମୋ ସାଥରେ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଦେଖା-କରନ୍ତୁ ।”

ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ସେ ଯାଇ ରୟାଲ୍ ପ୍ରାସାଦ ଗେଟ୍ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଜଣେ ସୈନିକ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇଲା । ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ଦେଇଥିବା ଲେଖାଖଣ୍ଡ ବୁଝାନ୍ ତାକୁ ଦେଖାଇଲେ । ସୈନିକଟି କାଗଜଖଣ୍ଡ ଜଣେ ଅଫିସରଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲା । ଅଫିସର ଲେଖାଟା ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । ଗୋଟାଏ କୋଠରରେ ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ବସିଥିଲେ । ବାଆଇଲ୍‌ଡ଼ ହାତରେ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ଧରି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଣୁମାଡ଼ି ବସିପଡ଼ିଲା ।

ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଗୋଟାଏ ଚଉକିରେ ବସାଇ କହିଲେ, “କଥା କ’ଣ ? ମୋ ପାଖରେ କ’ଣ କାମ ?”

“ପ୍ରଥମେ ମୋର ପରିଚୟ ଜାଣନ୍ତୁ । ଏଇ ଚିଠିଖଣ୍ଡ ପଢ଼ନ୍ତୁ । ତାପରେ ମୁଁ ସାହା କହିବି ।”

ପ୍ରତିନିଧି-ରାଜା ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ଦେଖିଲେ । ତାଙ୍କ ହାତଲେଖା—
ମହାଶୟା !

ଆପଣଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଫ୍ରାନ୍ସ ପାଇଁ ଏବଂ ମୋ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଫ୍ରାନ୍ସ କିମ୍ବା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆପଣଙ୍କର ସହ କୌଣସି

ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ପୁରଣ ହେବ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି ।

ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁ
ଫିଲିପ୍ ଅର୍କଲନ୍‌ସ୍

“ହଁ, ଏ ମୋ ଚିଠି । କିନ୍ତୁ କାହା ପାଖକୁ ମୁଁ ଲେଖିଥିଲି,
ଠିକ୍ ମନେ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ ।”

“ଚିଠିର ପଛପାଖଟା ଦେଖନ୍ତୁ ।”

“କ୍ଲେରସ୍ ଡି. ସେତର ! ହଁ, ମନେପଡ଼ିଲା । ଆଲବର୍ଟଙ୍କ
ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମୁଁ ଏ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି । ସେ ମୋ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକରି-
ଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି ।”

“ମୁଁ ସେଇ ଆଲବର୍ଟ ଆଉ କ୍ଲେରସ୍‌ଙ୍କ ହିଅ ।”

“ସତେ ? ତୁମ ମାଆଙ୍କ ଖବର କ’ଣ ?”

“ମୋର ଜନ୍ମ ପରେ ପରେ ସେ ମରିଗଲେ ।”

“ଆଶା, ସେ କିଛି ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭୋଗିନାହାନ୍ତି ।”

“ନା, ଅଜ୍ଞା, ମଲବେଲକ୍ ସେ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ଆଉ ଅଭାବରେ
ପଡ଼ି ମରିଛନ୍ତି । ଆପଣ ସେତେବେଳେ ସ୍ପେନ୍‌ରେ । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି
ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ତାଙ୍କର ଅଭାବ ଅଧିକାରୀ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବାପା ମାଆଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଏଇ ଜିନ୍ ବୁଝାନ୍
ମୋତେ ପାଳିଛନ୍ତି ।”

“ଆସନ୍ତୁ ବୁଝାନ୍, ଆପଣ ଏ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ବିଷୟ ଆବଶ୍ୟକ
କରିଥିଲେ ?”

“ହଁ ଅଜ୍ଞା !”

“ବାଆଇଲ୍‌ଡ୍, ତୁମ ପରିବାର ଦୁଇଥର ମୋର ଜୀବନ ରକ୍ଷା
କରିଛି । ତୁମେ କିଛି ମାଗିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ? କିଛି ଗୁରୁତର ଜିନିଷ ?”

“କାଲି ମରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଜଣେ ଲୋକର ଜୀବନ ମୁଁ ମାଗୁଛି ।”

“କିଏ, ହରମେଶ୍ୱର ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା !”

“ସେ କଣ ତୁମ ପରିବାରର ଜଣେ, ନା ତୁମର ବନ୍ଧୁ ?”

“ସେ ମୋର ଜୀବନ, ମୋର ସବୁକିଛି ।”

“ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାକିଛି ତୁମର ବିବାହ ପାଇଁ । ମୁଁ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କରିଛି । ଏଇ ଚିଠି ।”

ମହାଶୟ,

ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ଉଚିତ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ ଜୀବନ ଭକ୍ଷା ମାଗୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଚାହୁଁଲେ ମୋ ମରଣକୁ ସୁଖକର କରିପାରିବେ । ମୁଁ ଜଣେ ଚରୁଣୀଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଭରି ଭଲ-ପାଏ । ବଞ୍ଚି ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥାନ୍ତି । ମଲ୍ଲ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୋ ପରେ ଦୁନିଆରେ ସେ ଏକା ହୋଇଯିବେ । ତେଣୁ ମୋର ଯାହାକିଛି ଅଛି ତାଙ୍କୁ ଦେଇଯିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ । ଦୟାକରି ମରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଜଣେ ଲୋକର ଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କରିବେ ।

ରଞ୍ଜିତ୍ ହରମେଶ୍ୱର

“ହଁ, ମୁଁ ଏଥିପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଉଛି । ତାଙ୍କର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ସୁଖକର ହେଉ ।”

“ଏତିକି ମାତ୍ର ଆପଣ ଅନୁମତି ଦେଲେ ? ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପାଇ ପୁଣି ହରାଇବି ?”

ପ୍ରତିନିଧିତା ଟିକିଏ ଭାବ ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ବସି କିଛି ଲେଖିଲେ । ତାପରେ କହିଲେ, “ମା, ଏଇ ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ବାସ୍ନାଭଲ୍‌ର ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ନିକଟକୁ । ଏଥିରେ ମୋର ଆଦେଶ ଲେଖାଅଛି । ମୋ ରକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସେନାପତି ତୁମ ସାଥୀରେ ଯିବେ । ସେ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।”

ତା ପରେ ଲମ୍ବାୟାକୁ ଡାକ ସେ କହିଲେ, “ଏଇ ଚିଠି ଆଉ ଉପମହାଲଙ୍କୁ ବାସ୍ନାଭଲ୍‌କୁ ନେଇଯାଅ ।”

ପଇଁ ଡରିଶ

ବାସ୍ନାଭଲ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ଅଫିସ ପାଖରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଗଲା । ଲମ୍ବାୟାର ବାଆଇଲ୍‌ଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କୋଠରରେ ବସାଇଦେଇ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲେ । ଦଶ ମିନିଟ୍ ପରେ ସେ ଫେରିଲେ । ତାଙ୍କ ହାତରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର । “ମହାଶୟୀ, ଗୀର୍ଜାରେ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।” — ଏହା କହି ବାଆଇଲ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ଵାର ଧରି ସେ ଚାଲିଲେ । ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ପାଖରୁ ଗୀର୍ଜା ଭିତର ପଶିଲ ବେଳକୁ ଆଉ ପାଖରୁ ରକ୍ଷୀମାନେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ଧରି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପୁରୋହିତ ବେଦୀ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଘଣ୍ଟ ପରିଶ ବର୍ଷ ଧରି ସେ ବାସ୍ନାଭଲ୍‌ର ପୁରୋହିତ । ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଗୀର୍ଜାରେ ସେ କାହାର ବିବାହ ସମ୍ପାଦନ କରିନାହାନ୍ତି ।

ଗୀର୍ଜାରେ ବିବାହ କାମ ସରିଗଲା । ଜୀବନର ଶେଷ କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନିଜ ପତ୍ନୀଙ୍କ ସହ କଟାଇବା ପାଇଁ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ଅନୁମତି ମାଗିଲେ । ଗଭର୍ଣ୍ଣର ତାହା ପୂରଣ କଲେ । ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଏଗାରଟା ପାଖାପାଖି । ପରଦିନ ଆଠଟା ବେଳେ ହର୍ମେଷ୍ଟାଲ୍‌ଙ୍କୁ ପାଖୀ ଦିଆଯିବ ।

ଦଣ୍ଡରେ ଏଗାରଟା ବାଜିଲା । ଗଉଁସ୍ତର ଲନ କୋଠରକୁ ଆସି ହରମେଣ୍ଡାଲକୁ କହିଲେ, “ମୋ ସାଥରେ ଆସନ୍ତୁ ।”

“କ’ଣ ମୁଁ ଏକା ?”

“ନାଁ, ଶ୍ରୀମତୀ ହରମେଣ୍ଡାଲଙ୍କ ସହିତ ।”

ସେମାନେ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଦରଜା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦରଜା ଖୋଲିଲା । ଆଗରେ ଏକ ଅଗଣା । ଚାରି ପାଖରେ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ କାନ୍ଥ । ସେଠି ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଠିଆହୋଇଥିଲା । ଗାଡ଼ି ଦରଜା ପାଖକୁ ଆସି ଲନ ବାଆଇଲୁଡ଼କୁ ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ହରମେଣ୍ଡାଲ ଉଠିଲେ । ଗାଡ଼ି ବାସ୍ତାଇଲ ବଦଶାଳା ଗୁଡ଼ି ଆଗକୁ ଚାଲିଲା ।

କିଛି ଦୂର ଆସିବା ପରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଲା । ଚାଳକ ପାଖରେ ବସିଥିବା ଲେକ ଆସି ଗାଡ଼ିର ଦରଜା ଖୋଲିଦେଲା ।

“କ’ଣ କହୁଛ ?” — ହରମେଣ୍ଡାଲ୍ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ, ଏଠୁ ଆପଣ କେଉଁଆଡ଼େ ଯିବେ ?”

“ଏଠୁ ?” — ହରମେଣ୍ଡାଲ୍ ବହାରକୁ ଚାହିଁଲେ । ଜାଗାଟା ତାଙ୍କର ଜଣାଶୁଣା । ଭିନ୍ନସ୍ଥଳେ ଜଙ୍ଗଲର ଏଇ ଜାଗାରେ ପ୍ରତିନିଧି ରଜା ବୋଲି ଭାବି ସେ ତାଙ୍କ ଚାଳକକୁ ହରଣିଚାଲ କରୁଥିଲେ ।

x

x

x

ବର୍ଷେ ପରେ । ରାତ୍ନ ଏବଂ ବାଆଇଲୁଡ଼ ଗୋଟାଏ ଗାଁରେ ଠିଆହୋଇଥିଲେ । କୋଳରେ ଏକ ଶିଶୁ । ସୁବେଶିତ କହିଲେ, “~~ପିଆଇନାମା ଡାହେଲା~~ ।” ରାତ୍ନ ଆଉ ବାଆଇଲୁଡ଼ ଉଭୟଙ୍କର ଶିଶୁ ଚାହିଁଲେ ।